

Επίσημη Εφημερίδα

των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

ISSN 0250-815X

C 191

40ό έτος

23 Ιουνίου 1997

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

Ανακοίνωση αριθ.	Περιεχόμενα	Σελίδα
	<i>(Πράξεις εγκριθείσες δυνάμει του άρθρου VI της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση)</i>	
97/C 191/01	Επεξηγηματική έκθεση της σύμβασης σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	1
97/C 191/02	Επεξηγηματική έκθεση όσον αφορά τη σύμβαση για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας στη σύμβαση σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές η οποία άνοιξε προς υπογραφή στη Ρώμη στις 19 Ιουνίου 1980, καθώς και στο πρώτο και δεύτερο πρωτόκολλο περί της ερμηνείας της από το Δικαστήριο	11
97/C 191/03	Σύμβαση για την έκδοση μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ...	13
97/C 191/04	Συμπεράσματα του Συμβουλίου της, 27ης Μαΐου 1997, σχετικά με την πρακτική εφαρμογή της σύμβασης του Δουβλίνου	27
97/C 191/05	Έκθεση δραστηριοτήτων του κέντρου πληροφόρησης, μελετών και ανταλλαγών σε θέματα ασύλου (Cirea) για τα έτη 1994 και 1995	29
97/C 191/06	Έκθεση δραστηριοτήτων του κέντρου πληροφόρησης, μελετών και ανταλλαγών σε θέματα ασύλου (Cirea) για το 1996	33

(Πράξεις εγκριθείσες δυνάμει του άρθρου VI της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση)

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

(Κείμενο εγκριθέν από το Συμβούλιο στις 26 Μαΐου 1997)

(97/C 191/01)

ΣΥΜΒΑΣΗ

Σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Η προστασία των οικονομικών συμφερόντων συνιστά προτεραιότητα η οποία, εδώ και πολλά χρόνια, προσελκύει ιδιαίτερα την προσοχή των κυβερνήσεων και των κοινοβουλίων των κρατών μελών, καθώς και των κοινοτικών θεσμικών οργάνων. Έτσι, ήδη από την δεκαετία του 1960, ελήφθησαν σχετικά μέτρα. Στις 10 Αυγούστου 1976, η Επιτροπή παρουσίασε σχέδιο συνθήκης⁽¹⁾ για την τροποποίηση των συνθηκών για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, προκειμένου να θεσπιστούν κοινοί κανόνες για την ποινική προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων, καθώς και για τη δίωξη των παραβάσεων των εν λόγω συνθηκών, το οποίο προκάλεσε μακρές συζητήσεις κατά τη δεκαετία του 1980.

Από τα τέλη της δεκαετίας του 1980, τα σχετικά μέτρα ενισχύθηκαν και άρχισε η μελέτη της νομικής προστασίας, στο επίπεδο τόσο του κοινοτικού όσο και του εθνικού δικαίου.

Στις 21 Σεπτεμβρίου 1989, το Δικαστήριο, στην απόφασή του στην υπόθεση 68/88⁽²⁾, δέχτηκε ότι τα κράτη μέλη έχουν την υποχρέωση να εξομοιώσουν την προστασία των κοινοτικών συμφερόντων με την προστασία των ιδίων δημοσιονομικών συμφερόντων, και να προβλέψουν σύστημα πραγματικών, σύμμετρων και αποτελεσματικών κυρώσεων.

Το Συμβούλιο (Δικαιοσύνη), από πλευράς του, στο ψήφισμά του της 13ης Νοεμβρίου 1991⁽³⁾, δήλωσε ότι «η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών για την πρόληψη και καταστολή των παραβάσεων που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα των Κοινοτήτων διευκολύνεται με την σύμπνοια των νομικών και διοικητικών διατάξεων των Κρατών μελών μέσω των οποίων διασφαλίζεται ο κολασμός των πρακτικών αυτών» και

κάλεσε την Επιτροπή να εκπονήσει «συγκριτική μελέτη των ανωτέρω νομικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών, ώστε να διαπιστώσει αν χρειάζονται μέτρα για να συμφωνούν περισσότερο μεταξύ τους», η οποία είναι γνωστή ως έκθεση «Delmas-Marty».

Προηγουμένως, η Επιτροπή είχε ήδη αναλάβει, εξ ιδίας πρωτοβουλίας, συγκριτική μελέτη των συστημάτων διοικητικών και ποινικών κυρώσεων των κρατών μελών, καθώς και των γενικών αρχών του συστήματος των κοινοτικών κυρώσεων. Τα αποτελέσματα αυτών των μελετών⁽⁴⁾ διαβιβάστηκαν τον Ιούλιο 1993, από την Επιτροπή στο Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο, και καταδεικνύουν ανάγκη νομοθετικών μέτρων και στους δύο αυτούς τομείς.

Τον Οκτώβριο 1992, η βρετανική προεδρία υπέβαλε στην ad hoc ομάδα του Συμβουλίου «Ποινικό δίκαιο/κοινοτικό δίκαιο», η οποία είχε συσταθεί στα πλαίσια της ευρωπαϊκής πολιτικής συνεργασίας, σχέδιο διακυβερνητικής δήλωσης για την καταπολέμηση της απάτης σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης, της 21ης και 22ας Ιουνίου 1993, είχε, από πλευράς του, υπογραμμίσει σαφώς την ανάγκη ενίσχυσης της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων, στα πλαίσια των νέων διατάξεων της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, καλώντας «την Επιτροπή να του υποβάλει προτάσεις το βραδύτερο μέχρι το Μάρτιο 1994».

Στο ψήφισμά του σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων, το οποίο εγκρίθηκε στις 29 και 30 Νοεμβρίου 1993, κατά την πρώτη σύνοδο μετά την έναρξη ισχύος της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση⁽⁵⁾ το Συμβούλιο Δικαι-

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 222 της 29. 9. 1976, σ. 2.

⁽²⁾ Συλλογή ΔΕΚ 1989, σ. 2965.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 328 της 17. 12. 1991, σ. 1.

⁽⁴⁾ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής: SEC(93) 1172 της 16. 7. 1993.

⁽⁵⁾ ΕΕ αριθ. C 224 της 31. 8. 1992, σ. 2.

οσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΔΕΥ) δήλωσε ότι θεωρούσε σκόπιμο να «εξεταστούν τα μέτρα που θα έπρεπε να ληφθούν ώστε να συμβιβάζονται περισσότερο μεταξύ τους οι νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις των κρατών μελών στην καταπολέμηση των δόλιων πρακτικών εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας».

Η ομάδα «Ποινικό δίκαιο/κοινοτικό δίκαιο», η οποία συνεστήθη μετά από μια άτυπη συνεδρίαση των υπουργών Δικαιοσύνης στη Ρώμη το Νοέμβριο 1990, προκειμένου να ασχοληθεί, συγκεκριμένα, με τη νομική προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων, προέβη κατά το πρώτο εξάμηνο 1994, στην εμπειρισιασμένη εξέταση των 17 εισηγήσεων που προτεινόταν στην έκθεση «Delmas-Marty».

Παράλληλα οι προσπάθειες νομικής προστασίας των οικονομικών συμφερόντων κατά της απάτης εκφράστηκαν άμεσα, αφενός μεν διά του άρθρου 209 Α της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (συνθήκης ΕΚ), σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων, αφετέρου δε διά του τίτλου VI της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχετικά με τη συνεργασία στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων.

Επί του θέματος αυτού, το Ηνωμένο Βασίλειο τελικά υπέβαλε, στις 3 Μαρτίου 1994, σχέδιο κοινής δράσης για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων, στο οποίο ανέπτυξε τις ιδέες που περιείχοντο στο σχέδιο της παραπάνω δήλωσης της βρετανικής αντιπροσωπίας, βάσει των διατάξεων του τίτλου VI της συνθήκης ΕΕ.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κέρκυρας, στις 24 και 25 Ιουνίου 1994, μετά την έκθεση που υπέβαλε η ελληνική προεδρία σχετικά με τη μελέτη των εισηγήσεων της, έκθεση της κας Delmas-Marty, «κάλεσε το Συμβούλιο ΔΕΥ να καταλήξει σε συμφωνία για την καταπολέμηση των ποινικών πλευρών της απάτης, και να του υποβάλει σχετική έκθεση κατά την προσεχή του σύνοδο» στο Έσσεν.

Παράλληλα, στις 11 Ιουλίου 1994, η Επιτροπή κατέθεσε σχέδιο πράξης του Συμβουλίου για την κατάρτιση σύμβασης για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων. Το εν λόγω σχέδιο⁽¹⁾, συνοδευέτο από πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων, σύμφωνα με τη συνθήκη ΕΚ.

Στο ψήφισμά του, της 6ης Δεκεμβρίου 1994⁽²⁾, το οποίο εγκρίθηκε υπό γερμανική προεδρία, το Συμβούλιο ζήτησε να εκπονηθεί νομικό μέσο για την εξασφάλιση της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων των

Κοινοτήτων σε πλαίσια εθνικού ποινικού δικαίου, με βάση το βρετανικό σχέδιο κοινής δράσης και το σχέδιο σύμβασης που είχε υποβάλει η Επιτροπή, και λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθυντήριες αρχές που το ίδιο καθόρισε.

Με βάση αυτό το ψήφισμα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Έσσεν, στις 9 και 10 Δεκεμβρίου 1994, ζήτησε από το Συμβούλιο ΔΕΥ «να εξακολουθήσει δραστήρια τις διαβουλεύσεις του ώστε, εντός του πρώτου εξαμήνου του 1995, να μπορέσουν να ληφθούν κοινά μέτρα ή να αποφασιστεί συμφωνία στον τομέα αυτόν».

Το Συμβούλιο ΔΕΥ, στις 9 και 10 Μαρτίου 1995, διαπίστωσε πολιτική συμφωνία για τη σκοπιμότητα να εκπονηθεί, σε μία πρώτη φάση, ένα αυτόνομο νομικό μέσο που να αναφέρεται σε ορισμένα βασικά ζητήματα ενώ θα συνεχίζονται οι εργασίες για την κατάρτιση πληρέστερου νομικού μέσου⁽³⁾. Το μέσο αυτό θα πρέπει να αφορά τον ορισμό της απάτης, την ανάγκη ποινικοποίησης των απατών, την επάρκεια των ποινικών κυρώσεων, τους κανόνες αρμοδιότητας των δικαστηρίων των κρατών μελών, την έκδοση και την ποινική ευθύνη των διευθυντικών στελεχών των επιχειρήσεων.

Η ομάδα «Ποινικό δίκαιο/κοινοτικό δίκαιο» συνέχισε τις εργασίες της υπό ελληνική, γερμανική και, στη συνέχεια, γαλλική προεδρία, με βάση τα δύο προαναφερθέντα σχέδια (κοινής δράσης, που είχε προτείνει το Ηνωμένο Βασίλειο και σύμβαση που είχε προτείνει η Επιτροπή), όπως είχαν ήδη συμπληρωθεί με συμβιβαστικά κείμενα που είχαν υποβάλει η γερμανική και η γαλλική προεδρία.

Μετά τις συμβιβαστικές λύσεις που εξευρέθησαν κατά το Συμβούλιο ΔΕΥ του Λουξεμβούργου στις 20 και 21 Ιουνίου 1995, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Κανών, στις 26 και 27 Ιουνίου 1995, διαπίστωσε ότι υπάρχει συμφωνία για το κείμενο της σύμβασης.

II. ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Η παρούσα σύμβαση ξεκινά από τη διαπίστωση ότι η απάτη σε βάρος του κοινοτικού προϋπολογισμού καθίσταται όλο και πιο ανησυχητική.

Για παράδειγμα, επ' ευκαιρία της ετήσιας έκθεσης 1994, σχετικά με την καταπολέμηση των απατών σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων, η Επιτροπή υπογράμμισε τη βαρύτητα αυτών των απατών και το μέγεθος των ζημιών που προκαλούνται στον κοινοτικό προϋπολογισμό. Ο προϋπολογισμός της Κοινότητας για το 1995 ξεπερνά τα 70 δισεκατομμύρια Ecu. Οι απάτες που καταγράφησαν βάσει

(1) COM(94) 214 τελικό της 15. 6. 1994.

(2) ΕΕ αριθ. C 355 της 14. 12. 1994, σ. 2.

(3) Ένα πρώτο πρωτόκολλο της σύμβασης καταρτίστηκε στις 27 Σεπτεμβρίου 1996 (ΕΕ αριθ. C 313 της 23. 10. 1996, σ. 1).

των επίσημων ανακοινώσεων, αλλά και βάσει άλλων πηγών πληροφόρησης, αφορούσαν το 1994 1 033 εκατομμύρια Ecu, δηλαδή το 1,5 % του συνολικού προϋπολογισμού του 1994.

Οπωσδήποτε, η καταπολέμηση της απάτης αποτελεί, κατά κύριο λόγο, υποχρέωση των κρατών μελών, τα οποία οφείλουν να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα αποτελεσματικής πρόληψης και καταστολής των απάτων, αλλά και για την ανάκτηση των ποσών που χάνονται ως αποτέλεσμα παρατυπιών και απάτων.

Όντως, αρμοδιότητα των εθνικών αρχών είναι η είσπραξη των εσόδων και η διαχείριση του κύριου όγκου των δαπανών. Βάσει του άρθρου 5 της συνθήκης ΕΚ, τα Κράτη μέλη οφείλουν να εφαρμόζουν το κοινοτικό δίκαιο και να εξασφαλίζουν την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη συνθήκη.

Προς τούτοις, το άρθρο 209 Α της συνθήκης ορίζει ότι:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα ίδια μέτρα καταπολέμησης της απάτης κατά των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας με εκείνα που λαμβάνουν για την καταπολέμηση της απάτης κατά των ιδίων οικονομικών συμφερόντων.

Με την επιφύλαξη άλλων διατάξεων της παρούσας συνθήκης, τα κράτη μέλη συντονίζουν τη δράση τους σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας κατά της απάτης. Για τον σκοπό αυτό διοργανώνουν, με τη βοήθεια της Επιτροπής, στενή και τακτική συνεργασία με τις αρμόδιες δικαιοτικές υπηρεσίες τους».

Το άρθρο 209 Α καθιερώνει, με τον τρόπο αυτό, την αρχή της εξομίσωσης που συνάγεται στην απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση 68/88 και προβλέπει ρητά την αρχή της στενής και τακτικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, με τη βοήθεια της Επιτροπής, για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας κατά της απάτης.

Εξάλλου, το άρθρο Κ.1 εισαγωγή και σημείο 5 ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της επίτευξης των στόχων της Ένωσης, ιδίως της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, και υπό την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τα κράτη μέλη θεωρούν τους κατωτέρω τομείς ως θέματα κοινού ενδιαφέροντος:

— καταπολέμηση της απάτης διεθνούς κλίμακας, στο βαθμό που δεν καλύπτεται από τα σημεία 7, 8 και 9» (δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις, τελωνειακή συνεργασία, αστυνομική συνεργασία).

Το άρθρο Κ.1 σημείο 7 προσθέτει, ως θέμα κοινού ενδιαφέροντος, την δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις.

Εντούτοις, η διεθνική διάσταση σημαντικής αναλογίας των απάτων, η ανάπτυξη του οικονομικού εγκλήματος από εγκληματικές οργανώσεις που γνωρίζουν να εκμεταλλεύονται τα κενά των διαφόρων νομικών συστημάτων, να οργανώνουν και να κατανέμουν τις παράνομες δραστηριότητές τους στο σύνολο των κρατών μελών, καθώς και στα τρίτα κράτη, καθιστούν αναγκαία την ενίσχυση του δικωτικού οπλοστασίου των κρατών μελών.

Από την άλλη πλευρά, καιτοι υπάρχουν ήδη στα κράτη μέλη, σε διάφορους τομείς, ποινικές διατάξεις που καθιστούν δυνατή την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων, στις αναληφθείσες συγκριτικές μελέτες τονίζονται κενά και ασυμβίβαστα που υποσκάπτουν την καταστολή της απάτης και τη δικαστική συνεργασία των κρατών μελών σε ποινικές υποθέσεις.

Η παρούσα, συνεπώς, σύμβαση, δεδομένης της ισχύουσας κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ κρατών μελών και Κοινοτήτων, έχει ως στόχο την εξασφάλιση μεγαλύτερης αρμονίας μεταξύ των ποινικών κανόνων των κρατών μελών, με τη δημιουργία στοιχειωδών ποινικών προτύπων, προκειμένου να καταστεί η καταπολέμηση της απάτης σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων πιο αποτελεσματική και ακόμα πιο αποτρεπτική, και να ενισχυθεί η δικαστική συνεργασία των κρατών μελών σε ποινικές υποθέσεις.

Έτσι, με το νομικό αυτό μέσο, ξεκινώντας από έναν ενιαίο ορισμό της απάτης, τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν κατ' αρχήν την υποχρέωση να αναγάγουν σε εγκλήματα (άρθρο 1) τις συμπεριφορές που ορίζονται ως απάτες κατά του προϋπολογισμού των Κοινοτήτων και να προβλέψουν ποινικές κυρώσεις, που να περιλαμβάνουν στερητικές της ελευθερίας ποινές, και να χωρεί έκδοση, τουλάχιστον για τις περιπτώσεις βαρείας απάτης (άρθρο 2).

Εξάλλου, τα κράτη μέλη οφείλουν να λάβουν τα αναγκαία μέτρα ώστε οι διευθυντές επιχειρήσεων ή τα φυσικά πρόσωπα που ασκούν εξουσία λήψης αποφάσεων, να μπορούν να υπέχουν, σε ορισμένες περιπτώσεις, ποινική ευθύνη (άρθρο 3).

Η παρούσα σύμβαση (άρθρο 4), καθορίζει τους κανόνες αρμοδιότητας των δικαστηρίων των κρατών μελών, ενώ, παράλληλα, προβλέπει καινοτόμους κανόνες στα θέματα της έκδοσης και της ποινικής δίωξης (άρθρο 5).

Εξάλλου, η σύμβαση (άρθρο 6) επιβεβαιώνει σαφώς την αρχή της ενίσχυσης της δικαστικής συνεργασίας των κρατών μελών στις ποινικές υποθέσεις, ιδίως σε περιπτώσεις διεθνούς απάτης.

Το άρθρο 7 υπενθυμίζει την αρχή «ne bis in idem».

Το άρθρο 8 διευκρινίζει υπό ποιους όρους το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων θα είναι αρμόδιο να

διευθετεί διαφορές μεταξύ των κρατών μελών και μεταξύ κρατών μελών και Επιτροπής.

Το άρθρο 9 διατυπώνει την αρχή σύμφωνα με την οποία η παρούσα σύμβαση δεν αποκλείει τη δυνατότητα των κρατών μελών να θεσπίζουν, στα πλαίσια της εσωτερικής τους έννομης τάξης, μέτρα αυστηρότερα από τα μέτρα που προβλέπει η παρούσα σύμβαση.

Το άρθρο 10 εισάγει σύστημα πληροφόρησης μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής.

Όπως και για τις συμβάσεις οι οποίες καταρτίζονται δυνάμει του άρθρου Κ.3 σημείο 2 γ) της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, δεν είναι δεκτή καμιά άλλη επιφύλαξη πέραν των όσων προβλέπει ρητά η σύμβαση.

III. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΑΡΘΡΑ

1. Άρθρο 1: Ορισμός της απάτης και αναγωγή της σε εγκλήματα

Το άρθρο 1 εισάγει, για πρώτη φορά, μεταξύ των κρατών μελών, έναν κοινό πλέον ορισμό της απάτης σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων («απάτη»). Η πρωταρχική σημασία αυτού του αποτελέσματος ενισχύεται από το γεγονός ότι όσον αφορά τις κοινοτικές διοικητικές κυρώσεις, ο κανονισμός (ΕΚ, Ευρώπη) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων⁽¹⁾, παραπέμπει στο αιτιολογικό του μέρος στον ορισμό των δόλων συμπεριφορών ο οποίος δίδεται στο άρθρο αυτό.

Με την επιφύλαξη του άρθρου 2 παράγραφος 2, το άρθρο αυτό επιβάλλει στα κράτη μέλη γενική υποχρέωση να χαρακτηρίσουν ως εγκλήματα τις απάτες τις οποίες κυρίως περιγράφει, προκειμένου να εξασφαλιστεί κοινή στοιχειώδης καταστολή των απατών που διαπράττονται από οικονομικούς φορείς στα διάφορα κράτη μέλη. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται πλήρως το αποτρεπτικό αποτέλεσμα της καταστολής της απάτης.

1.1. Παράγραφος 1

Για να μπορέσουν να ληφθούν υπόψη οι διάφοροι τύποι απάτης, το άρθρο 1, παράγραφος 1

προβλέπει δύο διαφορετικούς αλλά ομοιογενείς ορισμούς, εξ'ων ο μεν πρώτος αφορά τις απάτες ο δε δεύτερος τα έσοδα.

Ως δαπάνες, δεν νοούνται μόνον οι επιδοτήσεις και ενισχύσεις των οποίων η διαχείριση γίνεται απευθείας με το γενικό προϋπολογισμό των Κοινοτήτων, αλλά και οι δαπάνες που περιλαμβάνονται στους προϋπολογισμούς, που διαχειρίζονται οι Κοινότητες ή τρίτοι για λογαριασμό τους. Πρόκειται, βασικά, για τις επιδοτήσεις του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, αλλά και για τις επιδοτήσεις και ενισχύσεις των διαρθρωτικών ταμείων: του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα Προσανατολισμού, του Χρηματοδοτικού Μέσου Προσανατολισμού της Αλιείας, του Ταμείου Συνοχής. Πρόκειται, επίσης και για το Ταμείο Ανάπτυξης που διαχειρίζεται η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Πρόκειται επίσης για ορισμένα ταμεία που δεν περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό, αλλά που διαχειρίζονται, για δικό τους λογαριασμό, κοινοτικοί οργανισμοί που δεν αποτελούν θεσμικά όργανα, όπως είναι το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης ή για τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος κ.λπ. Οι διάφορες αυτές επιδοτήσεις και ενισχύσεις, που δεν προορίζονται για προσωπική χρήση, έχουν γενικά ως στόχο την χρηματοδότηση της κοινής γεωργικής πολιτικής, την ανανέωση των διαρθρώσεων του οικονομικού, του κοινωνικού και του πολιτισμικού τομέα ή την ενίσχυση της συνοχής στα πλαίσια της Ένωσης.

Ως έσοδα νοούνται τα προερχόμενα από τις δύο πρώτες κατηγορίες ιδίων πόρων που σκοπεί το άρθρο 2 παράγραφος 1 της απόφασης 94/728/ΕΚ του Συμβουλίου της 31ης Οκτωβρίου 1994 σχετικά με το σύστημα των ιδίων πόρων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων⁽²⁾, και συγκεκριμένα, οι διάφορες εισφορές επί των συναλλαγών με τρίτες χώρες στα πλαίσια της κοινής γεωργικής πολιτικής και οι εισφορές που προβλέπονται στα πλαίσια της κοινής οργάνωσης των αγορών ζάχαρης, αφενός, και οι δασμοί επί των συναλλαγών με τρίτες χώρες αφετέρου. Δεν περιλαμβάνουν τα έσοδα από την επιβολή του ενιαίου συντελεστή επί της φορολογικής βάσης του ΦΠΑ των κρατών μελών, δεδομένου ότι ο ΦΠΑ δεν αποτελεί ίδιο πόρο που εισπράττεται απευθείας για λογαριασμό των Κοινοτήτων. Δεν περιλαμβάνουν, άλλωστε, ούτε τα έσοδα από την επιβολή του ενιαίου συντελεστή επί του ποσού των ΑΕΠ των κρατών μελών.

Για τους δύο αυτούς τομείς, τα κοινά στοιχεία του ορισμού της απάτης είναι ο εκ προθέσεως

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 312 της 23. 12. 1995, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 293 της 12. 11. 1994, σ. 9.

χαρακτήρας της πράξης ή της παράλειψης που συνιστά την απάτη, και τα κύρια στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης των δόλιων συμπεριφορών.

Ο εκ προθέσεως χαρακτήρας πρέπει να αφορά όλα τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης του εγκλήματος, και ειδικότερα την πράξη και το αποτέλεσμα.

Τα κύρια στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης των δόλιων συμπεριφορών συνίστανται, βασικά, στη χρησιμοποίηση πλαστών εγγράφων, την αποσιώπηση πληροφορίας κατά παράβαση ειδικής υποχρέωσης για την κοινοποίησή της, βάσει συγκεκριμένων νομικών διατάξεων ή και στην κατάχρηση κεφαλαίων.

Η διάκριση μεταξύ απατών σε βάρος δαπανών και απατών σε βάρος εσόδων αναφέρεται κυρίως στο αποτέλεσμα: «αχρεώστητη είσπραξη ή παρακράτηση πόρων» στην πρώτη περίπτωση, και «την παράνομη μείωση των πόρων» στη δεύτερη.

Εξάλλου, το αποτέλεσμα της αχρεώστητης είσπραξης και παρακράτησης δεν απαιτείται όσον αφορά την κατάχρηση πόρων σχετικά με τις δαπάνες διότι η κατάχρηση πόρων συνίσταται σε κακή χρησιμοποίηση πόρων οι οποίοι, υποθετικά, καίτοι διετέθησαν νόμιμα, σπαταλήθηκαν στη συνέχεια ή χρησιμοποιήθηκαν για σκοπούς άλλους από αυτούς για τους οποίους δόθηκαν. Οι καταχρήσεις αυτές μπορούν να θεωρούνται ως ισοδύναμες προς αδικαιολόγητη παρακράτηση.

1.2. Παράγραφος 2

Η παράγραφος 2 του άρθρου 1 επιτάσσει στα κράτη μέλη να θεσπίσουν, στο εσωτερικό τους ποινικό δίκαιο, τα αναγκαία και ενδεδειγμένα μέτρα ώστε οι συμπεριφορές που ορίζουν να χαρακτηρίζονται εγκλήματα. Τα κράτη μέλη οφείλουν, συνεπώς, να ελέγξουν κατά πόσον η ήδη ισχύουσα ποινική τους νομοθεσία καλύπτει σαφώς το σύνολο των δόλιων συμπεριφορών που ορίζονται στην παράγραφο 1. Άλλως, τα κράτη μέλη οφείλουν να θεσπίσουν ένα ή πλείονα εγκλήματα, τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης των οποίων να καλύπτουν τις εν λόγω συμπεριφορές. Έχουν τη δυνατότητα να τις αναγάγουν είτε σε ιδιώνυμο έγκλημα είτε ρητά σε έγκλημα είτε να τις περιλάβουν σε ένα γενικό έγκλημα απάτης.

Όσον αφορά τις απάτες ευτελούς αξίας, όπως προβλέπονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 της σύμβασης, τα κράτη μέλη διατηρούν τη δυνατότητα να μην τις θεωρούν αξιόποινες.

1.3. Παράγραφος 3

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 1, η κατάρτιση ή η χορήγηση δηλώσεων ή εγγράφων πλαστών, ανακριβών ή ελλιπών με τα αποτελέσματα που σκοπούνται στην παράγραφο 1, συνιστούν συμπεριφορές που θα πρέπει να χαρακτηρισθούν αξιόποινες.

Καταρχήν, οι συμπεριφορές αυτές θα πρέπει να χαρακτηριστούν ως αξιόποινες αυτές καθαυτές. Με αυτή την υπόθεση, οι θεωρούμενοι ως ένοχοι θα διώκονται ως αυτουργοί ή συναυτουργοί.

Όταν οι συμπεριφορές αυτές δεν χαρακτηρίζονται, αυτές καθαυτές, ως αξιόποινες από τα κράτη μέλη, θα πρέπει τουλάχιστον να διώκονται ως απόπειρα, ως συνέργεια ή ως ηθική αυτουργία σε απάτη. Σε αυτά ακριβώς τα πλαίσια, οι έννοιες της απόπειρας, της συνέργειας και της ηθικής αυτουργίας παραπέμπουν στους αντίστοιχους ορισμούς που δίνουν οι εθνικές ποινικές νομοθεσίες.

Η πρόθεση θα πρέπει να αφορά όλα τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης, εν οίς την πράξη και το αποτέλεσμα.

1.4. Παράγραφος 4

Η πρόθεση μπορεί να προκύπτει από αντικειμενικές πραγματικές περιστάσεις. Η διατύπωση αυτή, που έχει ληφθεί από το άρθρο 3 παράγραφος 3 της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το λαθρεμπόριο ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών, η οποία εγκρίθηκε στη Βιέννη, στις 16 Δεκεμβρίου 1988, και το άρθρο 1 της οδηγίας 91/308/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 10ης Ιουνίου 1991, για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για νομιμοποίηση των προσόδων από παράνομες δραστηριότητες⁽¹⁾, αφορά τη διεξαγωγή των αποδείξεων.

2. Άρθρο 2: Κυρώσεις

Η ποινική κύρωση, ως εκ της παραδειγματικής και αποτρεπτικής της φύσεως, φαίνεται ότι είναι, μεταξύ των διαφόρων δυνατών κυρώσεων, ως το πλέον αποτελεσματικό μέσο για την καταπολέμηση των οικονομικών εγκλημάτων. Για το λόγο αυτό, το άρθρο 2 περιλαμβάνει μια από τις θεμελιώδεις αρχές αυτής της σύμβασης, την υποχρεωτική θέσπιση από τα κράτη μέλη ποινικών κυρώσεων για τον κολασμό των συμπεριφορών που συνιστούν απάτη εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων, όπως ορίζονται στο άρθρο 1.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 166 της 28. 6. 1991, σ. 77.

Η εν λόγω υποχρέωση δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να επιβάλλουν επιπροσθέτως διοικητικές κυρώσεις.

Σύμφωνα με την νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, οι κυρώσεις θα πρέπει να είναι πραγματικές, σύμμετρες και αποτρεπτικές. Πάντως, τα κράτη μέλη διατηρούν ένα περιθώριο ελιγμών ως προς το ύψος και το μέτρο των ποινικών κυρώσεων.

Έτσι, οι προβλεπόμενες κυρώσεις, δεν είναι κατ' ανάγκη σε όλες τις περιπτώσεις στερητικές της ελευθερίας ποινές. Μπορούν, συγκεκριμένα, να είναι και χρηματικές ποινές, ή ταυτόχρονα χρηματικές και στερητικές της ελευθερίας.

Εντούτοις, στις περιπτώσεις τουλάχιστον βαρείας απάτης, η σύμβαση προβλέπει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να προβλέπουν στερητικές της ελευθερίας ποινές για τις οποίες να χωρεί, ενδεχομένως, έκδοση. Πέραν των περιπτώσεων απάτης για ένα ελάχιστο ποσό το οποίο θα καθορίσει το κάθε κράτος μέλος, χωρίς όμως να μπορεί να είναι μεγαλύτερο των 50 000 Ecu, η σύμβαση αφήνει τα κράτη μέλη να καθορίσουν, ανάλογα με την νομική τους παράδοση, τις συγκεκριμένες εκείνες πραγματικές περιστάσεις που επιτρέπουν να θεωρούνται ορισμένες δόλιες συμπεριφορές ότι στοιχειοθετούν βαρεία απάτη.

Οι περιστάσεις αυτές μπορούν, τελείως ενδεικτικά, να προκύπτουν από την υποτροπή, τον βαθμό της οργάνωσης της απάτης, τη συμμετοχή του αφορώμενου προσώπου σε εγκληματικό σωματείο ή οργανωμένη συμμορία, την ιδιότητα του δημόσιου λειτουργού ή του κοινοτικού ή εθνικού δημόσιου υπαλλήλου, από το συγκεκριμένο πρόσωπο, από την δωροδοκία δημοσίου υπαλλήλου, από το μέγεθος της ζημίας εφόσον υπερβαίνει ορισμένο ποσό σε Ecu, ενδεχομένως. Εντούτοις, κάθε κράτος μέλος παραμένει ελεύθερο να προβλέπει, σε άλλες περιπτώσεις απάτης, στερητικές της ελευθερίας ποινές.

Οι ποινές αυτές απαγγέλλονται από τα ποινικά δικαστήρια. Εντούτοις, στην Αυστρία, ορισμένες διοικητικές αρχές έχουν, σε ορισμένες αλλά περιορισμένες περιπτώσεις, αρμοδιότητα επιβολής ποινικών κυρώσεων όπως είναι οι στερητικές της ελευθερίας ποινές. Το αυστριακό σύστημα, εν τω συνόλω του, μπορεί να θεωρηθεί ότι πληροί και αυτό την υποχρέωση που επιβάλλει το άρθρο 2 παράγραφος 1.

Η απόπειρα, η συνέργεια και η αυτουργία μιας τέτοιας απάτης, θα πρέπει επίσης να επισύρουν ποινικές κυρώσεις. Ο ορισμός αυτών των τριών εννοιών υπάγεται στο ποινικό δίκαιο των κρατών μελών. Γενικά, οι έννοιες της συνέργειας και της ηθικής αυτουργίας καλύπτουν την βοήθεια, δηλαδή τη συνδρομή που παρέχεται ενσυνειδήτως για τη διάπραξη του εγκλήματος ή την πρόκληση ή την υποκίνηση αυτού.

Κατά παρέκκλιση από την αρχή που διατυπώνεται στην πρώτη παράγραφο, η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 2 εισάγει εξαίρεση που επιτρέπει κάποια ελαστικότητα, δεδομένου ότι, σε περίπτωση απάτης ευτελούς αξίας, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν άλλου είδους κυρώσεις εκτός από ποινικές. Πρόκειται κυρίως για κυρώσεις διοικητικές.

Η απάτη ευτελούς αξίας, κατά την έννοια της σύμβασης, μπορεί να αφορά συνολικό ποσό κατώτερο των 4 000 Ecu και δεν πρέπει να παρουσιάζει ιδιαίτερες επιβαρυντικές περιστάσεις. Η έννοια «ιδιαίτερες επιβαρυντικές περιστάσεις» ερμηνεύεται βάσει του εθνικού δικαίου και ανάλογα με τις νομικές παραδόσεις των κρατών μελών.

Τα κράτη μέλη που θα κάνουν χρήση της παρέκκλισης που προβλέπεται στην παράγραφο 2 η οποία τους δίνει τη δυνατότητα να θεσπίσουν μόνο διοικητικές κυρώσεις για τις απάτες ευτελούς αξίας, δεν θα υποχρεούνται, εξάλλου, να κολάζουν την απόπειρα, τη συνέργεια και την ηθική αυτουργία που αφορούν μια τέτοια απάτη.

3. Άρθρο 3: Ποινική ευθύνη των διευθυντών επιχειρήσεων

Η αρχή που καθιερώνει το άρθρο αυτό συνίσταται στο να μην απαλλάσσονται αυτομάτως τα διευθυντικά στελέχη που ασκούν, εκ του νόμου ή εκ των πραγμάτων, εξουσία σε μια επιχείρηση, από οποιαδήποτε ποινική ευθύνη σε περίπτωση απάτης σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων η οποία διεπράχθη για λογαριασμό της επιχείρησης από πρόσωπο που υπάγεται στην εποπτεία τους.

Το άρθρο 3 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη θα λάβουν, κατά την κρίση τους, τα αναγκαία μέτρα ώστε οι διευθυντές επιχειρήσεων ή άλλα πρόσωπα που έχουν την εξουσία λήψεως αποφάσεων ή ελέγχου σε επιχειρήσεις να δύνανται να υπέχουν ποινική ευθύνη εφόσον το επιτρέπουν οι αρχές που καθορίζει το εθνικό δίκαιο των κρατών μελών, σε περίπτωση που πρόσωπο υπαγόμενο στην εποπτεία τους διαπράξει απάτη.

Η σύμβαση αφήνει ευρύ περιθώριο δράσης στα κράτη μέλη για την θέσπιση της νομικής βάσης της ποινικής ευθύνης των διευθυντών.

Πέραν της ποινικής ευθύνης, που υπέχουν τα διευθυντικά στελέχη μιας επιχείρησης ή τα πρόσωπα που ασκούν την εξουσία λήψεως αποφάσεων, για τις δικές τους πράξεις (ως αυτουργοί, συνεργοί ή ηθικοί αυτουργοί μιας απάτης), το άρθρο 3 προβλέπει τη δυνατότητα για τα κράτη μέλη να αποφασίσουν ενδεχομένως την θέση σε εφαρμογή της ποινικής ευθύνης των διευθυντών επιχειρήσεων σε άλλες νομικές βάσεις.

Έτσι, κατά την έννοια του άρθρου 3 το κράτος μέλος μπορεί να εξετάσει το ενδεχόμενο θέσπισης της ποινικής ευθύνης των διευθυντών επιχειρήσεων όταν αυτοί δεν εκπληρώσουν υποχρέωση εποπτείας ή ελέγχου που υπέχουν (*culpa in vigilando*).

Η ποινική ευθύνη των διευθυντών επιχειρήσεων θα μπορούσε επίσης να βασίζεται σε κύρωση, διάφορη της επιβαλλομένης για την ίδια την απάτη, που θα κολάζει την παραβίαση της υποχρέωσης εποπτείας ή ελέγχου που διευκρινίζεται από το εθνικό δίκαιο.

Για τη θεμελίωση της ποινικής ευθύνης ενός διευθυντικού στελέχους θα μπορούσε επίσης να χρησιμοποιηθεί η αμέλεια ή η ανεπάρκειά του.

Τέλος, το άρθρο 3 δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να προβλέπουν αντικειμενική ποινική ευθύνη των διευθυντών και των προσώπων που ασκούν την εξουσία λήψεως των αποφάσεων, για πράξεις τρίτου, χωρίς να απαιτείται να αποδειχθεί πταίσμα, αμέλεια ή έλλειψη εποπτείας από πλευράς του προσώπου που ασκεί εξουσία λήψεως αποφάσεων.

4. Άρθρο 4: Κανόνες αρμοδιότητας των δικαστηρίων των κρατών μελών

Η σύμβαση καθορίζει τους κανόνες αρμοδιότητας που επιτρέπουν στα δικαστήρια των κρατών μελών να διώκουν και να κολάζουν τα εγκλήματα απάτης σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων, ιδίως εκείνων που δεν διαπράττονται πλήρως στο έδαφός τους.

Το άρθρο 4 επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να θεσπίζουν την αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων τους στις εξής τρεις υποθετικές περιπτώσεις:

1. Όταν η απάτη, η συμμετοχή στην απάτη ή η απόπειρα απάτης διεπράχθησαν, εν όλω ή εν μέρει, στο έδαφος του συγκεκριμένου κράτους. Στην περίπτωση αυτή περιλαμβάνεται και η υποθετική περίπτωση όπου το προϊόν αποκτάται στο έδαφος αυτό.
2. Όταν, στο έδαφός του, ένα πρόσωπο καταστεί, εν γνώσει συνεργός ή ηθικός αυτουργός σε απάτη που διεπράχθη στο έδαφος άλλου κράτους μέλους ή τρίτου κράτους. Όπως ήδη επιβεβαιώθηκε στις παρατηρήσεις σχετικά με το άρθρο 2, οι έννοιες της συνέργειας και της ηθικής αυτουργίας δέον να ερμηνεύονται με βάση τα εθνικά δίκαια.

Εντούτοις, ορισμένα κράτη μέλη μπορούν να έχουν πλέον ευρύ ορισμό. Για παράδειγμα,

το Ηνωμένο Βασίλειο έχει διευκρινίσει ότι θα ερμηνεύει τον όρο «assist» υπό το φως του ορισμού του όρου «conspiracy» που αποτελεί χαρακτηριστικό όρο του εσωτερικού του δικαίου.

Θα πρέπει, επίσης, να διευκρινιστεί ότι, όταν η απάτη διαπράττεται σε τρίτο κράτος, ορισμένα κράτη μέλη μπορούν να απαιτήσουν την εφαρμογή της αρχής του διπλού ποινικού χαρακτηρισμού προκειμένου να διώξουν το έγκλημα της συνέργειας ή της ηθικής αυτουργίας σε απάτη: συγκεκριμένα, η απάτη θα πρέπει να είναι αξιόποινη και βάσει του αλλοδαπού δικαίου.

Εξάλλου, είναι γνωστό ότι ορισμένα κράτη μέλη, για λόγους σκοπιμότητας ή έννομης τάξης, δεν θα μπορούσαν να διώκουν τα εγκλήματα της συνέργειας ή της ηθικής αυτουργίας σε απάτη, παρά μόνον αφ' ης στιγμής έχει διαπιστωθεί το ίδιο το έγκλημα της απάτης με αμετάκλητη απόφαση αρμόδιου δικαστηρίου του κράτους μέλους ή του τρίτου κράτους.

3. Όταν ο φυσικός αυτουργός της απάτης είναι υπήκοος του αφορώμενου κράτους μέλους, ανεξάρτητα από τον τόπο της διάπραξης της απάτης (σε κράτος μέλος ή τρίτο κράτος).

Τα κράτη μέλη δύνανται να απαιτούν, για την θέσπιση της αρμοδιότητάς τους, την πλήρωση της προϋπόθεσης του διπλού ποινικού χαρακτηρισμού.

Η περίπτωση αυτή διεθνούς αρμοδιότητας δεν γίνεται δεκτή από τη νομική παράδοση ορισμένων κρατών μελών. Το άρθρο 4 παράγραφος 2 προβλέπει συνεπώς τη δυνατότητα παρέκκλισης από την διάταξη αυτή, με την κατάθεση σχετικών δηλώσεων.

5. Άρθρο 5: Κανόνες σχετικά με την έκδοση και την ποινική δίωξη

Οι τρεις κανόνες που διατυπώνει το άρθρο 5 σχετικά με την έκδοση, αποσκοπούν στη συμπλήρωση, σε θέματα προστασίας των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων, των διατάξεων σχετικά με την έκδοση ημεδαπών και τα φορολογικά αδικήματα, που ισχύουν μεταξύ των κρατών μελών βάσει διμερών ή πολυμερών συμβάσεων περί εκδόσεως.

α) Έκδοση ημεδαπών

Ορισμένος αριθμός κρατών μελών δεν εκδίδουν υπηκόους τους. Το άρθρο 5 προβλέπει ορισμένες διατάξεις που έχουν ως στόχο την αποφυγή του κινδύνου ορισμένα πρόσωπα που κατηγορούνται για απάτη σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων, να απολαύουν πλήρους ασυλίας λόγω

αυτής της άρνησης έκδοσης για λόγους αρχής.

Η έννοια «υπήκοος», για την εφαρμογή αυτού του άρθρου, θα πρέπει να νοείται υπό το φως των δηλώσεων σχετικά με το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) της ευρωπαϊκής σύμβασης περί εκδόσεως, της 13ης Δεκεμβρίου 1957, που έχουν ενδεχομένως γίνει από τα Κράτη μέλη της εν λόγω σύμβασης.

Το άρθρο 5 επιβάλλει εν πρώτοις στα κράτη που δεν εκδίδουν ημεδαπούς να λάβουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να θεσπίσουν την δικαιοδοσία τους για εγκλήματα που καθορίζονται και κολάζονται σύμφωνα με το άρθρο 1 και το άρθρο 2 παράγραφος 1 της παρούσας σύμβασης, όταν αυτά διαπράττονται από υπηκόους τους εκτός του εδάφους τους. Το έγκλημα μπορεί να έχει διαπραχθεί σε άλλο κράτος μέλος ή και τρίτο κράτος.

Οι περιπτώσεις απάτης ευτελούς αξίας, οι οποίες, κατά το άρθρο 2 παράγραφος 2, θα επισύρουν αποκλειστικά και μόνο διοικητικές κυρώσεις σε ορισμένα κράτη μέλη, δεν εμπίπτουν στη διάταξη αυτή.

Προς τούτοις, όταν μια τέτοια απάτη διαπράττεται στο έδαφος κράτους μέλους από υπήκοο άλλου κράτους μέλους, η αίτηση εκδόσεως του οποίου δεν γίνεται δεκτή από το εν λόγω κράτος μέλος για μόνον το λόγο ότι το εν λόγω κράτος δεν εκδίδει υπηκόους του, το άρθρο 5 επιβάλλει στο προς ό αίτηση εκδόσεως κράτος μέλος την υποχρέωση να παραπέμψει την υπόθεση στις δικές του δικαστικές αρχές για την άσκηση δίωξης. Επιβεβαιώνεται συνεπώς με σαφήνεια, από το άρθρο 5, παράγραφος 2, η αρχή «aut dedere aut judicare» («έκδοση, άλλως δίωξη»). Σκοπός, πάντως, της διάταξης αυτής δεν είναι να θίξει τους εθνικούς κανόνες κατά την άσκηση της ποινικής δίωξης.

Για την εφαρμογή αυτής της αρχής, το εκζητούν κράτος μέλος αναλαμβάνει την υποχρέωση να διαβιβάσει τη δικογραφία, τις πληροφορίες, τα πειστήρια σχετικά με το έγκλημα στο κράτος μέλος το οποίο θα κινησει τη διαδικασία δίωξης του υπηκόου του. Το εκζητούν κράτος μέλος ενημερώνεται για την ασκηθείσα δίωξη καθώς και για την ασκηθείσα δίωξη καθώς και για τη συνέχεια που θα δοθεί.

Το άρθρο 5 δεν εξαρτά την άσκηση δίωξης από το προς ό η αίτηση κράτος από καμιά προϋπόθεση. Για να κινησει, το προς ό η αίτηση κράτος την ποινική αγωγή, δεν απαιτείται σχετική αίτηση από πλευράς του εκζητούντος κράτους.

β) Φορολογικά αδικήματα

Στα πλαίσια της παρούσας σύμβασης, η αίτηση εκδόσεως δεν δύναται να απορριφθεί με μόνη αιτιολογία ότι αφορά φορολογικά ή τελωνειακά αδικήματα.

Κατά συνέπεια, για τα μέρη της ευρωπαϊκής σύμβασης περί εκδόσεως, το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 5 της σύμβασης αυτής τελικά περιορίζεται. Ο χαρακτηρισμός «φορολογικά» αναφέρεται στα έσοδα (φόρους, «duties») κατά την έννοια της ευρωπαϊκής σύμβασης περί εκδόσεως.

6. Άρθρο 6: Συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών

Δεδομένου της περίπλοκης φύσης και του διασυννοριακού χαρακτήρα ορισμένων περιπτώσεων απάτης, η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών αποκτά κεφαλαιώδη σημασία. Η ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών θα πρέπει να καταστήσει ευχερέστερη την εξιχνίαση και καταστολή των απατών και την συγκέντρωση, όσο το δυνατόν συχνότερα, των ποινικών διώξεων αναφορικά με μια και την αυτή περίπτωση διασυννοριακής απάτης, σε ένα μόνο κράτος.

Εν πρώτοις, όταν δύο ή περισσότερα κράτη μέλη τα αφορά η αυτή περίπτωση απάτης σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων, θα πρέπει να υπάρχει πραγματική συνεργασία μεταξύ των σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, δηλαδή και στο στάδιο της ανάκρισης, και στο στάδιο της ποινικής δίωξης, αλλά και στο στάδιο της εκτέλεσης της απαγγελθείσας ποινής.

Οι διάφορες μορφές συνεργασίας που αναφέρει η παράγραφος 1 του άρθρου 6, δίδονται ενδεικτικά. Η προσθήκη του όρου «ιδίως» στην διάταξη αυτή αποσκοπεί να καλύψει περιπτώσεις ορισμένων κρατών που δεν αποτελούν συμβαλλόμενα μέρη όλων των σχετικών ευρωπαϊκών συμβάσεων που έχουν συναφθεί στον τομέα της συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις. Πρόκειται για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή σε ποινικές υποθέσεις, την έκδοση, την διαβίβαση ποινικών δικογραφιών ή την εκτέλεση ποινών που έχουν απαγγελθεί από αλλοδαπά δικαστήρια οι οποίες αναφέρονται ενδεικτικά, προκειμένου να είναι δυνατόν να επιλέγεται, σε κάθε δεδομένη περίπτωση, η πλέον ενδεδειγμένη μορφή συνεργασίας. Οι συμβάσεις που ισχύουν εν προκειμένω μεταξύ των κρατών μελών δεν θίγονται από την παρούσα συνθήκη.

Η παράγραφος 2 εξετάζει την περίπτωση όπου πλείονα κράτη μέλη έχουν, το καθένα ξεχωριστά, αρμοδιότητα να ασκήσουν ποινική δίωξη για έγκλημα που αφορά τα αυτά πραγματικά περιστατικά.

Η παράγραφος αυτή επιβάλλει, στην περίπτωση αυτή, στα κράτη μέλη να συνεργάζονται, προκειμένου να αποφασίζουν το κράτος που θα είναι αρμόδιο για την άσκηση της ποινικής δίωξης. Η εν λόγω διάταξη θα πρέπει στο μέτρο του δυνατού να επιτρέπει πάντοτε την συγκέντρωση των ποινικών διώξεων σε ένα μόνο κράτος για λόγους αποτελεσματικότητας.

Για τη διευθέτηση παρόμοιων περιπτώσεων σύγκρουσης αρμοδιοτήτων τα κράτη μέλη θα μπορούν να λαμβάνουν υπόψη, φερ' ειπείν, τη σπουδαιότητα του πταίσματος που διαπράχθηκε στο έδαφός τους, τον τόπο απόκτησης των ποσών που αφορούσε η κατάχρηση, τον τόπο σύλληψης των ενεχομένων προσώπων, την ιθαγένειά τους, τη χρονική σειρά των ασκηθεισών διώξεων κ.λπ.

7. Άρθρο 7: *Ne bis in idem*

Η παράγραφος 1 του άρθρου 7 διατυπώνει την αρχή «ne bis in idem».

Η αρχή αυτή έχει όλως ιδιαίτερη σημασία, ιδίως σε περίπτωση διεθνικών απατών, όπου είναι δυνατόν να εκδοθούν τελικά αποφάσεις από δικαστήρια πλειόνων κρατών μελών, όταν δεν θα έχει καταστεί δυνατόν να συγκεντρωθούν οι ποινικές διώξεις σε ένα και το αυτό κράτος, κατ' εφαρμογήν της αρχής που διατυπώνεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2.

Η παράγραφος 2 πραγματεύεται τις περιπτώσεις δηλώσεων που προβλέπονται περιοριστικά από συμβάσεις που έχουν καταρτιστεί ή εφαρμόζονται μεταξύ ορισμένων κρατών μελών.

Η παράγραφος 4 διευκρινίζει ότι οι αρχές που ισχύουν μεταξύ κρατών μελών και οι δηλώσεις που περιέχονται σε διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες δεν θα πρέπει να θιγούν.

Τα κράτη μέλη που είναι ήδη μέρη των προαναφερθεισών αυτών πράξεων, οφείλουν να επαναλάβουν τις δηλώσεις που έχουν ήδη καταθέσει στα πλαίσια αυτών των πράξεων.

Τονιστέον επίσης ότι τα κράτη αυτά δεν έχουν την δυνατότητα να καταθέσουν άλλες δηλώσεις πέραν αυτών που έχουν ήδη καταθέσει στα πλαίσια των εν λόγω συμβάσεων.

Τα κράτη μέλη, που δεν είναι μέρη των προαναφερθεισών αυτών πράξεων, θα καταθέσουν, εφόσον το επιθυμούν, τις δηλώσεις που αφορούν αποκλειστικά τις εξαιρέσεις που σκοπούνται στην παράγραφο 2, κατά τη στιγμή της κατάθεσης της γνωστοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 11 παράγραφος 2.

8. Άρθρο 8: *Αρμοδιότητα του Δικαστηρίου*

Το άρθρο 8 παράγραφος 1 διευκρινίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων θα είναι αρμόδιο να επιλαμβάνεται διαφορών μεταξύ των κρατών μελών, σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της σύμβασης.

Η εν λόγω παράγραφος προβλέπει ότι, σε ένα πρώτο στάδιο, οι διαφορές θα πρέπει να εξετάζονται στα πλαίσια του συμβουλίου, σύμφωνα με τη διαδικασία του τίτλου VI προκειμένου να επιλυθούν. Εάν, μετά την παρέλευση έξι μηνών δεν έχει μπορέσει να βρεθεί λύση, οι διάδικοι μπορούν να φέρουν το θέμα ενώπιον του Δικαστηρίου προκειμένου να ληφθεί σχετική απόφαση.

Στο άρθρο 8 παράγραφος 2, προβλέπεται ότι για κάθε διαφορά μεταξύ ενός ή περισσότερων κρατών μελών και της Επιτροπής σχετικά με το άρθρο 1 ή το άρθρο 10 τη σύμβασης πρέπει να προηγηθεί απόπειρα διευθέτησής τους διά της διαπραγματευτικής οδού.

Εάν οι διαπραγματεύσεις δεν καταλήξουν σε κάποια λύση, η διαφορά μπορεί να αχθεί ενώπιον του Δικαστηρίου.

Οι διαφορές μεταξύ ενός ή περισσότερων κρατών μελών και της Επιτροπής σχετικά με το άρθρο 1 και το άρθρο 10 που μπορούν να αχθούν ενώπιον του Δικαστηρίου, είναι αυτές που αφορούν τον τρόπο θέσπισης, από ένα κράτος μέλος, των αναγκαίων νομοθετικών πράξεων για την ποινικοποίηση ορισμένων πράξεων, ή τον τρόπο εκπλήρωσης της υποχρέωσης των Κρατών μελών να γωνοτοποιούν ορισμένες πληροφορίες στην Επιτροπή.

Το Δικαστήριο δεν είναι σε καμία περίπτωση αρμόδιο να αμφισβητεί τις αποφάσεις που έχουν εκδώσει τα εθνικά δικαστήρια (σε υποθέσεις που αφορούν παραβιάσεις της σύμβασης ή εθνικών διατάξεων περί εφαρμογής της σύμβασης).

Τα υψηλά συμβαλλόμενα μέρη δύνανται, εφόσον το επιθυμούν, να διευκρινίσουν μελλοντικώς, με πρόσθετο πρωτόκολλο, τις συγκεκριμένες συνθήκες υπό τις οποίες το Δικαστήριο θα μπορούσε να είναι αρμόδιο να εκδίδει προδικαστικές αποφάσεις για την ερμηνεία των διατάξεων της σύμβασης⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Το Συμβούλιο της 28ης και 29ης Νοεμβρίου 1996 ενέκρινε την πράξη για την κατάρτιση, βάσει του άρθρου Κ.3 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, του πρωτοκόλλου σχετικά με την ερμηνεία της σύμβασης για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με προδικαστικές αποφάσεις [έγγραφο 11899/96 JUR 348 COR 21 + COR 1 (d), COR 2 (en), REV 1 (gr)].

9. *Άρθρο 9: Εσωτερικές διατάξεις*

Η Σύμβαση δεν συνιστά παρά στοιχειώδη πλατφόρμα. Για τον λόγο αυτόν το άρθρο 9 διατυπώνει την αρχή ότι καμιά διάταξη της Σύμβασης δεν κωλύει τα Κράτη μέλη να θεσπίζουν, στην εσωτερική έννομη τάξη τους, πλέον δεσμευτικές διατάξεις, πέραν των υποχρεώσεων που επιβάλλει η παρούσα Σύμβαση, ή να συνάπτουν συμφωνίες δυνάμει του άρθρου Κ7 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Έτσι, τα Κράτη μέλη θα μπορούν, για παράδειγμα, να διευρύνουν την έννοια του ηθικού στοιχείου που προβλέπεται στο άρθρο 1, πρώτη παράγραφος, ώστε να καλύπτει και την τυπική αμέλεια, ή να μην απαιτούν την επέλευση των αποτελεσμάτων που προβλέπονται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχεία α) και β) ως προϋπόθεση για την δίωξη τελειωθέντος εγκλήματος.

Εξάλλου, τα Κράτη μέλη μπορούν, όσον αφορά τις κυρώσεις, να αποφασίσουν ότι όλες οι περιπτώσεις απάτης θα επισύρουν ποινές στερητικές της ελευθερίας.

10. *Άρθρο 10: Ανακοινώσεις*

Το άρθρο 10 εισάγει σύστημα πληροφόρησης της Επιτροπής από τα κράτη μέλη. Σύμφωνα με την παράγραφο 1, τα κράτη μέλη οφείλουν να ανακοινώνουν στην Επιτροπή τις πράξεις οι οποίες μεταφέρουν στο εσωτερικό τους δίκαιο τις υποχρεώσεις που υπέχουν βάσει των διατάξεων της σύμβασης.

Η παράγραφος 2 προβλέπει ότι, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων που απορρέουν από τους κοινωνικούς κανονισμούς, και κατ' εφαρμογήν του άρθρου Κ.3 σημείο 2 στοιχείο γ) της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα κράτη μέλη ανταλλάσσουν μεταξύ τους, ή με την Επιτροπή, εκείνες τις πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή της σύμβασης οι οποίες θα διευκρινιστούν στα πλαίσια του Συμβουλίου, καθώς και τις λεπτομέρειες ανακοίνωσής τους.

Αποφασίστηκε ότι θα θεσπιστούν, με πλειοψηφία δύο τρίτων, από τα υψηλά συμβαλλόμενα μέρη. Θα μπορεί, συγκεκριμένα, να λαμβάνονται υπόψη εθνικές διατάξεις όσον αφορά το απόρρητο της ανάκρισης, το επαγγελματικό απόρρητο και την προστασία των ηλεκτρονικών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

11. *Άρθρο 11: Έναρξη ισχύος*

Το άρθρο αυτό ρυθμίζει την έναρξη ισχύος της σύμβασης σύμφωνα με τους κανόνες που έχει εν προκειμένω θεσπίσει το Συμβούλιο. Η σύμβαση αρχίζει να ισχύει ενενήντα μέρες μετά την γνωστοποίηση που σκοπεύεται στην παράγραφο 2 από το κράτος μέλος που προέβη στη διατύπωση αυτή τελευταίο.

12. *Άρθρο 12: Προσχώρηση*

Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι η σύμβαση είναι ανοικτή προς προσχώρηση για κάθε κράτος που γίνεται μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Εάν η σύμβαση ισχύει ήδη κατά την προσχώρηση νέου κράτους μελών, η σύμβαση θα αρχίσει να ισχύει έναντι του μετά την εκ μέρους του κατάθεση του εγγράφου προσχώρησης. Εάν, πάλι, η Σύμβαση δεν έχει ακόμη αρχίσει να ισχύει μετά πάροδο ενενήντα ημερών από την προσχώρησή του, θα αρχίσει να ισχύει έναντι του τη στιγμή της γενικής έναρξης ισχύος που προβλέπει το άρθρο 11.

ΑΣ σημειωθεί ότι εάν κράτος καταστεί μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης πριν από τη γενική έναρξη ισχύος της σύμβασης και εάν δεν προσχωρήσει άμεσα στη σύμβαση, η σύμβαση θα αρχίσει ούτως ή άλλως να ισχύει αφ' ης στιγμής όλα τα κράτη που ήσαν μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης την στιγμή της θέσπισης από το Συμβούλιο της πράξης για την κατάρτιση της σύμβασης θα έχουν καταθέσει τα έγγραφα επικύρωσής της από πλευράς τους.

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

όσον αφορά τη σύμβαση για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας στη σύμβαση σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές η οποία άνοιξε προς υπογραφή στη Ρώμη στις 19 Ιουνίου 1980, καθώς και στο πρώτο και δεύτερο πρωτόκολλο περί της ερμηνείας της από το Δικαστήριο

(Κείμενο εγκριθέν από το Συμβούλιο στις 26 Μαΐου 1997)

(97/C 191/02)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η σύμβαση για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές, η οποία άνοιξε προς υπογραφή στη Ρώμη στις 19 Ιουνίου 1980 (σύμβαση της Ρώμης του 1980), καθορίζει ενιαίους κανόνες σε περίπτωση σύγκρουσης δικαίων στους τομείς τους οποίους διέπει. Οι κανόνες αυτοί αποτελούν σημαντικό συμπλήρωμα της σύμβασης της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 (σύμβαση των Βρυξελλών του 1968) για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Σύμφωνα με το άρθρο 28 της σύμβασης της Ρώμης του 1980, αυτή μπορεί να υπογραφεί (μόνον) από τα κράτη μέλη της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας.

Προκειμένου να εφαρμοσθούν αυτοί οι ενιαίοι κανόνες και στα νέα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα οποία έχουν αναλάβει την υποχρέωση να προσχωρήσουν στη σύμβαση της Ρώμης του 1980, η Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων αποφάσισε, την 1η Φεβρουαρίου 1996, να συστήσει ομάδα εργασίας η οποία είναι επιφορτισμένη να προετοιμάσει την προσχώρηση των τριών νέων κρατών μελών στις συμβάσεις των Βρυξελλών του 1968 και της Ρώμης του 1980, καθώς και στα προσαρτημένα σε αυτές πρωτόκολλα, όπως προσαρμόστηκαν και τροποποιήθηκαν από τις μεταγενέστερες συμβάσεις προσχώρησης. Αυτή η ομάδα πραγματοποίησε δύο συνεδριάσεις κατά τις οποίες εξεπόνησε τις τεχνικές τροποποιήσεις που απαιτούνται από την προσχώρηση των τριών συγκεκριμένων κρατών.

Τεχνική προσαρμογή επήλθε επίσης στο πρώτο πρωτόκολλο όσον αφορά την ερμηνεία από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της σύμβασης για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές, το οποίο υπεγράφη στις 19 Δεκεμβρίου 1988 και εφεξής αποκαλείται «πρώτο πρωτόκολλο του 1988», με αναφορά των ανωτάτων δικαστηρίων των νέων κρατών μελών.

Το πρώτο πρωτόκολλο του 1988 και το πρωτόκολλο που απονέμει στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ορισμένες αρμοδιότητες σε θέματα ερμηνείας της σύμβασης για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές, το οποίο υπεγράφη στις 19 Δεκεμβρίου 1988 και εφεξής αποκαλείται «δεύτερο πρωτόκολλο του 1988» (κοινώς αποκαλούμενα «ερμηνευτικά πρωτόκολλα του 1988»), αποσκοπούν στην ενιαία ερμηνεία της σύμβασης της Ρώμης του 1980. Δεν έχουν ακόμη τεθεί σε ισχύ.

Η ομάδα έδειξε ενδιαφέρον για την πρόταση της Αυστρίας να δραχθεί η ευκαιρία της σύμβασης προσχώρησης για τη διεύρυνση των κανόνων του άρθρου 5 της σύμβασης της Ρώμης του 1980 σχετικά με την προστασία των καταναλωτών. Ωστόσο, διαφάνηκε ότι η εξέταση παρόμοιου θέματος είναι αρκετά περίπλοκη και θα απαιτούσε σε βάθος εξέταση πράγμα που θα επιβράδυνε την ολοκλήρωση των εργασιών. Με την προοπτική αυτή, η διάσκεψη των κυβερνήσεων των κρατών μελών, κατά την έκδοση της σύμβασης προσχώρησης, στις 29 Νοεμβρίου 1996, ενέκρινε δήλωση της αυστριακής αντιπροσωπείας στην οποία αναφέρεται ότι υπάρχει ενδιαφέρον για την εξέταση του θέματος αυτού στο εγγύς μέλλον. Η δήλωση αυτή προσαρτήθηκε στα πρακτικά της διάσκεψης.

Η σύμβαση προσχώρησης περιέχει τελικές διατάξεις. Τέλος, η σύμβαση προσχώρησης επιφέρει τροποποίηση στο πρωτόκολλο που είναι προσαρτημένο στη σύμβαση της Ρώμης του 1980, η οποία επιτρέπει στη Σουηδία και τη Φινλανδία, να διατηρήσουν, όπως και η Δανία, τους εθνικούς κανόνες τους όσον αφορά τη σύγκρουση δικαίων σε θέματα θαλάσσιων εμπορευματικών μεταφορών.

ΤΙΤΛΟΣ I

Γενικές διατάξεις

Άρθρο 1

Η διάταξη αυτή προβλέπει ρητά την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας στις εν λόγω τρεις πράξεις, και συγκεκριμένα στη σύμβαση της Ρώμης του 1980 και στο πρώτο και δεύτερο πρωτόκολλο του 1988.

Η σύμβαση της Ρώμης του 1980 έχει τροποποιηθεί από δύο προηγούμενες συμβάσεις προσχώρησης, και συγκεκριμένα τη σύμβαση που υπογράφηκε στο Λουξεμβούργο στις 10 Απριλίου 1984 για την προσχώρηση της Ελληνικής Δημοκρατίας, εφεξής αποκαλούμενη «σύμβαση προσχώρησης του 1984», και τη σύμβαση που υπογράφηκε στο Funchal στις 18 Μαΐου 1992 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, εφεξής αποκαλούμενη «σύμβαση προσχώρησης του 1992». Τα τρία νέα κράτη μέλη θα προσχωρήσουν σε αυτήν την τροποποιημένη διατύπωση της σύμβασης της Ρώμης του 1980.

ΤΙΤΛΟΣ II

**Προσαρμογές του πρωτοκόλλου που προσαρτάται
στη σύμβαση της Ρώμης του 1980***Άρθρο 2*

Το άρθρο 21 της σύμβασης της Ρώμης του 1980 επιτρέπει στα κράτη μέλη να διατηρήσουν σε ισχύ διαφορετικές εθνικές διατάξεις εάν αυτές βασίζονται σε διεθνή σύμβαση της οποίας αποτελούν μέρη. Οι δανικοί κανόνες όσον αφορά τη σύγκρουση δικαίων σε ζητήματα θαλάσσιας μεταφοράς εμπορευμάτων αποκλίνουν από τη σύμβαση της Ρώμης του 1980 αλλά είναι σύμφωνοι με τη νομοθεσία των άλλων βορείων χωρών. Ωστόσο, η τυποποίηση των διατάξεων που υφίσταται μεταξύ βορείων χωρών στον τομέα αυτόν βασίζεται (παραδοσιακά) όχι σε διεθνή σύμβαση αλλά προκύπτει εκ του γεγονότος ότι τα Κοινοβούλια αυτών των χωρών θέσπισαν ταυτοχρόνως πανομοιότυπα διατυπωμένους νόμους, ούτως ώστε το άρθρο 21 δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση αυτή μολονότι η τυποποίηση αυτού του είδους είναι ανάλογη ως προς τα αποτελέσματα με την προκύπτουσα από διεθνή σύμβαση. Προκειμένου να επιτραπεί στη Δανία να διατηρήσει αυτές τις κοινές διατάξεις, προσαρτήθηκε στη σύμβαση της Ρώμης του 1980 ένα πρωτόκολλο για το σκοπό αυτό.

Δεδομένου ότι η Σουηδία και η Φινλανδία συμμετέχουν στην τυποποίηση των κανόνων των βορείων χωρών και ότι οι χώρες αυτές πρέπει να τύχουν της ίδιας μεταχείρισης, όπως και η Δανία, το άρθρο 2 επεκτείνει την εφαρμογή του πρωτοκόλλου στη Σουηδία και στη Φινλανδία. Με την ευκαιρία αυτή, ενημερώθηκαν οι αναφορές στις δανικές διατάξεις.

Ωστόσο, τα κράτη μέλη έκριναν σκόπιμο να προβούν σε κοινή δήλωση η οποία έχει προσαρτηθεί στη σύμβαση, στην οποία σημειώνουν ότι η Δανία, η Φινλανδία και η Σουηδία εδήλωσαν ότι είναι πρόθυμες να εξετάσουν κατά πόσον θα ήταν δυνατόν να εξασφαλισθεί ότι οποιαδήποτε τροποποίηση της εθνικής νομοθεσίας τους που εφαρμόζεται στις θαλάσσιες εμπορευματικές μεταφορές θα τηρήσει

τη διαδικασία που προβλέπεται από το άρθρο 23 της σύμβασης της Ρώμης του 1980.

ΤΙΤΛΟΣ III

Προσαρμογές του πρώτου πρωτοκόλλου του 1988*Άρθρο 3*

Στο άρθρο 2 στοιχείο α) του πρώτου πρωτοκόλλου του 1988 απαριθμούνται ανώτατα δικαστήρια των κρατών μελών τα οποία μπορούν να ζητήσουν από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων να αποφανθεί με προδικαστική απόφαση σε θέματα ερμηνείας. Ο κατάλογος αυτός συμπληρώθηκε με τη μνεία των ανώτατων δικαστηρίων των νέων κρατών μελών.

ΤΙΤΛΟΣ IV

Τελικές διατάξεις*Άρθρα 4 έως 8*

Οι τελικές διατάξεις, κατά το υπόδειγμα των συμβάσεων προσχώρησης του 1984 και του 1992, εξασφαλίζουν την ισοτιμία της σουηδικής και φινλανδικής διατύπωσης της σύμβασης της Ρώμης του 1980, του πρώτου και του δεύτερου πρωτοκόλλου του 1988 και των συμβάσεων προσχώρησης του 1984 και του 1992 σε σχέση με τις άλλες γλώσσες, προβλέπουν την ανάγκη επικύρωσης της σύμβασης προσχώρησης από τα υπογράφοντα κράτη, ρυθμίζουν την έναρξη ισχύος της και ορίζουν εν τέλει ότι η σύμβαση προσχώρησης είναι εξίσου αυθεντική και στις δώδεκα γλώσσες.

Επ' ευκαιρία της υπογραφής της σύμβασης προσχώρησης, τα κείμενα της σύμβασης της Ρώμης του 1980 και του πρώτου και δεύτερου πρωτοκόλλου του 1988, καθώς και οι τροποποιήσεις που προέκυψαν από τις μεταγενέστερες προσχωρήσεις διατυπώθηκαν στα σουηδικά και τα φινλανδικά.

ΣΥΜΒΑΣΗ

για την έκδοση μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

(Κείμενο εγκριθέν από το Συμβούλιο στις 26 Μαΐου 1997)

(97/C 191/03)

1. ΓΕΝΙΚΑ

- α) Κατά την υπουργική σύνοδο της 28ης Σεπτεμβρίου 1993 στο Limelette, οι υπουργοί Δικαιοσύνης των κρατών μελών συμφώνησαν για μία δήλωση, η οποία εν συνεχεία υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων κατά τη σύνοδό του της 29ης και 30ής Νοεμβρίου 1993, με την οποία δίδεται εντολή στα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης να εξετάσουν κατά πόσον είναι σκόπιμο για τα κράτη μέλη να συνάψουν μεταξύ τους Σύμβαση για την έκδοση προκειμένου να συμπληρωθεί η ευρωπαϊκή σύμβαση εκδόσεως του Συμβουλίου της Ευρώπης του 1957 και να τροποποιηθούν ορισμένες διατάξεις της.

Για το σκοπό αυτό, καταρτίστηκε πρόγραμμα εργασίας στο οποίο εξετάστηκαν τόσο οι διαδικασίες της έκδοσης, όσο και οι ουσιαστικές προϋποθέσεις της, με στόχο να καταστούν απλούστερες και ταχύτερες, και, συνεπώς, να διευκολυνθεί η έκδοση.

Το Συμβούλιο, στις 10 Ιουνίου 1994, με βάση τις μέχρι τότε πραγματοποιηθείσες εργασίες, αποφάσισε ότι θα πρέπει να δοθεί προσοχή στα ειδικά θέματα που θέτουν οι διαδικασίες, κατά τις οποίες τα πρόσωπα συναινούν στην έκδοσή τους. Κατά συνέπεια, η σύμβαση για μία απλουστευμένη διαδικασία έκδοσης, όσον αφορά την έκδοση των συναινούντων προσώπων, καταρτίστηκε από το Συμβούλιο και υπογράφηκε από όλα τα κράτη μέλη στις 10 Μαρτίου 1995⁽¹⁾.

Κατόπιν τούτου, συνεχίστηκαν οι εργασίες σχετικά με τα υπόλοιπα θέματα του αρχικού προγράμματος, με βάση ένα σύνολο σχεδίων άρθρων το οποίο τελικά περιέλαβε διάφορες διατάξεις διαδικαστικού καθώς και ουσιαστικού χαρακτήρα. Οι τελευταίες αυτές διατάξεις κυρίως απαιτούσαν την πολιτική παρέμβαση του Συμβουλίου, το οποίο σε διάφορες περιπτώσεις έδωσε συγκεκριμένες οδηγίες στα αρμόδια όργανα για την επεξεργασία του κειμένου.

Στις 27 Σεπτεμβρίου 1996, η σύμβαση για την έκδοση μη μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένω-

σης⁽²⁾ καταρτίστηκε από το Συμβούλιο και υπογράφηκε την ίδια μέρα από όλα τα κράτη μέλη.

Η σύμβαση αποτελείται από προοίμιο, είκοσι άρθρα και έξι δηλώσεις που περιλαμβάνονται στο παράρτημα και αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της σύμβασης.

- β) Οι λόγοι στους οποίους οφείλεται η κατάρτιση της σύμβασης αναφέρονται σαφώς, στο προοίμιο.

Όπως φαίνεται από τη δήλωση που υιοθετήθηκε το 1993, το Συμβούλιο — από την έναρξη του όλου εγχειρήματος που πραγματοποιήθηκε δυνάμει του τίτλου VI της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση με στόχο τη βελτίωση της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικά θέματα — θεώρησε ότι η έκδοση διαδραματίζει βασικό ρόλο για τη διευκόλυνση της άσκησης της ποινικής δικαιοδοσίας από τα κράτη μέλη.

Συγχρόνως, υποστηρίχθηκε ομοφώνως ότι οι σημαντικές ομοιότητες των πολιτικών των κρατών μελών, στον τομέα της εγκληματικότητας, και κυρίως η αμοιβαία εμπιστοσύνη στην ενδεδειγμένη λειτουργία των εθνικών συστημάτων απονομής της δικαιοσύνης — και ιδιαίτερα, στην ικανότητα των κρατών μελών να εξασφαλίζουν τη διεξαγωγή ποινικών δικών, στις οποίες να τηρούνται οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τη σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών — δικαιολογούν αναθεώρηση και των βασικών πλευρών της έκδοσης (όροι έκδοσης, λόγοι άρνησης, κανόνες της ειδικότητας, κ.λπ.).

Ωστόσο, οι δραστηριότητες που έχουν αναληφθεί στα πλαίσια του τίτλου VI της συνθήκης όσον αφορά διάφορες σοβαρές μορφές εγκληματικότητας, κατέστησαν ολοένα και περισσότερο σαφές ότι — όσον αφορά την έκδοση — μόνον αποφασιστική παρέμβαση όσον αφορά τις ουσιαστικές προϋποθέσεις, θα επιφέρει σημαντική βελτίωση της συνεργασίας στις σημαντικότερες ποινικές διαδικασίες, όπως τις διαδικασίες σχετικά με εγκλήματα τρομοκρατίας ή με το οργανωμένο έγκλημα.

(¹) ΕΕ αριθ. C 78 της 30. 3. 1995, σ. 1.

(²) ΕΕ αριθ. C 313 της 23. 10. 1996, σ. 11.

Στη βάση αυτή, επομένως, κατέστη δυνατό να αναπτυχθούν τα άρθρα αυτά της σύμβασης — σχετικά με το διττό αξιόποινο, τα πολιτικά εγκλήματα, την έκδοση ημεδαπών και θέματα που συνδέονται με τον κανόνα της ειδικότητας — τα οποία (περισσότερο από άλλες διατάξεις, όσο σημαντικές και αν είναι) καθιστούν το νέο μέσο πραγματική καινοτομία στον τομέα της έκδοσης, σε πλήρη συμφωνία με τη γενική επιθυμία της Ευρωπαϊκής Ένωσης να προσαρμόσει το συνολικό τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις στις ανάγκες του σήμερα και του αύριο.

Η ζητούμενη προσαρμογή οδηγεί σε αλλαγές, οι οποίες απαιτούν την αναθεώρηση των διατάξεων των εθνικών νομοθεσιών και ενίοτε ακόμη και των συνταγμάτων των κρατών μελών. Ο στόχος αυτός τίθεται σε διάφορα άρθρα. Ορισμένα από τα άρθρα αυτά επιτρέπουν τη διατύπωση επιφυλάξεων. Η δυνατότητα όμως αυτή έχει κατά το δυνατόν περιορισθεί. Οι περισσότερες σημαντικές επιφυλάξεις είτε έχουν περιορισμένο περιεχόμενο (όπως η επιφύλαξη σχετικά με το πολιτικό έγκλημα στο άρθρο 5) ή επιτρέπουν πλήρη παρέκκλιση από τη νέα αρχή, αλλά επιβάλλουν εναλλακτική υποχρέωση για το κράτος μέλος που εκφράζει επιφυλάξεις (αυτή είναι η περίπτωση του άρθρου 3 για το διττό αξιόποινο) ή αποτελούν αντικείμενο ειδικού καθεστώτος προσωρινής ισχύος για να διευκολυνθεί η επανεξέταση του θέματος από το κράτος μέλος που έχει διατυπώσει την επιφύλαξη (πρόκειται για την περίπτωση της επιφύλαξης στο άρθρο 7 που ρυθμίζει την έκδοση ημεδαπών). Επιπλέον, στην επισυναπτόμενη στη σύμβαση δήλωση του Συμβουλίου σχετικά με τη συνέχεια που θα δοθεί στη σύμβαση, προβλέπεται η δυνατότητα περιοδικής αναθεώρησης όλων των επιφυλάξεων, συμπεριλαμβανομένων των επιφυλάξεων που δεν υπάγονται στο προαναφερόμενο καθεστώς της προσωρινής ισχύος.

- γ) Το Συμβούλιο, ήδη στη δήλωσή του του 1993, είχε υποστηρίξει ότι το νέο μέσο δεν θα πρέπει να αντικαταστήσει τις ισχύουσες συμβάσεις, αλλά να τις συμπληρώσει. Αυτός ο συμπληρωματικός χαρακτήρας της νέας σύμβασης διατυπώνεται στο άρθρο 1, και εν μέρει στο προοίμιο, όπου προσδιορίζεται ότι οι διατάξεις των ισχυουσών συμβάσεων συνεχίζουν να εφαρμόζονται για όλα τα ζητήματα που δεν ρυθμίζονται από την παρούσα σύμβαση. Όντως λοιπόν, η σύμβαση δεν περιλαμβάνει υποχρέωση έκδοσης. Η υποχρέωση αυτή προβλέπεται από τις «μητρικές» συμβάσεις.

Η προσέγγιση αυτή — η οποία συνεπάγεται το ότι εστιάζονται πλευρές, στο κείμενο οι οποίες πράγματι απαιτούν τροποποίηση — έχει ως συνέπεια ότι το ευρωπαϊκό σύστημα έκδοσης θα συνίσταται στη διαπλοκή διαφόρων σύνθετων συνόλων κανόνων της συνθήκης, που δεν θα ισχύουν για όλα τα κράτη και θα επηρεάζουν τις εθνικές νομοθεσίες και θα επηρεάζονται απ' αυτές. Για το λόγο αυτό, μεταξύ

άλλων, το Συμβούλιο, στην προαναφερόμενη δήλωσή του σχετικά με τη συνέχεια που θα δοθεί στη σύμβαση, αναφέρει ότι θα εξετάζει περιοδικά όχι μόνον τη λειτουργία της παρούσας σύμβασης, αλλά και «τη λειτουργία των διαδικασιών έκδοσης μεταξύ των κρατών μελών σε γενικότερη προοπτική», που περιλαμβάνουν οι άλλες συμβάσεις και εθνικές πρακτικές.

2. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΑΡΘΡΩΝ

Άρθρο 1 — Γενικές διατάξεις

Αντικείμενο της σύμβασης είναι η συμπλήρωση και η διευκόλυνση της εφαρμογής, μεταξύ άλλων, σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 2 της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως, μεταξύ των κρατών μελών, ορισμένων διεθνών πράξεων στον τομέα της έκδοσης, στις οποίες ορισμένα ή όλα τα κράτη μέλη αποτελούν συμβαλλόμενα μέρη. Οι πράξεις αυτές απαριθμούνται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 της παρούσας σύμβασης.

Οι αναφερόμενες στην εν λόγω παράγραφο 1 πράξεις είναι εν μέρει «μητρικές συμβάσεις» (η ευρωπαϊκή σύμβαση εκδόσεως και συνθήκη Μπενελούξ) και εν μέρει συμπληρωματικές πράξεις των συμβάσεων αυτών (η ευρωπαϊκή σύμβαση για την καταστολή της τρομοκρατίας και η σύμβαση για την εφαρμογή της συμφωνίας του Schengen).

Η παρούσα σύμβαση αποτελεί συμπληρωματική σύμβαση όλων αυτών των συμφωνιών. Συνεπώς, δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως η μόνη νομική βάση για την έκδοση. Όπως σημειώνεται στο σημείο «Γενικά» αυτής της εξηγηματικής έκθεσης, μια περαιτέρω συνέπεια του γεγονότος ότι η Σύμβαση εντάσσεται στα πλαίσια της ευρωπαϊκής εκδόσεως και των άλλων προαναφερόμενων πράξεων είναι ότι οι διατάξεις των συμβάσεων αυτών παραμένουν εν ισχύ για όλα τα θέματα που δεν καλύπτονται από την παρούσα σύμβαση. Κατά τον ίδιο τρόπο, όλες οι επιφυλάξεις και δηλώσεις που αφορούν αυτές τις συμβάσεις, εξακολουθούν να είναι εφαρμοστέες μεταξύ των κρατών μελών που είναι συμβαλλόμενα μέρη στην παρούσα σύμβαση, κατά το μέτρο που αφορούν θέματα που δεν ρυθμίζονται από την εν λόγω σύμβαση.

Εν προκειμένω, θα πρέπει να δοθεί προσοχή στην προσαρτώμενη στη σύμβαση αυτή δήλωση της Πορτογαλίας, η οποία σχετίζεται με την επιφύλαξη της Πορτογαλίας για το άρθρο 1 της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως σχετικά με την έκδοση η οποία ζητείται για έγκλημα για το οποίο επαπειλείται ποινή ή μέτρο ασφάλειας εφ' όρου ζωής. Σύμφωνα με τη δήλωση αυτή, η Πορτογαλία

προβαίνει σε έκδοση, για τα εγκλήματα αυτά, μόνον εφόσον κρίνει επαρκείς τις εγγυήσεις που παρέχει το εκζητούμενο κράτος μέλος ότι θα προωθήσει οποιαδήποτε πρόσφορα μέτρα τα οποία θα μπορούσε να απολαύει το εκζητούμενο πρόσωπο. Υπογραμμίζεται στη δήλωση ότι η Πορτογαλία θα προβαίνει, υπό τον όρο αυτό, σε έκδοση, τηρουμένων των σχετικών διατάξεων του Συντάγματός της και τη σχετική ερμηνεία τους από το Συνταγματικό της Δικαστήριο. Συγχρόνως, η Πορτογαλία επιβεβαίωσε στη δήλωση ότι παραμένει σε ισχύ το άρθρο 5 της σύμβασης για την προσχώρηση της Πορτογαλίας στη σύμβαση εφαρμογής του Schengen.

Ο συμπληρωματικός χαρακτήρας της παρούσας σύμβασης σημαίνει επίσης ότι όταν ρυθμίζει θέμα το οποίο επίσης ρυθμίζεται στις αναφερόμενες στην παράγραφο 1 συμβάσεις και οι σχετικές διατάξεις είναι αντιφατικές, υπερισχύουν οι διατάξεις της παρούσας σύμβασης. Αυτό ισχύει ακόμα και όταν έχουν γίνει δηλώσεις ή έχουν διατυπωθεί επιφυλάξεις στις άλλες αυτές συμβάσεις, εκτός εάν άλλως ρητώς ορίζεται στην παρούσα σύμβαση. Κατά περίπτωση, αυτή η επεξηγηματική έκθεση καταδεικνύει τη σχέση μεταξύ της παρούσας σύμβασης και των άλλων συμβάσεων.

Όπως σημειώνεται στο προοίμιο, υπάρχει επίσης σχέση μεταξύ της παρούσας σύμβασης και της σύμβασης για την απλουστευμένη διαδικασία έκδοσης μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μολονότι η σχέση αυτή δεν αναφέρεται ειδικά στο άρθρο 1. Όταν αμφότερες οι συμβάσεις αυτές τεθούν σε ισχύ, θα υπάρξουν περιπτώσεις όπου οι δύο πράξεις θα εφαρμόζονται συγχρόνως εφόσον ορισμένα από τα θέματα που ρυθμίζει η παρούσα σύμβαση μπορεί επίσης να τεθούν όταν το εκζητούμενο πρόσωπο συγκατατίθεται στην έκδοση.

Το παρόν άρθρο της σύμβασης διατυπώθηκε διαφορετικά από το αντίστοιχο άρθρο 1 της σύμβασης για την απλουστευμένη διαδικασία έκδοσης, λόγω της διαφοράς περιεχομένου και χαρακτήρα των δύο πράξεων, μολονότι και οι δύο συμβάσεις συμπληρώνουν ισχύουσες συμβάσεις. Συγκεκριμένα, η παρούσα σύμβαση τροποποιεί ως ένα βαθμό τους όρους έκδοσης μεταξύ των κρατών μελών, αλλάζοντας το ισχύον νομικό καθεστώς για την έκδοση, εφόσον λειτουργεί με βάση τις «μητρικές» συμβάσεις. Από την άλλη πλευρά, η σύμβαση για την απλουστευμένη διαδικασία έκδοσης ρυθμίζει τις διαδικαστικές πλευρές ορισμένων περιπτώσεων έκδοσης, οι οποίες δεν ρυθμίζονται από τις «μητρικές» συμβάσεις.

Η παράγραφος 2, η οποία θα πρέπει να αναγνωσθεί σε συνδυασμό με το άρθρο 28 παράγραφος 3 της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως, προβλέπει ότι η παράγραφος 1 δεν θίγει την εφαρμογή διατάξεων διμερών ή πολυμερών συμφωνιών που προσφέρουν στα κράτη μέλη ευνοϊ-

κότερους διακανονισμούς έκδοσης ούτε τις συμφωνίες έκδοσης που συνήφθησαν με βάση ομοίμορφες νομοθεσίες (όπως π.χ. στη σχέση μεταξύ των βορείων χωρών) ούτε τις συμφωνίες έκδοσης που βασίζονται σε αμοιβαία νομοθεσία για την εκτέλεση στο έδαφος κράτους μέλους ενταλμάτων σύλληψης που εκδίδονται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους (όπως π.χ. στη σχέση μεταξύ Ηνωμένου Βασιλείου και Ιρλανδίας).

Άρθρο 2 — Πράξεις για τις οποίες χωρεί έκδοση

Η παράγραφος 1 ορίζει τις πράξεις για τις οποίες χωρεί έκδοση. Ο αριθμός των πράξεων για τις οποίες χωρεί έκδοση πιθανότατα θα αυξηθεί σημαντικά με την εφαρμογή του άρθρου αυτού. Στην παράγραφο αυτή προβλέπεται ότι οι πράξεις πρέπει να τιμωρούνται τόσο από τη νομοθεσία του εκζητούντος κράτους μέλους, όσο και από τη νομοθεσία του κράτους μέλους από το οποίο ζητείται η έκδοση, επιβεβαιώνοντας έτσι τον κανόνα του διττού αξιοποιούν που περιλαμβάνεται ήδη στις «μητρικές» συμβάσεις (στο άρθρο 3 προβλέπεται ειδική εξαίρεση του κανόνα αυτού). Συγχρόνως, τροποποιεί την κατώτατη ποινή που απατείνεται για την έκδοση, η οποία συνίσταται σε στερητική της ελευθερίας ποινή ή σε στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας ανωτάτου ορίου δώδεκα τουλάχιστον μηνών, σε σχέση με τη νομοθεσία του εκζητούντος κράτους μέλους. Αυτό το κατώτατο όριο μειώθηκε σε έξι μήνες σε σχέση με τη νομοθεσία του κράτους μέλους από το οποίο ζητείται η έκδοση.

Το όριο του ενός έτους είναι το κανονικό κατώτατο όριο δυνάμει της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Εκδόσεως, αλλά αποτελεί αντικείμενο επιφυλάξεων που εξέφρασαν ορισμένα κράτη κατά την κύρωση. Από το άρθρο 17 της παρούσας σύμβασης προκύπτει ότι δεν μπορούν να διατυπωθούν επιφυλάξεις στον τομέα αυτό. Το κατώτατο όριο του ενός έτους συμβαδίζει επίσης με τη λύση που έχει υιοθετηθεί στο άρθρο 61 της σύμβασης για την εφαρμογή της συμφωνίας του Schengen. Το άρθρο 2 παράγραφος 1 της συνθήκης Μπενελούξ προβλέπει κατώτατο όριο έξι μηνών σε σχέση με τη νομοθεσία του εκζητούντος κράτους, υπερισχύοντας έτσι της παρούσας σύμβασης, λόγω του ευνοϊκότερου χαρακτήρα του όσον αφορά την έκδοση, όταν πρόκειται για ρυθμίσεις που αφορούν την έκδοση μεταξύ κρατών που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη συνθήκη αυτή.

Το κατώτατο όριο των έξι μηνών σε σχέση με το κράτος μέλος από το οποίο ζητείται η έκδοση αποτελεί καινοτομία για τα περισσότερα κράτη μέλη.

Όσον αφορά την παράγραφο 2, ορισμένα κράτη μέλη αρνήθηκαν να επιτρέψουν την έκδοση, διότι η εθνική τους νομοθεσία δεν προβλέπει στερητικό της ελευθε-

ρίας μέτρο ασφάλειας αναλόγου φύσεως με το μέτρο βάσει του οποίου ζητείται η έκδοση, μολονότι αυτά τα κράτη μέλη δεν διατύπωσαν επιφυλάξεις σε σχέση με το άρθρο 25 της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως. Η παράγραφος 2 διατυπώθηκε προκειμένου να καταστεί σαφής η νομική κατάσταση και να μην αποτελούν αυτοί οι λόγοι αιτία άρνησης της έκδοσης μεταξύ των κρατών μελών.

Η παράγραφος 3 ρυθμίζει την αποκαλούμενη επικουρική έκδοση και περιέχει διάταξη παρόμοια με τη διάταξη του άρθρου 1 του δεύτερου πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως. Βάσει της παραγράφου αυτής, το κράτος μέλος από το οποίο ζητείται η έκδοση έχει επίσης το δικαίωμα να προβεί στην έκδοση για πράξεις που δεν πληρούν τους όρους έκδοσης δυνάμει της παραγράφου 1, αλλά τιμωρούνται με πρόστιμο. Θεωρήθηκε ότι οι λόγοι για άρνηση της έκδοσης δεν ισχύουν πλέον όταν το εκζητούμενο πρόσωπο πρέπει να εκδοθεί για σοβαρό αδίκημα, το οποίο πληροί τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1. Στην περίπτωση αυτή, το εν λόγω πρόσωπο δεν πρέπει να αποφεύγει τη δίωξη για μικρότερης σημασίας αδικήματα και τα δικαστήρια του εκζητούντος κράτους μέλους θα είναι σε θέση να εκδώσουν απόφαση για όλα τα διαπραχθέντα από αυτόν αδικήματα.

Άλλη πλευρά του θέματος των πράξεων για τις οποίες δεν χωρεί έκδοση και τιμωρούνται με πρόστιμο, ρυθμίζεται από το άρθρο 10 παραγράφου 1, το οποίο αναφέρεται στις περιπτώσεις όπου στην αίτηση έκδοσης δεν είχαν περιληφθεί τα αδικήματα αυτά, αλλά το εκζητούν κράτος μέλος δύναται να επιληφθεί αυτών των αδικημάτων μετά την έκδοση του προσώπου.

Άρθρο 3 — Σύσταση και συμμορία (*conspiration et association de malfaiteurs*)(*)

Από το 1993, η Ευρωπαϊκή Ένωση, στα πλαίσια των μέτρων της για την καταπολέμηση των σοβαρότερων μορφών εγκλήματος, θεώρησε κυρίως ότι πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προτεραιότητα στις πλέον σοβαρές μορφές του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας. Σ' αυτά τα πλαίσια, διαπιστώθηκε συχνά ότι στις εθνικές νομοθεσίες των κρατών μελών υπάρχει έλλειψη ομοιόμορφων διατάξεων που καθιστούν αξιοποιήσιμη την ένωση δύο ή περισσότερων προσώπων προς διάπραξη εγκλημάτων. Τούτο οφείλεται στις διαφορετικές νομικές παραδόσεις, αλλά δεν ισοδυναμεί με διαφορές πολιτικής όσον αφορά την εγκληματικότητα. Αυτές οι διαφορές μπορούν να προξενήσουν δυσχέρειες στη δικαστική συνεργασία.

Συγκεκριμένα, οι διαφορές μεταξύ των διαφόρων μορφών συμμορίας που καλύπτονται από τις ποινικές νομο-

θεσίες των κρατών μελών και οι διαφορές μεταξύ των διαφόρων μορφών σύστασης — και ακόμα περισσότερο οι διαφορές μεταξύ των εγκλημάτων της συμμορίας, από τη μία πλευρά, και των εγκλημάτων της σύστασης, από την άλλη — αποδείχτηκαν ιδιαίτερα ευαίσθητες στον τομέα της έκδοσης, διότι εφόσον δεν ισχύει το προαπαιτούμενο του διττού αξιοποιήσιμου, ενδέχεται να εμποδιστεί η έκδοση για αδικήματα σχετικά με την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος υπό όλες του τις μορφές.

Με το άρθρο 3 σκοπείται να αντιμετωπισθεί η δυσχέρεια αυτή προβλέποντας εξαίρεση από τον κανόνα του διττού αξιοποιήσιμου, με παρέκκλιση από το άρθρο 2 παραγράφου 1 της παρούσας σύμβασης και από το αντίστοιχο άρθρο 2 της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως και το άρθρο 2 της συνθήκης Μπενελούξ. Προς τούτο, η παράγραφος 1 προβλέπει ότι όταν το αδίκημα για το οποίο ζητείται η έκδοση χαρακτηρίζεται από το δίκαιο του εκζητούντος κράτους μέλους ως σύσταση ή συμμορία, τότε δεν επιτρέπεται άρνηση εκδόσεως μόνον για τον λόγο ότι η ίδια συμπεριφορά δεν στοιχειοθετεί αδίκημα σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους από το οποίο ζητείται η έκδοση. Είναι αυτονόητο ότι παραμένουν εν ισχύ οι άλλοι λόγοι άρνησης εκδόσεως που προβλέπονται στην παρούσα Σύμβαση ή σε άλλες εφαρμοστέες συμβάσεις.

Εντούτοις, η σημαντική αυτή διατάξη εφαρμόζεται υπό δύο προϋποθέσεις, οι οποίες αναφέρονται στην παράγραφο 1. Η πρώτη είναι ότι το αδίκημα πρέπει, σύμφωνα με τη νομοθεσία του εκζητούντος κράτους μέλους, να τιμωρείται με στερητική της ελευθερίας ποινή ή με στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφάλειας ανωτάτου ορίου δώδεκα τουλάχιστον μηνών. Για μεγαλύτερη σαφήνεια, επιβεβαιώνεται ρητώς το κατώτατο όριο που αναφέρεται ήδη στο άρθρο 2.

Η δεύτερη προϋπόθεση είναι ότι η συμμορία εγκληματιών ή η σύσταση έχουν σκοπό την τέλεση:

- α) «ενός ή πλειόνων αδικημάτων από τα αναφερόμενα στα άρθρα 1 ή 2 της ευρωπαϊκής σύμβασης για την καταστολή της τρομοκρατίας» ή
- β) «οιουδήποτε άλλου αδικήματος το οποίο τιμωρείται με στερητική της ελευθερίας ποινή ή με στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφάλειας ανωτάτου ορίου δώδεκα τουλάχιστον μηνών στον τομέα της διακίνησης ναρκωτικών και άλλων μορφών οργανωμένης εγκληματικότητας ή άλλων πράξεων βίας στρεφόμενων κατά της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας ή της ελευθερίας ενός προσώπου ή πράξεων οι οποίες συνιστούν κοινό κίνδυνο κατά προσώπων». Στην παράγραφο 2 αναφέρεται η τεκμηρίωση βάσει της οποίας το κράτος μέλος από το οποίο ζητείται η έκδοση αποφασίζει κατά πόσον πληροίται αυτή η δεύτερη προϋπόθεση.

(*) Ο όρος «Σύσταση και συμμορία» έχει την έννοια «*Conspiration et association de malfaiteurs*».

Οι προϋποθέσεις καταδεικνύουν ότι η κατ' εξαίρεση παρέκλιση από την αιτιότητα του διττού αξιοποιούν δικαιολογείται και εφαρμόζεται μόνο σε σχέση με ιδιαίτερα σοβαρές περιπτώσεις συμμορίας εγκληματιών ή σύστασης και ότι η εκτίμηση αυτής της σοβαρότητας πρέπει να βασίζεται στο χαρακτήρα των αδικημάτων, τα οποία αποτελούν τον σκοπό των προσώπων που συνομωτούν ή συγκροτούν συμμορία ή συμμετέχουν σ' αυτή. Τα αδικήματα που θεωρούνται εν προκειμένω ως σοβαρά από την παρούσα σύμβαση ανήκουν σε τρεις κατηγορίες: αδικήματα στον τομέα της τρομοκρατίας, αδικήματα στον τομέα του οργανωμένου εγκλήματος, συμπεριλαμβανομένης της διακίνησης ναρκωτικών, και αδικήματα βίας.

Κατ' αντίθεσιν, η παράγραφος 1 δεν περιλαμβάνει ορισμό της συμμορίας εγκληματιών ή της σύστασης, διότι αρκεί το ότι το αδίκημα στο οποίο βασίζεται η αίτηση περί εκδόσεως χαρακτηρίζεται ως συμμορία εγκληματιών ή σύσταση από τη νομοθεσία του εκζητούντος κράτους μέλους.

Εντούτοις, δεδομένου ότι η αρχή του διττού αξιοποιούν αποτελεί καθιερωμένη αρχή του δικαίου περί εκδόσεως πολλών κρατών μελών, θεωρήθηκε σκόπιμο να ευρεθεί εναλλακτική λύση της παραγράφου 1. Προς τούτο, οι παράγραφοι 3 και 4 προβλέπουν τον συνδυασμό επιφύλαξης ως προς την παράγραφο 1 και υποχρέωσης να θεωρηθεί η συμπεριφορά που περιγράφει η παράγραφος 4 ως λόγος για τον οποίον χωρεί έκδοση σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1.

Δυνάμει της παραγράφου 3, ένα κράτος μέλος μπορεί να επιφυλαχθεί του δικαιώματος να μην εφαρμόζει την παράγραφο 1 ή να την εφαρμόζει υπό ορισμένους όρους που θα προσδιορίζει στην επιφύλαξη. Το κράτος μέλος που διατυπώνει επιφύλαξη έχει την ευχέρεια να αποφασίσει για το περιεχόμενο των όρων αυτών.

Όταν έχει διατυπωθεί επιφύλαξη, με ή χωρίς όρους, εφαρμόζεται η παράγραφος 4. Η παράγραφος αυτή περιγράφει τη συμπεριφορά για την οποία τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέπουν την έκδοση της εθνικής τους νομοθεσία. Προς τούτο, χωρίς τη χρήση εννοιών όπως συμμορία εγκληματιών ή σύσταση, χρησιμοποιούνται διάφορα στοιχεία αντικειμενικής υποστάσεως:

- Πρέπει να υπάρχει συμπεριφορά που να συμβάλλει στη διάπραξη από ομάδα προσώπων που ενεργούν για κοινό σκοπό, ενός ή πλειόνων αδικημάτων των τύπων που αναφέρονται στην παράγραφο 4.
- Η συμβολή μπορεί να είναι οιασδήποτε φύσης ενώ εκτιμάται αντικειμενικά, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, κατά πόσον η συμπεριφορά συμβάλλει στη διάπραξη ενός ή περισσότερων αδικημάτων. Όπως ορίζεται στην παράγραφο αυτή, η συμπεριφορά δεν χρειάζεται να συνίσταται σε συμμετοχή του

προσώπου στην εκτέλεση αυτή καθ' εαυτή του ή των αδικημάτων. Η συμβολή μπορεί να είναι απλώς βοηθητικού χαρακτήρα (απλή υλική προετοιμασία, μηχανισμός υποστήριξης στην κίνηση, ή φιλοξενία προσώπων ή παρόμοια συμπεριφορά). Η παράγραφος αυτή δεν προβλέπει ότι το πρόσωπο που συμβάλλει στη διάπραξη του αδικήματος πρέπει να είναι «μέλος» της ομάδας. Κατά συνέπεια, εάν ένα πρόσωπο που δεν συμμετέχει ως «μέλος» μιας στενά οργανωμένης ομάδας συμβάλλει στην εγκληματική δραστηριότητα της ομάδας — περιστασιακά ή σε μόνιμη βάση — αυτό το είδος συμβολής καλύπτεται επίσης από την εν λόγω διάταξη, υπό τον όρο ότι συντρέχουν τα άλλα στοιχεία που συνιστούν τη συμβολή, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 4.

- Όπως προβλέπεται στην παράγραφο αυτή, «η συμβολή πρέπει να είναι εκ προθέσεως και να πραγματοποιείται εν γνώσει είτε του σκοπού και της γενικής εγκληματικής δραστηριότητας της ομάδας είτε της προθέσεως της ομάδας να διαπράξει το σχετικό ή τα σχετικά αδικήματα». Με το κείμενο αυτό, η συμβολή χαρακτηρίζεται διτώς: Πρώτον, η συμβολή πρέπει να είναι εκ προθέσεως ώστε να αποκλείεται η μη εκ προθέσεως συμβολή. Δεύτερον, δεδομένου ότι διαφέρουν τόσο η φύση των εγκληματικών ομάδων όσο και οι συνθήκες υπό τις οποίες παρέχεται η συμβολή, απαιτείται ο προσδιορισμός ενός στοιχείου γνώσεως. Εν προκειμένω, το κείμενο προβλέπει ότι το στοιχείο γνώσεως θα βασίζεται στη γνώση είτε του σκοπού και της γενικής εγκληματικής δραστηριότητας της ομάδας είτε της πρόθεσης της ομάδας να διαπράξει ένα ή περισσότερα από τα σχετικά αδικήματα.

- Τα αδικήματα της ομάδας, στη διάπραξη των οποίων συμβάλλει ένα πρόσωπο, είναι τα ίδια με τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1 στοιχείο α) και β). Και στην περίπτωση αυτή, η συγκεκριμένη υποχρέωση της εν λόγω διάταξης δικαιολογείται υπό το φως της σοβαρότητας των αδικημάτων που διαπράττονται ή σχεδιάζονται από την ομάδα.

Άρθρο 4 — Ποινή στερητική της ελευθερίας με τοποθέτηση σε άλλο χώρο εκτός ενός σωφρονιστικού καταστήματος

Το άρθρο 12 της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως προβλέπει ότι η αίτηση έκδοσης πρέπει να βασίζεται σε καταδικαστική απόφαση για στερητική της ελευθερίας ποινή ή στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας ή — στην περίπτωση έκδοσης για λόγους ποινικής δίωξης — σε ένταλμα σύλληψης ή σε ετέρα πράξη έχουσα την αυτή ισχύ. Δυνάμει των πράξεων αυτών, το πρόσωπο συνήθως στερείται της ελευθερίας του με τοποθέτησή του σε σωφρονιστικό κατάστημα.

Εντούτοις, νέοι στερητικοί της ατομικής ελευθερίας τύποι μέτρων ενόψει δίωξης ή ακόμη αντί της έκτισης ποινών, έχουν αναπτυχθεί ή πρόκειται να αναπτυχθούν

στο μέλλον. Σε ορισμένα κράτη μέλη, η νομοθεσία επιτρέπει στις δικαστικές αρχές να προσφεύγουν σε κατ' οίκον περιορισμό ή, εν πάση περιπτώσει, ανεξάρτητα από το πώς ονομάζεται το μέτρο, προβλέπεται η στέρηση της ελευθερίας ενός προσώπου με τοποθέτησή του σε άλλο χώρο εκτός σωφρονιστικού καταστήματος.

Εφόσον, δυνάμει των νομοθεσιών αυτών, η στέρηση της ελευθερίας με τοποθέτηση σε άλλο χώρο εκτός σωφρονιστικού καταστήματος ισοδυναμεί, όσον αφορά τον σκοπό και το νομικό καθεστώς, προς τη στέρηση της ελευθερίας με τοποθέτηση σε σωφρονιστικό κατάστημα, με μοναδική διαφορά, το χώρο όπου το πρόσωπο κρατείται, υποστηρίχθηκε ότι αυτή η διαφορετική διαδικασία δεν θα πρέπει να έχει οποιοδήποτε αρνητικό αποτέλεσμα στην έκδοση.

Προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να αποτελέσει εμπόδιο στην έκδοση μια στενή ερμηνεία του προαναφερόμενου άρθρου της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως ή του αντίστοιχου άρθρου 11 της συνθήκης Μπενελούξ, το άρθρο 4 ορίζει ότι δεν επιτρέπεται άρνηση της έκδοσης αποκλειστικά και μόνον επειδή το μέτρο επί του οποίου βασίζεται η αίτηση προβλέπει την στέρηση της ελευθερίας με τοποθέτηση σε άλλο χώρο εκτός σωφρονιστικού καταστήματος.

Η διάταξη αυτή δεν απαιτεί την τροποποίηση των εθνικών διατάξεων για τη σύλληψη και την στέρηση της ελευθερίας, ούτε καν σε σχέση με την έκδοση. Παρομοίως, δεν τροποποιεί τους άλλους όρους της έκδοσης ή της άρνησης αυτής.

Όταν ζητείται η έκδοση, θα ήταν χρήσιμο, προς το συμφέρον του εκζητούντος κράτους μέλους, να εξηγείται η εμφάνιση και ο νομικός χαρακτήρας του κατ' οίκον περιορισμού ή παρομοίου μέτρου, επί του οποίου βασίζεται η αίτηση, ιδίως εάν η στέρηση της ελευθερίας σε άλλο χώρο εκτός σωφρονιστικού καταστήματος δεν προβλέπεται από το κράτος μέλος από το οποίο ζητείται η έκδοση.

Άρθρο 5 — Πολιτικά εγκλήματα

Η κοινή προσήλωση των κρατών μελών στην πρόληψη και καταπολέμηση της τρομοκρατίας, η οποία τονίζεται συχνά από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, και η συνακόλουθη ανάγκη για τη βελτίωση της δικαστικής συνεργασίας προκειμένου να αποκλεισθεί ο κίνδυνος να μην επιβληθεί τιμωρία σε μια τέτοια συμπεριφορά οδήγησαν στην επανεξέταση του θέματος των πολιτικών εγκλημάτων σε σχέση με την έκδοση.

Ενόψει της ομοιότητας της πολιτικής σύλληψης μεταξύ των κρατών μελών και της βασικής εμπιστοσύνης για τη λειτουργία των συστημάτων ποινικής δικαιοσύνης στα κράτη μέλη, ήταν εύλογο να επανεξετασθεί κατά πόσον η εξαίρεση των πολιτικών εγκλημάτων θα πρέπει να συνεχίσει να συνιστά λόγο της άρνησης της έκδοσης μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το άρθρο 5 είναι το αποτέλεσμα αυτής της αναθεώρησης.

Οι σημαντικές αλλαγές που εισάγουν οι νέες διατάξεις πρέπει να εξεταστούν σε συνδυασμό με την κοινή δήλωση των κρατών μελών η οποία προσαρτάται στη σύμβαση σχετικά με το δικαίωμα ασύλου (σύμβαση για το νομικό καθεστώς των προσφύγων του 1959, όπως τροποποιήθηκε από το πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης του 1967), στην οποία διαπιστώνεται η σχέση μεταξύ της παρούσας σύμβασης και των διατάξεων περί ασύλου που περιλαμβάνονται στα Συντάγματα ορισμένων κρατών μελών και των οικείων διεθνών μέσων.

Το άρθρο 5 αντικατοπτρίζει μία διπλή προσέγγιση: αφενός, η παράγραφος 1 προβλέπει ότι, για το σκοπό της έκδοσης, κανένα αδίκημα δεν μπορεί να θεωρείται ως πολιτικό έγκλημα αφετέρου, όταν στην παράγραφο 2 προβλέπεται ότι μπορεί να υπάρξει παρέκκλιση από την αρχή αυτή μέσω επιφύλαξης, προσδιορίζεται ότι δεν μπορεί να υπάρξει επιφύλαξη ως προς εγκλήματα τρομοκρατίας. Συνεπώς, κατ' αυτόν τον τρόπο δεν τίθεται η προαναφερθείσα αρχή.

Το άρθρο 3 της Ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως και το άρθρο 3 της συνθήκης Μπενελούξ αποκλείουν την έκδοση για πολιτικά εγκλήματα. Η ευρωπαϊκή σύμβαση για την καταστολή της τρομοκρατίας περιλαμβάνει, στο άρθρο 1, εξαίρεση από τους κανόνες αυτούς, προβλέποντας ότι κανένα από τα αναφερόμενα στο άρθρο αυτό εγκλήματα δεν θα θεωρείται πλέον ως πολιτικό έγκλημα, ή ως έγκλημα συναφές προς πολιτικό έγκλημα ή ως έγκλημα που διαπνέεται από πολιτικά κίνητρα. Επί πλέον, η σύμβαση αυτή επιτρέπει, με το άρθρο 2, σε ένα συμβαλλόμενο κράτος να αποφασίσει ότι δεν θα θεωρηθεί ως πολιτικό έγκλημα, κάθε σοβαρή πράξη βίας, που δεν προβλέπεται στο άρθρο 1 και η οποία στρέφεται κατά της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας ή της ελευθερίας προσώπου ή σοβαρή πράξη στρεφόμενη κατά της περιουσίας, όταν η πράξη συνιστά ομαδικό κίνδυνο προσώπων καθώς και όταν υπάρχει απόπειρα για τη διάπραξη κάποιου από τα προαναφερόμενα εγκλήματα ή συμμετοχή ως συνεργού προσώπου το οποίο διαπράττει ή αποπειράται να διαπράξει ένα τέτοιο έγκλημα.

Η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου αποσκοπεί στην πλήρη κατάργηση της δυνατότητας επίκλησης της εξαίρεσης πολιτικού εγκλήματος.

Η παράγραφος 1 επαναλαμβάνει τη διατύπωση του άρθρου 1 της ευρωπαϊκής σύμβασης για την καταστολή της τρομοκρατίας, αλλά η διάταξη δεν περιορίζεται πλέον σε κατ' οίκον εγκλημάτων. Η παράγραφος 1 της παρούσας σύμβασης υπερισχύει κατ' αυτόν τον τρόπο του άρθρου 3 παράγραφος 1 της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως και του άρθρου 3 παράγραφος 1 της συνθήκης Benelux, καθώς και των άρθρων 1 και 2 της ευρωπαϊκής σύμβασης για την καταστολή της τρομοκρατίας.

Όπως αναφέρεται στη παράγραφο 3, η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου δεν τροποποιεί κατά κανένα τρόπο τις διατάξεις του άρθρου 3 παράγραφος 2 της

ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως ή το άρθρο 5 της ευρωπαϊκής σύμβασης για την καταστολή της τρομοκρατίας. Δυνάμει των διατάξεων αυτών, οι οποίες μπορούν κατά συνέπεια να εφαρμόζονται πλήρως, το κράτος μέλος από το οποίο ζητείται η έκδοση μπορεί να εξακολουθήσει να αρνείται την έκδοση εφόσον ζητείται για λόγους δώξης ή κολάσεως ατόμου λόγω φυλής, θρησκείας, ιθαγένειας ή πολιτικών φρονημάτων, ή εάν η θέση του ατόμου αυτού μπορεί να επιδεινωθεί για κάποιον από αυτούς τους λόγους.

Η δυνατότητα να εφαρμοσθούν οι περιστάσεις αυτές μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τη διάρκεια μιας διαδικασίας έκδοσης είναι πιθανώς θεωρητική. Εντούτοις, εφόσον ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών είναι απόλυτη αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, όπως έχει ήδη ειπωθεί, αποτελεί το υπόβαθρο της προόδου την οποία επιδιώκει να επιτύχει η Ένωση μέσω της σύμβασης αυτής, θεωρήθηκε ορθό να μην απομακρυνθεί το κείμενο από τον προαναφερόμενο παραδοσιακό κανόνα της προστασίας των ατόμων από ποινικές διώξεις που χαρακτηρίζονται από πολιτικές διακρίσεις και ότι πρέπει να τονισθεί ρητώς η ισχύς αυτού του κανόνα.

Στην παράγραφο 3 αναφέρεται επίσης η δήλωση, η οποία προσαρτάται στην σύμβαση, στην οποία η Ελληνική Δημοκρατία διευκρινίζει ότι, υπό το πρίσμα των διατάξεων της παραγράφου αυτής, είναι δυνατόν να ερμηνευθεί το όλο άρθρο σύμφωνα με τους όρους του ελληνικού Συντάγματος.

Η παράγραφος 2 — όπως προαναφέρθηκε — προβλέπει ότι κάθε κράτος μέλος μπορεί να εκφράσει επιφύλαξη για τον περιορισμό της εφαρμογής της παραγράφου 1 σε δύο κατηγορίες αδικημάτων:

- α) τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 1 και 2 της ευρωπαϊκής σύμβασης για την καταστολή της τρομοκρατίας (που καλύπτουν τα σοβαρότερα αδικήματα, όπως η σύλληψη ομήρων, η χρήση πυροβόλων όπλων και εκρηκτικών, οι πράξεις βίας κατά της ζωής ή ελευθερίας προσώπων οι οποίες προκαλούν ομαδικό κίνδυνο για πρόσωπα)·
- β) τα αδικήματα της σύστασης ή συμμορίας εγκληματιών με σκοπό τη διάπραξη ενός ή πλειόνων αδικημάτων που αναφέρονται στο προαναφερθέν σημείο α).

Όσον αφορά αυτές τις τελευταίες κατηγορίες, η παρούσα σύμβαση υπερβαίνει το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 στοιχείο στ) της ευρωπαϊκής σύμβασης για την καταστολή της τρομοκρατίας η οποία περιορίζεται στην απόπειρα διάπραξης κάποιου από τα αναφερόμενα στο άρθρο 1 αδικήματα, ή συμμετοχή υπό την μορφή συνέργειας στη διάπραξη ή στην απόπειρα διαπράξεως από πρόσωπο αυτών των αδικημάτων.

Αντίθετα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 παράγραφος 1 της παρούσας σύμβασης, η σύσταση και συμμορία που αναφέρονται στη παράγραφο 2 στοιχείο β) του άρθρου αυτού λαμβάνονται υποψιν μόνο στο βαθμό που συνιστούν συμπεριφορά η οποία αντιστοιχεί στην περιγραφή του άρθρου 3 παράγραφος 4.

Τέλος, η παράγραφος 4 συμπληρώνει τις διατάξεις του άρθρου προβλέποντας ότι οι επιφυλάξεις που έχουν διατυπωθεί ως προς το άρθρο 13 της ευρωπαϊκής σύμβασης για την καταστολή της τρομοκρατίας δεν ισχύουν πλέον. Η παράγραφος 4 ισχύει τόσο για κράτη μέλη που εφαρμόζουν πλήρως της αρχή η οποία ορίζεται στην παράγραφο 1, όσο και για τα κράτη μέλη τα οποία προβαίνουν σε δήλωση δυνάμει της παραγράφου 2.

Άρθρο 6 — Φορολογικά αδικήματα

Το άρθρο 5 της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως και το άρθρο 4 της συνθήκης Μπενελούξ προβλέπουν ότι χωρεί έκδοση για φορολογικά αδικήματα, μόνον εφόσον τα συμβαλλόμενα κράτη το αποφάσισαν και τούτο για κάθε τέτοιο αδίκημα ή κατηγορία αδικημάτων. Το άρθρο 2 του δεύτερου πρόσθετου πρωτοκόλλου της ευρωπαϊκής σύμβασης αίρει τον περιορισμό του άρθρου 5 της εν λόγω σύμβασης, αλλά το πρωτόκολλο αυτό δεν έχει επικυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη και δεν εφαρμόζεται μεταξύ των κρατών μελών, για τα οποία ισχύουν άλλοι διακανονισμοί έκδοσης και όχι η ευρωπαϊκή σύμβαση. Το άρθρο 63 της σύμβασης για την εφαρμογή της συμφωνίας του Schengen αίρει μερικώς τον περιορισμό για τα φορολογικά αδικήματα.

Οι παράγραφοι 1 και 2 προβλέπουν για όλα τα κράτη μέλη το ίδιο νομικό καθεστώς με εκείνο του δεύτερου πρωτοκόλλου της ευρωπαϊκής σύμβασης, υπερισχύοντας έτσι των προαναφερομένων άρθρων της ευρωπαϊκής σύμβασης και της συνθήκης Μπενελούξ όπως και της σύμβασης για την εφαρμογή της συμφωνίας του Schengen.

Στην παράγραφο 1 θεσμοθετείται η αρχή σύμφωνα με την οποία χωρεί έκδοση για φορολογικά αδικήματα τα οποία κατά τη νομοθεσία του κράτους μέλους από το οποία ζητείται η έκδοση αντιστοιχούν σε αδίκημα της ίδιας φύσεως.

Δεδομένου ότι οι νομοθεσίες των κρατών μελών μπορούν να διαφέρουν σε σχέση με τα συστατικά στοιχεία των διαφόρων αδικημάτων που συνδέονται με φόρους, τέλη, τελωνεία και συνάλλαγμα, θεωρήθηκε σκόπιμο να διαθέτει το κράτος μέλος από το οποίο ζητείται η έκδοση ευρεία ευχέρεια αξιολόγησης του κατά πόσον στοιχειοθετείται δυνάμει της νομοθεσίας του ένα αδίκημα το οποίο αντιστοιχεί στο αδίκημα για το οποίο ζητείται η έκδοση. Συνεπώς, προκειμένου να πληροῦται

η απαίτηση του διττού αξιοποιούν, αρκεί να θεωρείται ένα αδίκημα «της ίδιας φύσεως» (*).

Η παράγραφος 2 προβλέπει παρόμοιο κανόνα, με τον κανόνα του δεύτερου πρωτοκόλλου(**) σύμφωνα με τον οποίο δεν επιτρέπεται άρνηση της εκδόσεως για τον λόγο ότι η νομοθεσία του κράτους μέλους από το οποίο ζητείται η έκδοση δεν επιβάλλει ιδίου τύπου φορολογικές επιβαρύνσεις με εκείνη του κράτους μέλους το οποίο ζητεί την έκδοση. Και εν προκειμένω, η βασική ιδέα είναι ότι τα ουσιαστικά συστατικά στοιχεία του αδικήματος πρέπει να είναι αποφασιστικά για την εξακρίβωση της εφαρμογής της αρχής του διττού αξιοποιούν.

Η παράγραφος 3 επιτρέπει τη δυνατότητα διατύπωσης επιφύλαξης σε σχέση με αδικήματα τα οποία δεν συνδέονται με τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης, τους φόρους προστιθεμένης αξίας ή τελωνείων τα οποία μπορούν να εξαιρεθούν από το πεδίο εφαρμογής της σύμβασης. Κατ' αντίθεση, όσον αφορά τα αδικήματα που συνδέονται με τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης, το φόρο προστιθεμένης αξίας ή τα τελωνεία, δεν μπορεί να υπάρξει παρέκκλιση από την παράγραφο 1 του άρθρου 6 με τη χρήση της δυνατότητας επιφύλαξης. Εάν έχει διατυπωθεί επιφύλαξη, αυτή σχετίζεται με το άρθρο 10 όπως προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου αυτού.

Τα κράτη μέλη, τα οποία είναι συμβαλλόμενα μέρη στο δεύτερο πρωτόκολλο δεν μπορούν να προβλέπουν περιοριστικότερο σύστημα έκδοσης για τα φορολογικά αδικήματα, από εκείνο που έχουν ήδη συμφωνήσει στα πλαίσια του δεύτερου πρωτοκόλλου. Όπως προκύπτει από αυτήν την αρχή, τα κράτη μέλη τα οποία είναι μέρη του δεύτερου πρωτοκόλλου και τα οποία δεν έχουν διατυπώσει επιφύλαξη σε σχέση με το άρθρο 2 του εν λόγω πρωτοκόλλου, δεν μπορούν να προβούν στη δήλωση που προβλέπει η παράγραφος 3.

Άρθρο 7 — Έκδοση ημεδαπών

Το άρθρο αυτό εξετάζεται σε συνδυασμό με τη δήλωση του Συμβουλίου για την έννοια των υπηκόων και τη δήλωση της Δανίας, της Φινλανδίας και της Σουηδίας όσον αφορά το άρθρο 7 της παρούσας σύμβασης.

Λίγα κράτη μέλη εκδίδουν τους ίδιους τους υπηκόους τους. Το άρθρο 8 της ευρωπαϊκής σύμβασης προβλέπει

διακριτική ευχέρεια για την άρνηση για λόγους υπηκοότητας και το άρθρο 5 της συνθήκης Μπενελούξ αποκλείει ρητώς την έκδοση ημεδαπών. Σε ορισμένα κράτη μέλη η έκδοση ημεδαπών εμποδίζεται συνταγματικά ενώ σε άλλα υπάρχει νομοθετική απαγόρευση.

Η παράγραφος 1 θεσπίζει την αρχή ότι δεν επιτρέπεται άρνηση της έκδοσης για τον λόγο ότι ο εκζητούμενος είναι υπήκοος του κράτους μέλους από το οποίο ζητείται η έκδοση, κατά την έννοια του άρθρου 6 της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως. Η αρχή αυτή αποτελεί σημαντικό βήμα προς την κατάργηση ενός παραδοσιακού εμποδίου έκδοσης μεταξύ των κρατών μελών. Οι λόγοι αυτής της αλλαγής, όπως τονίστηκε ήδη στο σημείο «Γενικά» της επεξηγηματικής έκθεσης, πρέπει να αναζητηθούν στις κοινές αξίες, τις κοινές νομικές παραδόσεις και την αμοιβαία εμπιστοσύνη στη δέουσα λειτουργία των συστημάτων ποινικής δικαιοσύνης των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το άρθρο δεν ορίζει τον όρο «υπήκοος» ενός κράτους μέλους αλλά αναφέρει το άρθρο 6 της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως. Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι κάθε συμβαλλόμενο μέρος μπορεί, με δήλωση, να ορίσει τον όρο «υπήκοοι».

Σχετικές δηλώσεις έχουν γίνει από διάφορα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων τη Δανία, τη Φινλανδία και τη Σουηδία. Αυτά τα τρία κράτη μέλη όρισαν ότι «ημεδαποί» είναι οι υπήκοοι των βορείων κρατών (Δανία, Φινλανδία, Νορβηγία και Σουηδία) καθώς και οι αλλοδαποί που έχουν κατοικία στο έδαφος ενός των κρατών αυτών. Οι δηλώσεις αυτές θεωρήθηκαν ιδιαίτερα ευρείες. Συνεπώς, στα πλαίσια της παρούσας σύμβασης, η Δανία, η Φινλανδία και η Σουηδία, επιβεβαιώνουν, με τη δήλωση που προσαρτάται στη σύμβαση ότι, στις σχέσεις τους με άλλα κράτη μέλη που εξασφαλίζουν ίση μεταχείριση, δεν θα επικαλούνται τον ορισμό των ημεδαπών δυνάμει της ευρωπαϊκής σύμβασης ως λόγο άρνησης της έκδοσης κατοίκων από μη βόρεια κράτη.

Η παράγραφος 2 προβλέπει τη δυνατότητα παρέκκλισης από τη γενική αρχή που ορίζεται στην παράγραφο 1. Η σχετική δυνατότητα επιφύλαξης θεωρήθηκε σκοπμική δεδομένου ότι η απαγόρευση έκδοσης ημεδαπών ορίζεται στο συνταγματικό νόμο ή σε εθνικούς νόμους οι οποίοι βασίζονται σε μακροχρόνιες νομικές παραδόσεις, που είναι δύσκολο να τροποποιηθούν. Εντούτοις, η παράγραφος 3 προβλέπει ένα σύστημα το οποίο ευνοεί την αναθέωση των επιφυλάξεων που έχουν διατυπωθεί.

Δυνάμει της παραγράφου 2, η επιφύλαξη διατυπώνεται με τη δήλωση ότι η έκδοση ημεδαπών δεν χωρεί ή χωρεί μόνον υπό ορισμένες ειδικές προϋποθέσεις, ο καθορισμός των οποίων επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια κάθε κράτους μέλους που προβαίνει στη δήλωση. Π.χ. το κράτος μέλος μπορεί να δηλώσει ότι δεν εκδίδει

(*) Το γεγονός ότι το δεύτερο πρωτόκολλο χρησιμοποιεί τους όρους «αδίκημα της ίδιας φύσεως» στο αυθεντικό αγγλικό κείμενο και όχι «παρόμοιο αδίκημα» όπως στην παρούσα σύμβαση, δεν οφείλεται στην ύπαρξη διαφοράς μεταξύ του συστήματος που βασίζεται στις δύο πράξεις αλλά σε απλώς τεχνικούς λόγους.

(**) Το γεγονός ότι το αγγλικό κείμενο της σύμβασης δεν είναι ακριβώς το ίδιο με το αυθεντικό αγγλικό κείμενο του δεύτερου πρωτοκόλλου, οφείλεται σε απλώς τεχνικούς λόγους.

ημεδαπούς για την εκτέλεση ποινών και ότι τους εκδίδει μόνον για λόγους δίωξης υπό τον όρον ότι το εκδιδόμενο πρόσωπο πρέπει, εφόσον καταδικαστεί, να επιστρέψει στο κράτος μέλος προκειμένου να εκτελεστεί η ποινή. Επιπλέον, ένα κράτος μέλος δύναται να δηλώσει ότι όσον αφορά την έκδοση των ιδίων του υπηκόων θα εφαρμόζει πάντοτε την αρχή του διττού αξιοποίνου, τον κανόνα ειδικότητας και την απαγόρευση επανέκδοσης σε άλλο κράτος μέλος.

Σχετικά, θα πρέπει να υπενθυμισθεί η δήλωση του Συμβουλίου για την έννοια των «ημεδαπών». Σύμφωνα με αυτήν τη δήλωση, η έννοια του «ημεδαπού», όπως χρησιμοποιείται στην παρούσα σύμβαση δεν θίγει διαφορετικούς ορισμούς που χρησιμοποιήθηκαν ή δόθηκαν στα πλαίσια της σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης της 21ης Μαρτίου 1983 για τη μεταφορά καδικών. Η δήλωση αυτή δεν θίγει οποιαδήποτε επιφύλαξη έχει διατυπωθεί σύμφωνα με την παρούσα σύμβαση.

Η παράγραφος 3 προβλέπει ότι η επιφύλαξη έχει ισχύ πέντε ετών και ανανεώνεται για διαδοχικές περιόδους ίδιας διάρκειας. Κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής, κάθε κράτος μέλος μπορεί, οποιαδήποτε στιγμή, να αποσύρει ολικώς ή μερικώς την επιφύλαξή του. Η παράγραφος προβλέπει διαδικασίες οι οποίες διασφαλίζουν ότι οι επιφυλάξεις δεν λήγουν αυτομάτως χωρίς να έχει δεόντως ειδοποιηθεί το κράτος μέλος δύο φορές από τον θεματοφύλακα της σύμβασης.

Η διαδικασία αυτή έχει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά. Δώδεκα μήνες πριν από τη λήξη κάθε πενταετούς περιόδου, ο θεματοφύλακας ενημερώνει το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος για το γεγονός ότι η επιφύλαξη λήγει σε μια συγκεκριμένη ημερομηνία. Το αργότερο τρεις μήνες πριν από την ημερομηνία αυτή, το κράτος μέλος υποχρεούται να κοινοποιήσει στο θεματοφύλακα τις προθέσεις του σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 3. Εάν το κράτος μέλος κοινοποιήσει στο θεματοφύλακα ότι διατηρεί την επιφύλαξη, η επιφύλαξη ανανεώνεται για μία πενταετή περίοδο, από την πρώτη ημέρα μετά την ημερομηνία λήξης της επιφύλαξης.

Εάν το κράτος μέλος δεν δηλώσει τις προθέσεις του σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία, η επιφύλαξη θεωρείται ότι παρατείνεται αυτομάτως για μια περίοδο έξι μηνών η οποία αρχίζει από την πρώτη ημέρα μετά την πενταετή περίοδο. Ο θεματοφύλακας ενημερώνει το κράτος μέλος για αυτή την αυτόματη παράταση και για την τελική ημερομηνία κατά την οποία η επιφύλαξη λήγει οριστικά. Ο θεματοφύλακας υπενθυμίζει στο κράτος μέλος στην κοινοποίησή του τις διατάξεις του τετάρτου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού.

Εάν το κράτος μέλος κοινοποιήσει το γεγονός ότι διατηρεί την επιφύλαξή του δυνάμει της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού, η περίοδος ανανέωσης της επιφύλαξης θεωρείται σε κάθε περίπτωση ότι αρχίζει να ισχύει από

την πρώτη ημέρα μετά την ημερομηνία λήξης της πενταετούς περιόδου κατά τη διάρκεια της οποίας ισχύει η επιφύλαξη.

Στην περίπτωση που διατηρεί την επιφύλαξη, το κράτος μέλος μπορεί να την τροποποιήσει προκειμένου να απλοποιήσει τις προϋποθέσεις έκδοσης. Σε κάθε περίπτωση, το κράτος μέλος δεν μπορεί να τροποποιήσει την επιφύλαξη κατά τρόπον ώστε να καταστούν αυστηρότεροι οι όροι της έκδοσης, π.χ. προσθέτοντας, νέους όρους.

Άρθρο 8 — Παραγραφή

Δυνάμει του άρθρου 10 της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως και του άρθρου 9 της συνθήκης Μπενελούξ, δεν χωρεί έκδοση του προσώπου λόγω παραγραφής της ποινικής δίωξης ή της ποινής, σύμφωνα με τη νομοθεσία είτε του εκζητούμενου κράτους είτε του κράτους από το οποίο ζητείται η έκδοση.

Η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου προβλέπει ότι δεν επιτρέπεται άρνηση της έκδοσης για το λόγο ότι έχει επέλθει παραγραφή της ποινικής δίωξης ή της ποινής βάσει της νομοθεσίας του κράτους μέλους από το οποίο ζητείται η έκδοση. Η προσέγγιση αυτή διευκολύνει την έκδοση μεταξύ των κρατών μελών.

Η παράγραφος 2 καθιστά προαιρετική την εφαρμογή του άρθρου κατά τρόπον ώστε να είναι δυνατό να λαμβάνεται υπόψη η νομοθεσία του κράτους μέλους από το οποίο ζητείται η έκδοση, όταν το αδίκημα είναι από τα αδικήματα εκείνα για τα οποία αυτό το κράτος μέλος έχει δικαιοδοσία να ασκήσει ποινική δίωξη ή να εκτελέσει ποινή. Το άρθρο 9 περιλαμβάνει διάταξη η οποία βασίζεται σε παρόμοιους συλλογισμούς.

Άρθρο 9 — Αμνηστία

Το παρόν άρθρο είναι νέο σε σχέση με την ευρωπαϊκή σύμβαση εκδόσεως και τη συνθήκη Μπενελούξ, αλλά διατηρεί τον κανόνα που προβλέπεται ήδη στο άρθρο 4 του δεύτερου πρόσθετου πρωτοκόλλου της ευρωπαϊκής σύμβασης. Το παρόν άρθρο συμβαδίζει με το άρθρο 62 παράγραφος 2 της σύμβασης για την εφαρμογή της συμφωνίας του Schengen.

Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι η αμνηστία που έχει κηρυχθεί στο κράτος από το οποίο ζητείται η έκδοση, εάν το κράτος αυτό είχε την αρμοδιότητα για τη δίωξη του αδικήματος αυτού, σύμφωνα με το ποινικό του δίκαιο, συνιστά επιτακτικό λόγο για να μη χωρήσει έκδοση.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το γεγονός ότι η αμνηστία εμποδίζει την έκδοση μόνον όταν το κράτος μέλος από το οποίο ζητείται η έκδοση έχει δικαιοδοσία για το αδίκημα, αντικατοπτρίζει τους ίδιους συλλογισμούς οι οποίοι ελήφθησαν υπόψη σε σχέση με το άρθρο 8 παράγραφος 2.

Άρθρο 10 — Πράξεις διαφορετικές από αυτές που δικαιολόγησαν την αίτηση έκδοσης

Το άρθρο 10 θα πρέπει να εξεταστεί σε συνδυασμό με το άρθρο 14 της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως και το αντίστοιχο άρθρο 13 της συνθήκης Μπενελούξ. Συγκριμένα, το άρθρο 10 περιλαμβάνει νέες διατάξεις σύμφωνα με τις οποίες ένα κράτος μέλος, στο οποίο έχει παραχωρηθεί έκδοση, μπορεί ευκολότερα να ασκήσει την ποινική του δικαιοδοσία, (όσον αφορά τη δίωξη, τις δίκες και την εκτέλεση ποινών) σε σχέση με αδικήματα, τα οποία διεπράχθησαν πριν από την παράδοση του προσώπου, και είναι διαφορετικά από αυτά βάσει των οποίων ζητήθηκε η έκδοση. Με βάση το άρθρο 10, το εκζητούν κράτος μέλος δύναται να δράσει για τον προαναφερόμενο σκοπό, χωρίς να υποχρεούται προηγουμένως να ζητήσει και να λάβει τη συναίνεση του κράτους μέλους το οποίο προέβη στην έκδοση.

Αυτό το πλέον ευέλικτο σύστημα εφαρμόζεται στις τέσσερις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1. Τα στοιχεία α), β) και γ) αφορούν περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν θα μπορούσε να είχε ζητηθεί αναγκαστικά η έκδοση. Η περίπτωση που αναφέρεται στο στοιχείο δ), αντίθετα, αφορά αδικήματα για τα οποία θα μπορούσε να είχε ζητηθεί και παραχωρηθεί η έκδοση.

Σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο α), το εκζητούν κράτος μέλος δύναται να κινήσει ή να συνεχίσει τη δίωξη ή δύναται να δικάσει ένα πρόσωπο για αδικήματα τα οποία δεν τιμωρείται με ποινή στερητική της ελευθερίας.

Σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο β), το εκζητούν κράτος μέλος δύναται να κινήσει ή να συνεχίσει τη δίωξη ή να δικάσει ένα πρόσωπο, ακόμα και όταν το αδικήμα τιμωρείται με ποινή στερητική της ελευθερίας, στο βαθμό που δεν περιορίζεται η ατομική ελευθερία του προσώπου κατά τη διάρκεια της ποινικής δίωξης ούτε ως αποτέλεσμα αυτής. Αυτό σημαίνει ότι εάν το πρόσωπο καταδικαστεί σε ποινή ή μέτρο στερητικό της ελευθερίας, αυτή η καταδικαστική απόφαση δεν μπορεί να εκτελεστεί εκτός και εάν το εκζητούν κράτος μέλος έλαβε τη συναίνεση είτε του ενδιαφερομένου προσώπου, όπως προβλέπεται στο άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο δ), είτε του κράτους από το οποίο ζητείται η δίωξη δυνάμει του άρθρου 14 της ευρωπαϊκής σύμβασης. Το άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο β) καλύπτει επίσης περιπτώσεις όπου το αδικήμα τιμωρείται με φυλάκιση ή πρόστιμο. Εντούτοις, όταν το πρόσωπο έχει καταδικαστεί σε πρόστιμο, δεν απαιτείται συναίνεση για την εκτέλεση της καταδικαστικής απόφασης.

Σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο γ), το εκζητούν κράτος μέλος δύναται να επιδιώξει την εκτέλεση οριστικής καταδικαστικής απόφασης, η οποία επιβάλλει ποινή ή μέτρο που δεν στερεί την ελευθερία. Τονίζεται ότι η παράγραφος αυτή επιτρέπει σε ένα

κράτος μέλος να εκτελεί όχι μόνον τα πρόστιμα αλλά και κάθε μέτρο υποκατάστασης, ακόμα και αν το μέτρο αυτό συνεπάγεται περιορισμό της ατομικής ελευθερίας. Όσον αφορά τη διατύπωση της διάταξης αυτής, «μέτρο που υποκαθίσταται του προστίμου» στην περίπτωση αυτή νοείται μόνο μέτρο το οποίο, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, μπορεί να εφαρμοστεί όταν δεν έχει γίνει καταβολή του ποσού. Συνεπώς, η διάταξη αυτή δεν καλύπτει περιορισμούς της ελευθερίας που επιβάλλονται ως συνέπεια ανάκλησης ενός μέτρου που προβλέπει την υπό προϋποθέσεις απελευθέρωση ή οποιουδήποτε άλλου παρόμοιου μέτρου.

Στην περίπτωση του άρθρου 10 παράγραφος 1 στοιχείο δ), το εκζητούν κράτος μέλος δύναται να προβεί στη δίωξη ή να δικάσει εκδοθέν πρόσωπο ή να εκτελέσει ποινή που επιβλήθηκε στο πρόσωπο αυτό χωρίς να απαιτείται η συγκατάθεση του άλλου κράτους, εάν το πρόσωπο αυτό, μετά την παράδοσή του, παραιτηθεί ρητώς, όσον αφορά ορισμένα αδικήματα, του ευεργετήματος του κανόνα της ειδικότητας. Η παράγραφος αυτή μπορεί να καλύψει επίσης περιπτώσεις κατά τις οποίες — βάσει του αδικήματος, της ποινής και των προβλεπόμενων μέτρων — θά ήταν δυνατή η αίτηση έκδοσης και, εάν είχε ζητηθεί η συναίνεση του κράτους από το οποίο είχε ζητηθεί η έκδοση, το κράτος αυτό θα ήταν ενδεχομένως υποχρεωμένο να δώσει τη συναίνεσή του, δυνάμει του άρθρου 14 παράγραφος 1 στοιχείο α) δεύτερη φράση της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως.

Ο λόγος που περιλήφθηκε το άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο δ) έγκειται στο γεγονός ότι στις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα της εκδόσεως, τα συμφέροντα των εκζητουμένων προσώπων θεωρούνται ότι προστατεύονται επαρκώς από τη διαδικασία της συναίνεσης. Η διάταξη ομοιάζει προς τους συλλογισμούς που διέπουν το άρθρο 9 της σύμβασης για την απλουστευμένη διαδικασία έκδοσης και επιτρέπει να λαμβάνονται υπόψη περιπτώσεις κατά τις οποίες το πρόσωπο παραιτήθηκε από τον κανόνα της ειδικότητας μετά την παράδοσή του.

Κατά τον ίδιο τρόπο, οι παράγραφοι 2 και 3 επαναλαμβάνουν παρόμοιες διατάξεις της σύμβασης αυτής και σκοπεύουν στη θέσπιση μιας κατάλληλης διαδικασίας προκειμένου να εκφραστεί η παραιτήση από τον κανόνα της ειδικότητας, κατά τρόπον ώστε να εξασφαλισθεί ότι η παραιτήση έγινε οικειοθελώς και ότι τα αποτελέσματά της είναι πλήρως γνωστά.

Η παράγραφος 2 διευκρινίζει ότι η παραιτήση από τον κανόνα της ειδικότητας πρέπει να γίνεται αναφορικά με «συγκεκριμένες πράξεις». Αυτό σημαίνει ότι δεν ισχύει γενική παραιτήση για όλα τα πιθανά περιστατικά πριν από την παράδοση ή παραιτήση σε σχέση με κατηγορίες περιστατικών. Η διάταξη αυτή, η οποία στο σημείο αυτό διαφέρει από το άρθρο 9 της σύμβασης για την απλουστευμένη διαδικασία, αποτελεί περαιτέρω εγγύηση ώστε το πρόσωπο να γνωρίζει τα αποτελέσματα που παράγει η παραιτήση.

Η παράγραφος 4 συνδέεται με το άρθρο 6 και προβλέπει ότι, κατά την εφαρμογή του άρθρου 10 παράγραφος 1 στοιχεία α), β) και γ), πρέπει να ζητείται και να δίδεται η συναίνεση του κράτους μέλους από το οποίο ζητείται η έκδοση, όταν νέα περιστατικά ισοδυναμούν με φορολογικά αδικήματα για τα οποία το κράτος μέλος, από το οποίο ζητείται η έκδοση, έχει αποκλείσει την έκδοση με τη δήλωση που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 3.

Άρθρο 11 — Τεκμήριο συναίνεσης του κράτους μέλους από το οποίο ζητείται η έκδοση

Δυνάμει του άρθρου 11, τα κράτη μέλη που το επιθυμούν θεσπίζουν — με δηλώσεις και βάσει αμοιβαιότητας — περαιτέρω μηχανισμό, διαφορετικό από τον προβλεπόμενο στο άρθρο 10, προκειμένου να διευκολυνθεί η άσκηση της ποινικής δικαιοδοσίας στο εκζητούν κράτος μέλος, όσον αφορά αδικήματα διαφορετικά από αυτά, για τα οποία παραχωρήθηκε η έκδοση. Αυτός ο μηχανισμός αποτελεί παρέκκλιση από τις διατάξεις που αφορούν τον κανόνα της ειδικότητας στις «μητρίκες» συμβάσεις.

Διά του μηχανισμού αυτού, τεκμαίρεται ότι έχει δοθεί η συναίνεση του κράτους από το οποίο ζητείται η έκδοση, η οποία απαιτείται από το άρθρο 14 παράγραφος 1 στοιχείο α) της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως και το άρθρο 13 παράγραφος 1 στοιχείο α) της συνθήκης Μπενελούξ. Το τεκμήριο αυτό επιτρέπει στο εκζητούν κράτος μέλος να προβεί σε δίωξη, να δικάσει, να εκτελέσει την ποινή ή το στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφάλειας του εκδοθέντος σε σχέση με οποιαδήποτε πράξη διαφορετική από αυτή για την οποία παραχωρήθηκε η έκδοση και η οποία ετελέσθη πριν από την παράδοση του.

Θεωρήθηκε ωστόσο σκόπιμο, να δοθεί στο κράτος μέλος, το οποίο προέβη στη δήλωση, η αρμοδιότητα να αναστείλει το «τεκμήριο συναίνεσης» στην περίπτωση συγκεκριμένης αιτήσεως έκδοσης, βάσει απόφασης που καθορίζεται από ιδιαίτερες πλευρές της περίπτωσης. Προς τούτο, το κράτος μέλος από το οποίο ζητείται η έκδοση εκφράζει, κατά την παραχώρηση της έκδοσης, τη σχετική του βούληση προς το εκζητούν κράτος μέλος. Όταν προβαίνουν στη δήλωση, τα κράτη μέλη που το επιθυμούν, δύνανται να δηλώνουν για ποιες περιπτώσεις θα αναστέλλουν την ισχύ του «τεκμηρίου συναίνεσης».

Όταν ισχύει ο μηχανισμός του τεκμηρίου της συναίνεσης, δεν εφαρμόζεται το άρθρο 10. Όπως προαναφέρθηκε, όλες οι περιπτώσεις που καλύπτονται από το άρθρο 10 διέπονται πλήρως από το τεκμήριο της συναίνεσης. Εάν, ωστόσο, σε μία συγκεκριμένη περίπτωση το κράτος μέλος από το οποίο ζητείται η έκδοση έχει εκφράσει την πρόθεσή του να μην εφαρμόσει το τεκμήριο της συναίνεσης, τότε εφαρμόζεται και πάλι το άρθρο 10. Αυτός ο συνδυασμός των δύο άρθρων προβλέπεται στη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 11.

Άρθρο 12 — Επανεκδοση σε άλλο κράτος μέλος

Το άρθρο 15 της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως και το άρθρο 14 παράγραφος 1 της συνθήκης Μπενελούξ, προβλέπουν ότι το εκζητούν κράτος δεν μπορεί να παραδώσει πρόσωπο σε τρίτο κράτος χωρίς τη συναίνεση του κράτους το οποίο προέβη στην έκδοση του προσώπου αυτού.

Βάσει της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, ο κανόνας αυτός δεν εφαρμόζεται πλέον και το κράτος μέλος στο οποίο έχει υποβληθεί αίτηση για επανεκδοση δεν απαιτείται να ζητήσει τη συναίνεση του κράτους μέλους το οποίο προέβη στην έκδοση.

Αυτή η νέα διάταξη, όπως αναφέρεται ρητώς, αφορά μόνον την επανεκδοση από ένα κράτος μέλος σε άλλο κράτος μέλος. Επιπλέον, εφαρμόζεται μόνον στην περίπτωση που το κράτος το οποίο, δυνάμει του άρθρου 15 της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως, πρέπει να δώσει τη συναίνεσή του, είναι κράτος μέλος.

Κάθε κράτος μέλος μπορεί να παρεκκλίνει από τον κανόνα της παραγράφου 1, με δήλωση δυνάμει της παραγράφου 2. Η δήλωση θα έχει ως συνέπεια ότι θα συνεχίσουν να εφαρμόζονται τα άρθρα 15 της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως και 14 της συνθήκης Μπενελούξ, πράγμα που σημαίνει ότι απαιτείται, για την επανεκδοση, η συναίνεση του κράτους αυτού.

Εντούτοις, θεωρήθηκε εύλογο ότι, βάσει των ίδιων συλλογισμών με αυτούς που διέπουν το άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο δ), δεν είναι σκόπιμη η παρέκκλιση από το γενικό κανόνα της παραγράφου 1 του άρθρου όταν το πρόσωπο συναινεί στην επανεκδοση. Εννοείται ότι, οι λεπτομέρειες για τη διατύπωση της συναίνεσης που προβλέπονται στο άρθρο 10 παράγραφος 2 και 3 θα χρησιμοποιηθούν και εν προκειμένω.

Παρομοίως, θεωρήθηκε εύλογο να μην εφαρμόζεται η παρέκκλιση η οποία προβλέπεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, όταν προβλέπει διαφορετικά το άρθρο 13 της σύμβασης για την απλουστευμένη διαδικασία έκδοσης. Αυτό συμβαίνει όταν το πρόσωπο έχει συναινέσει στην έκδοση και δεν εφαρμόζεται ο κανόνας της ειδικότητας κατόπιν δήλωσης του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους δυνάμει του άρθρου 9 της σύμβασης αυτής. Συνεπώς, η παράγραφος 2 προβλέπει ρητώς ότι η δήλωση δυνάμει της παραγράφου αυτής δεν έχει κανένα αποτέλεσμα στις δύο αυτές περιπτώσεις.

Άρθρο 13 — Κεντρική αρχή και διαβίβαση εγγράφων διά τηλεμοιτυπίας

Το άρθρο αυτό σε μεγάλο βαθμό διατυπώνεται σύμφωνα με το πρότυπο της συμφωνίας της 26ης Μαΐου 1989 μεταξύ των κρατών μελών των Ευρωπαϊκών Κοινοτή-

των σχετικά με την απλούστευση και τον εκσυγχρονισμό τρόπων διαβίβασης των αιτήσεων έκδοσης (συμφωνία του San Sebastian, η οποία εκπονήθηκε στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνεργασίας).

Η παράγραφος 1 απαιτεί να ορίζει κάθε κράτος μέλος μια κεντρική αρχή. Εάν, όπως στη Γερμανία, σύμφωνα με την συνταγματική τάξη ορισμένες λειτουργίες, οι οποίες σε άλλα κράτη ασκούνται από μια κεντρική αρχή, ασκούνται από αρμόδιες σε περιφερειακό επίπεδο αρχές, είναι δυνατόν να ορίζονται περισσότερες από μία κεντρικές αρχές.

Η κεντρική αρχή αποτελεί τον πυρήνα επαφής για τη διαβίβαση και παραλαβή των αιτήσεων έκδοσης καθώς και των απαραίτητων εγγράφων υποστήριξης. Σε πολλά κράτη μέλη, η αρχή αυτή είναι συνήθως το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

Εν τούτοις, η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται όταν η σύμβαση, όπως στο άρθρο 14, ρητώς επιτρέπει διαφορετική δίοδο διαβίβασης και παραλαβής των εγγράφων.

Στην παράγραφο 3 δίδεται στην κεντρική αρχή η δυνατότητα να αποστέλλει τις αιτήσεις και τα έγγραφα έκδοσης δια τηλεομοιοτυπίας. Η παράγραφος 4 καλύπτει τους όρους βάσει των οποίων μπορεί να χρησιμοποιηθεί η διαβίβαση δια τηλεομοιοτυπίας. Οι όροι αυτοί εξασφαλίζουν την αυθεντικότητα και την εμπιστευτικότητα της διαβίβασης και συνίστανται στη χρήση κρυπτογραφικού μηχανήματος που αναφέρει το άρθρο.

Το εκζητούν κράτος μέλος πρέπει να έχει πλήρη εμπιστοσύνη ότι τα έγγραφα της έκδοσης είναι αυθεντικά, κυρίως ότι έχουν εκδοθεί από αρμόδια για την έκδοσή τους αρχή, δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας, και ότι δεν είναι παραποιημένα. Αυτό είναι ιδιαίτερα αναγκαίο στην περίπτωση ενταλμάτων συλλήψεως ή άλλων παρόμοιων εγγράφων βάσει των οποίων το κράτος το οποίο ζητεί την έκδοση μπορεί να προσφύγει σε μέτρα τα οποία παρεισφρύνουν στα ατομικά δικαιώματα. Εάν οι αρχές του κράτους μέλους από το οποίο ζητείται η έκδοση έχουν αμφιβολίες όσον αφορά την αυθεντικότητα του εγγράφου έκδοσης, η κεντρική αρχή του κράτους αυτού δικαιούται να απαιτήσει από την κεντρική αρχή του εκζητούντος κράτους μέλους να προσκομίσει τα πρωτότυπα έγγραφα ή ακριβές αντίγραφο τους όπως περιγράφει στην παράγραφο 5. Το άρθρο δεν προβλέπει δικαίωμα του ενδιαφερομένου προσώπου να απαιτήσει τη διαβίβαση εγγράφου με παραδοσιακό τρόπο.

Προκειμένου να εξασφαλισθεί η ορθή λειτουργία αυτού του άρθρου, μπορεί να είναι αναγκαίο να πραγματοποιείται διαβούλευση μεταξύ των κρατών μελών σχετικά με τους πρακτικούς διακανονισμούς για την εφαρμογή του άρθρου.

Το άρθρο αυτό δεν αποκλείει μελλοντικούς διακανονισμούς μεταξύ των κρατών μελών εκτός του πλαισίου

της παρούσας σύμβασης, για τη διαβίβαση εγγράφων με σύγχρονα μέσα τηλεπικοινωνιών εκτός της τηλεομοιοτυπίας.

Άρθρο 14 — Συμπληρωματικές πληροφορίες

Το άρθρο αυτό προβλέπει το δικαίωμα δήλωσης, σε βάση αμοιβαιότητας, για τη δημιουργία ενός συστήματος απευθείας αιτήσεων για συμπληρωματικές πληροφορίες. Οι αιτήσεις για συμπληρωματικές πληροφορίες συχνά μπορεί να αφορούν θέματα για τα οποία η δικαστική ή άλλη αρμόδια αρχή είναι η μόνη η οποία μπορεί να απαντήσει στην αίτηση. Συνεπώς, η αίτηση για συμπληρωματικές πληροφορίες μπορεί να γίνει απευθείας με στόχο την επίσπευση της διαδικασίας.

Εννοείται από την παράγραφο 2 του άρθρου ότι η αρχή η οποία έχει λάβει αίτηση για συμπληρωματικές πληροφορίες μπορεί επίσης να απαντήσει απευθείας στην αιτούσα αρχή.

Το άρθρο αυτό προσδιορίζει ότι η διαδικασία παροχής συμπληρωματικών πληροφοριών δεν θα αντιβαίνει προς το άρθρο 13 της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως και το άρθρο 12 της συνθήκης Μπενελούξ. Συνεπώς, και στις περιπτώσεις απευθείας αιτήσεως, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, οι αρχές του κράτους μέλους που ζητά τις συμπληρωματικές πληροφορίες, δύνανται να ορίσουν χρονικό όριο παραλαβής τους.

Άρθρο 15 — Αυθεντικότητα

Το άρθρο αυτό αποσκοπεί στην απλούστευση των τυπικών απαιτήσεων όσον αφορά την τεκμηρίωση για την έκδοση. Προς τον σκοπό αυτό, ορίζει τη γενική αρχή δυνάμει της οποίας οιοδήποτε έγγραφο ή αντίγραφο εγγράφου που διαβιβάζεται για το σκοπό της έκδοσης δεν υπόκειται σε πιστοποίηση της αυθεντικότητας ή σε άλλες αντίστοιχες διατυπώσεις.

Η αρχή αυτή δεν εφαρμόζεται όταν η ευρωπαϊκή σύμβαση εκδόσεως [άρθρο 12 παράγραφος 2 στοιχείο α)], η συνθήκη Μπενελούξ [άρθρο 11 παράγραφος 2 στοιχείο α)] ή η παρούσα σύμβαση (άρθρο 13 παράγραφος 5) απαιτούν πιστοποίηση της αυθεντικότητας ή άλλη αντίστοιχη διατύπωση.

Εντούτοις, ακόμα και στις περιπτώσεις αυτές, το άρθρο προβλέπει σημαντική άμβλυνση των τυπικών απαιτήσεων που ανέκνυσαν σε ορισμένες περιστάσεις, και ιδίως όσον αφορά τις ειδικές διατυπώσεις που απαιτούνται από ορισμένα κράτη μέλη δυνάμει δηλώσεων στην ευρωπαϊκή σύμβαση εκδόσεως. Σύμφωνα με το παρόν άρθρο, αρκεί, σε όλες τις περιστάσεις, τα αντίγραφα του εγγράφου να έχουν επικυρωθεί από τις δικαστικές αρχές οι οποίες εξέδωσαν το πρωτότυπο σύμφωνα με τους κανόνες του κράτους μέλους όπου έχει εκδοθεί το

έγγραφο ή από την κεντρική αρχή που αναφέρεται στο άρθρο 13. Έχει ως στόχο να εξασφαλιστεί η αυθεντικότητα του εγγράφου σε περίπτωση που αυτή αμφισβητηθεί είτε από το κράτος μέλος, από το οποίο ζητείται η έκδοση, είτε από το ενδιαφερόμενο πρόσωπο.

Άρθρο 16 — Διαμεταγωγή

Το άρθρο σκοπεύει στην απλούστευση των διαδικασιών διαμεταγωγής που ακολουθούνται σύμφωνα με το άρθρο 21 της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως και το άρθρο 21 της συνθήκης Μπενελούξ.

Όπως προκύπτει από το στοιχείο α), μειώνονται οι πληροφορίες που πρέπει να δοθούν στο κράτος μέλος από το οποίο ζητείται η έκδοση. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 21 παράγραφος 3 της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως και το άρθρο 21 παράγραφος 2 της συνθήκης Μπενελούξ, δεν χρειάζεται πλέον να προσκομίζονται έγγραφα, όπως αντίγραφο του εντάλματος σύλληψης. Οι πληροφορίες που αναφέρονται στο στοιχείο α) είναι οι ίδιες με τις πληροφορίες που πρέπει να δίδονται στις περιπτώσεις όπου ζητείται προσωρινή κράτηση προσώπου. Ορισμένα στοιχεία αυτών των πληροφοριών είναι όμοια προς τα στοιχεία που απαιτούνται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 4 της σύμβασης για την απλουστευμένη διαδικασία έκδοσης, και θα πρέπει να ερμηνευθούν αντίστοιχα σύμφωνα και με τις δύο συμβάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Υπό το πρίσμα του άρθρου 7, θεωρήθηκε σημαντικό να τονισθεί στο παρόν άρθρο ότι οι πληροφορίες για την ταυτότητα του προσώπου περιλαμβάνουν πάντα την ιθαγένεια του εκζητούμενου προσώπου.

Δεδομένου ότι θεωρήθηκε σημαντικό να προβλεφθούν ταχέα μέσα επικοινωνίας, το στοιχείο β) προβλέπει τη δυνατότητα επιλογής για τα μέσα επικοινωνίας. Ο μόνος περιορισμός είναι ότι η αίτηση πρέπει να αφήνει γραπτά ίχνη. Συνεπώς, κάθε σύγχρονο μέσο τηλεπικοινωνιών που πληροί αυτή την απαίτηση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης αυτής.

Από το στοιχείο γ) προκύπτει ότι, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 21 παράγραφος 4 της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως και το άρθρο 21 παράγραφος 3 της συνθήκης Μπενελούξ, για τις περιπτώσεις διαμεταγωγής αεροπορικάς απευθείας από το κράτος από το οποίο ζητείται η έκδοση προς το εκζητούν κράτος, δεν απαιτείται να υποβληθεί αίτηση διέλευσης προς οιοδήποτε κράτος μέλος πάνω από το έδαφος του οποίου διέρχεται η πτήση. Εντούτοις, εάν στην περίπτωση αυτή πραγματοποιηθεί έκτακτη προσγείωση, οι πληροφορίες που αναφέρονται στο στοιχείο α) παρέχονται στο κράτος μέλος διέλευσης το συντομότερο δυνατό. Στις περιπτώσεις αυτές, μπορεί να εφαρμοσθεί το στοιχείο β).

Το στοιχείο δ) αφορά το άρθρο 21 παράγραφοι 1, 2, 5 και 6 της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως. Προβλέπει την δυνατότητα απαγόρευσης της διαμεταγωγής σε ορισμένες συγκεκριμένες περιπτώσεις. Η παράγραφος 1

του άρθρου αυτού, που αφορά παραβάσεις πολιτικού ή καθαρά στρατιωτικού χαρακτήρα, καθώς και η παράγραφος 6 η οποία σχετίζεται με διώξεις λόγω διακρίσεων, θα συνεχίσουν να εφαρμόζονται στο βαθμό που τα άρθρα 3 και 5 της παρούσας σύμβασης δεν περιορίζουν την εφαρμογή τους. Κατά τον ίδιο τρόπο, η παράγραφος 2 αφορά ημεδαπούς και θα συνεχίζει να εφαρμόζεται, λαμβανομένων υπόψη των περιορισμών του άρθρου 7 της παρούσας σύμβασης. Η παράγραφος 5 έχει την ίδια σχέση με το άρθρο 6 της παρούσας σύμβασης. Περαιτέρω, η παράγραφος 5 καλύπτει άλλες περιπτώσεις άρνησης της διαμεταγωγής που είναι δυνατόν να προκύψουν μέσω δήλωσης, στην οποία προβαίνει ένα κράτος μέλος, σύμφωνα με την εν λόγω παράγραφο, βάσει της οποίας η άδεια διαμεταγωγής υπόκειται σε ορισμένες ή όλες τις προϋποθέσεις για τις οποίες το ίδιο κράτος παραχωρεί την έκδοση.

Άρθρο 17 — Επιφυλάξεις

Το άρθρο προβλέπει ότι η παρούσα σύμβαση δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο οποιασδήποτε επιφύλαξης, εκτός εκείνων οι οποίες ρητώς προβλέπονται σ' αυτή. Επιφυλάξεις προβλέπονται για το άρθρο 3 παράγραφος 3, το άρθρο 7 παράγραφος 2, το άρθρο 6 παράγραφος 3, το άρθρο 7 παράγραφος 2 και το άρθρο 12 παράγραφος 2.

Οι προαναφερόμενες επιφυλάξεις μπορούν να διατυπωθούν, μέσω δήλωσης, κατά την κοινοποίηση που αναφέρεται στο άρθρο 18 παράγραφος 2, και σε καμία άλλη στιγμή.

Άρθρο 18 — Έναρξη ισχύος

Το άρθρο αυτό ρυθμίζει την έναρξη ισχύος της σύμβασης, σύμφωνα με τους κανόνες που έχει καθορίσει σχετικά το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η σύμβαση αρχίζει να ισχύει 90 ημέρες μετά την κατάθεση του τελευταίου εγγράφου έγκρισης από οιοδήποτε κράτος ήταν μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την έκδοση από το Συμβούλιο της πράξης για τη θέσπιση της Σύμβασης, δηλαδή 15 κράτη μέλη. Το Συμβούλιο εξέδωσε την πράξη στις 27 Σεπτεμβρίου 1996.

Εν τούτοις, όπως και στις συμφωνίες δικαστικής συνεργασίας που έχουν συναφθεί προηγουμένως μεταξύ των κρατών μελών, προκειμένου να ενθαρρυνθεί η εφαρμογή της σύμβασης, το συντομότερο δυνατό, μεταξύ των πλέον ενδιαφερομένων κρατών μελών, η παράγραφος 4 δίδει τη δυνατότητα σε κάθε κράτος μέλος, κατά τη στιγμή της έγκρισης ή εν συνεχεία οποτεδήποτε, να δηλώσει ότι η σύμβαση αυτή είναι εφαρμοστέα πριν από την έναρξη ισχύος της, όσον αφορά τις σχέσεις του με τα κράτη μέλη που έχουν κάνει την ίδια δήλωση. Η δήλωση αποκτά ισχύ 90 ημέρες μετά την ημερομηνία της κατάθεσής της.

Άρθρο 19 — Προσχώρηση νέων κρατών μελών

Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι η σύμβαση είναι ανοιχτή προς προσχώρηση για κάθε κράτος που γίνεται μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και προβλέπει διακανονισμούς για την προσχώρηση αυτή. Κράτος το οποίο δεν είναι κράτος μέλος δεν μπορεί να προσχωρήσει στη σύμβαση.

Εάν η σύμβαση έχει ήδη αρχίσει να ισχύει όταν προσχωρεί νέο κράτος μέλος, τίθεται σε ισχύ, ως προς αυτό το κράτος μέλος, 90 ημέρες μετά την κατάθεση του εγγράφου προσχώρησης. Αλλά εάν η σύμβαση δεν έχει ακόμα αρχίσει να ισχύει 90 ημέρες μετά την προσχώρηση του κράτους, θα τεθεί σε ισχύ ως προς το κράτος αυτό κατά τη θέση της σε ισχύ, που προσδιορίζεται στο άρθρο 18 παράγραφος 3. Στην περίπτωση αυτή, το προσχωρούν κράτος μπορεί επίσης να δηλώσει ότι δέχεται την εκ των προτέρων εφαρμογή, όπως προβλέπεται στο άρθρο 18 παράγραφος 4.

Πρέπει να σημειωθεί ότι, ως αποτέλεσμα του άρθρου 18 παράγραφος 3, εάν ένα κράτος γίνει μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης πριν από την έναρξη ισχύος της σύμβασης και δεν προσχωρεί στη σύμβαση, η σύμβαση τίθεται

οπωσδήποτε σε ισχύ όταν όλα τα κράτη που ήταν μέλη κατά τη στιγμή της υπογραφής καταθέσουν τα έγγραφα έγκρισής της.

Υπό το πρίσμα του συμπληρωματικού χαρακτήρα της παρούσας σύμβασης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 1 αυτής, αναγκαίος όρος προσχώρησης είναι η επικύρωση της ευρωπαϊκής σύμβασης εκδόσεως του Συμβουλίου της Ευρώπης του 1957.

Άρθρο 20 — θεματοφύλακας

Το άρθρο προβλέπει ότι ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου είναι θεματοφύλακας της σύμβασης. Ο Γενικός Γραμματέας ενημερώνει τα κράτη μέλη, το συντομότερο δυνατό, για κάθε κοινοποίηση που λαμβάνει από τα κράτη μέλη όσον αφορά τη σύμβαση. Οι κοινοποιήσεις αυτές δημοσιεύονται στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, τμήμα «C», καθώς και κάθε πληροφορία σχετικά με την κατάσταση των εγκρίσεων, των προσχωρήσεων, των δηλώσεων και των επιφυλάξεων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 27ης Μαΐου 1997

σχετικά με την πρακτική εφαρμογή της σύμβασης του Δουβλίνου

(97/C 191/04)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

ΑΠΟΔΕΧΕΤΑΙ την ακόλουθη προσθήκη στις κατευθυντήριες γραμμές που εγκρίθηκαν στις 11 και 12 Ιουνίου 1992 από τους αρμόδιους για θέματα μετανάστευσης υπουργούς στη Λισσαβώνα για την εφαρμογή της σύμβασης του Δουβλίνου:

«Προθεσμία απάντησης σε αίτηση ανάληψης ευθύνης

Το κράτος μέλος στο οποίο υποβάλλεται αίτηση ανάληψης ευθύνης θα πρέπει να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να απαντήσει εντός ενός μηνός κατ' ανώτατο όριο από την ημερομηνία παραλαβής της αίτησης.

Σε περιπτώσεις που παρουσιάζουν ιδιαίτερες δυσκολίες, το κράτος μέλος στο οποίο υποβάλλεται η αίτηση μπορεί επίσης, πριν από την παρέλευση την προθεσμίας του ενός μηνός, να υποβάλει προσωρινή απάντηση αναφέροντας της προθεσμία εντός της οποίας θα μπορέσει να δώσει οριστική απάντηση. Η τελευταία αυτή προθεσμία θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν βραχύτερη και δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει την προθεσμία των τριών μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της αίτησης όπως ορίζεται στο άρθρο 11 παράγραφος 4 της σύμβασης του Δουβλίνου.

Στην περίπτωση κατά την οποία το υποβάλλον την αίτηση κράτος μέλος λαμβάνει αρνητική απάντηση εντός της προθεσμίας του ενός μηνός, διατηρεί το δικαίωμα να αμφισβητήσει αυτή την απάντηση, εντός ενός μηνός από την ημερομηνία της παραλαβής της, εφόσον διαθέτει νέα και σημαντικά στοιχεία που απέκτησε μετά την ημερομηνία παραλαβής της αίτησης και το οποία θεμελιώνουν την ευθύνη του κράτους μέλους στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση, το οποίο οφείλει να απαντήσει το συντομότερο δυνατόν.

Οι επιπτώσεις της απόφασης αυτής στην πράξη αξιολογούνται ένα έτος αργότερα από την επιτροπή του άρθρου 18, οπότε και εξετάζεται κατά πόσον η προθεσμία ενός μηνός μπορεί να αποτελέσει ανώτατο χρονικό όριο.

Διαδικασία επείγουσας ανάγκης

Σε περίπτωση που υποβάλλεται σε κράτος μέλος αίτηση ασύλου κατόπιν άρνησης εισόδου ή διαμονής, σύλληψης λόγω παράνομης διαμονής ή κατόπιν κοινοποίησης ή εκτέλεσης μέτρου απομάκρυνσης, το εν λόγω κράτος μέλος θα πρέπει να υποβάλει σχετική κοινοποίηση άνευ καθυστέρησης προς το κράτος μέλος που θεωρείται υπεύθυνο· στην κοινοποίηση αυτή θα πρέπει να αναφέρεται τους πραγματικούς και τους νομικούς λόγους για τους οποίους απαιτείται σύντομη απάντηση, καθώς και τις προθεσμίες εντός των οποίων ζητείται να δοθεί αυτή η απάντηση. Το κράτος μέλος θα πρέπει να προσπαθήσει να απαντήσει εντός των ζητηθεισών προθεσμιών. Σε περίπτωση που αυτό δεν είναι δυνατόν, θα πρέπει να ενημερώσει το υποβάλλον την αίτηση κράτος μέλος, το συντομότερο δυνατόν.,

ΑΠΟΔΕΧΕΤΑΙ, περαιτέρω, την ακόλουθη προσθήκη στα συμπεράσματα σχετικά με τη μεταγωγή αιτούντων άσυλο δυνάμει της σύμβασης του Δουβλίνου, όπως εγκρίθηκε από τους αρμόδιους για θέματα μετανάστευσης υπουργούς στις 30 Νοεμβρίου και 1 Δεκεμβρίου 1992 στο Λονδίνο:

«Σε περίπτωση κατά την οποία η μεταγωγή του αιτούντος άσυλο πρέπει να αναβληθεί λόγω εξαιρετικών περιστάσεων, π.χ. ασθένειας, εγκυμοσύνης, κράτησης στα πλαίσια ποινικής δίωξης κ.λπ., και δεν μπορεί κατόπιν τούτου να διενεργηθεί εντός της τακτής προθεσμίας του ενός μηνός, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη θα πρέπει να ορίσουν από κοινού, κατά περίπτωση, την προθεσμία εντός της οποίας θα διενεργηθεί η μεταγωγή.

Στην περίπτωση κατά την οποία ο αιτών άσυλο προσπαθεί να αποφύγει την εκτέλεση της μεταγωγής, καθιστώντας την αδύνατη, δεν έχει σημασία από την άποψη της ευθύνης αν ο αιτών άσυλο εξαφανίστηκε πριν από ή μετά την τυπική αποδοχή της ευθύνης. Εάν ο αιτών άσυλο εντοπιστεί εκ των υστέρων, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη θα πρέπει να διαβουλευθούν δεόντως, και να ορίσουν από κοινού, κατά περίπτωση, την προθεσμία εντός της οποίας θα διενεργηθεί η μεταγωγή.

Τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη αλληλοενημερώνονται το συντομότερο δυνατόν εάν γνωρίζουν ότι πρόκειται για μία από τις περιπτώσεις αυτές. Στις δύο προαναφερόμενες περιπτώσεις, το κράτος μέλος το οποίο είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης παροχής ασύλου δυνάμει της σύμβασης του Δουβλίνου παραμένει υπεύθυνο για να αναλάβει ή να αποδεχθεί εκ νέου τον αιτούντα άσυλο, με την επιφύλαξη του άρθρου 10 παράγραφοι 2, 3 και 4 της σύμβασης.,

ΑΠΟΔΕΧΕΤΑΙ επίσης την ακόλουθη προσθήκη στο κείμενο περί αποδεικτικών μέσων στα πλαίσια της σύμβασης του Δουβλίνου, όπως εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 20 Ιουνίου 1994 (ΕΕ αριθ. C 274 της 19. 9. 1996, σ. 35-41):

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων της Επίσημης Εφημερίδας αριθ. C 274 της 19. 9. 1996, σ. 35-41, περί αποδεικτικών μέσων, είναι δυνατόν, σε μεμονωμένες περιπτώσεις, να είναι αποδεκτή η ευθύνη για την εξέταση αίτησης ασύλου βάσει συνεκτικής, επαρκώς λεπτομερούς και επαληθεύσιμης δήλωσης του αιτούντος άσυλο.,

Λαμβάνοντας υπόψη την ανταλλαγή πληροφοριών που αναφέρεται στο άρθρο 14 παράγραφος 1 και στο άρθρο 15 παράγραφος 1 της σύμβασης του Δουβλίνου και την ανάγκη πρόσβασης, σε διαρθρωτική βάση, σε στατιστικά στοιχεία σχετικά με την πρακτική εφαρμογή της σύμβασης του Δουβλίνου.,

Διαπιστώνοντας ότι το άρθρο 15 παράγραφος 1 της σύμβασης του Δουβλίνου δεν προβλέπει προθεσμία απάντησης εντός της οποίας τα κράτη μέλη οφείλουν να εξετάζουν τις αιτήσεις παροχής πληροφοριών άλλων κρατών μελών,

ΣΥΜΦΩΝΕΙ να καθιερώσει την ανταλλαγή στατιστικών πληροφοριών ανά τρίμηνο σχετικά με την πρακτική εφαρ-

μογή της σύμβασης του Δουβλίνου, βάσει των πινάκων που παρατίθενται στα παραρτήματα,

ΑΠΟΔΕΧΕΤΑΙ επίσης ότι το κράτος μέλος στο οποίο υποβάλλεται αίτηση κατά την έννοια του άρθρου 15 θα πρέπει να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια να απαντήσει στην αίτηση αυτή ει δυνατόν αμέσως και οπωσδήποτε εντός ενός μηνός.

Έκθεση δραστηριοτήτων του κέντρου πληροφόρησης, μελετών και ανταλλαγών σε θέματα ασύλου (Cirea) για τα έτη 1994 και 1995

(κείμενο εγκριθέν από το Συμβούλιο στις 26 Μαΐου 1997)

(97/C 191/05)

Η υπουργική απόφαση για τη δημιουργία του κέντρου πληροφόρησης, μελετών και ανταλλαγών σε θέματα ασύλου (Cirea) προβλέπει ότι το Κέντρο εκπονεί εκθέσεις δραστηριοτήτων που απευθύνονται στο Συμβούλιο. Το Cirea υπέβαλε ήδη μια έκθεση για το πρώτο και το δεύτερο εξάμηνο του 1993. Στην παρούσα έκθεση περιγράφονται οι δραστηριότητες του Cirea κατά τα έτη 1994 και 1995.

I. ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ

α) Αριθμός συνεδριάσεων

Κατά το 1994, το Cirea πραγματοποίησε τέσσερις συνεδριάσεις⁽¹⁾ (21 Ιανουαρίου, 23 Σεπτεμβρίου, 19 Οκτωβρίου και 8 Δεκεμβρίου) και κατά το 1995 συνεδρίασε 8 φορές (13 Φεβρουαρίου, 5 Απριλίου, 4 Μαΐου, 1 Ιουνίου, 7 Σεπτεμβρίου, 6 Οκτωβρίου, 8 Νοεμβρίου και 12 Δεκεμβρίου).

Ειδικότερα, από το δεύτερο εξάμηνο του 1994 και μετά, το Cirea πολλαπλασίασε τον αριθμό των συνεδριάσεων αυτών και εμβάθυνε σημαντικά τις εργασίες του, μέσω περισσότερο ποικίλης και εμπλουτισμένης ανταλλαγής απόψεων στον τομέα του ασύλου.

Γενικά, οι εθνικοί εμπειρογνώμονες που είναι επιφορτισμένοι με την εξέταση των αιτήσεων παροχής ασύλου συμμετέχουν στις συνεδριάσεις του Cirea. Ωστόσο, οι επικεφαλής των οργανισμών των κρατών μελών που είναι επιφορτισμένοι με την αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα συναντήθηκαν για πρώτη φορά την 1η Ιουνίου 1995 στα πλαίσια του Cirea, υπό γαλλική προεδρία.

β) Συμμετοχή της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (HCR) στις συνεδριάσεις

Μετά από σχετικές πρωτοβουλίες, αρχικά στα πλαίσια του Cirea και οι οποίες εν συνεχεία επιβεβαιώθηκαν από την ΕΜΑ (δεύτερο τμήμα), η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες εκλήθη να παραστεί στις συνεδριάσεις του Cirea από το πρώτο εξάμηνο του 1995 και μετά. Η HCR δεν έλαβε το καθεστώς του παρατηρητή αλλά εκλήθη να λάβει μέρος στις εργασίες του Cirea σχετικά με συγκεκριμένα θέματα της ημερήσιας διάταξης.

Η παρουσία της συνέβαλε επωφελώς στις συζητήσεις οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια του Cirea. Εξάλλου, η HCR παρουσίασε γραπτές συμβολές όσον αφορά τις τρίτες χώρες από τις οποίες προέρχονται οι αιτούντες άσυλο. Οι πληροφορίες αυτές συγκεντρώθηκαν από το κέντρο τεκμηρίωσης των προσφύγων της HCR, με βάση

δημόσια στοιχεία η πηγή των οποίων επισημαίνεται στο έγγραφο.

γ) Προετοιμασία για την προσχώρηση των νέων κρατών μελών

Το Cirea συνέχισε τις ανεπίσημες διαβουλεύσεις που είχε αρχίσει το 1993 με τα νέα κράτη μέλη, που ήταν υποψήφια για προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση εκείνη την εποχή, προκειμένου να ενημερωθεί καλύτερα για την κατάσταση σχετικά με την πολιτική στον τομέα του ασύλου στις χώρες αυτές. Το Cirea συνεδρίασε με αντιπροσώπους της Αυστρίας και της Σουηδίας. Εξετάστηκαν η εσωτερική νομοθεσία που ισχύει για τον τομέα του ασύλου, η θεσμική δομή που προβλέπεται για τη λήψη αποφάσεων στον τομέα του ασύλου, ο αριθμός και η προέλευση των αιτούντων άσυλο καθώς και ορισμένες πτυχές που αφορούν τους εκτοπιζόμενους της πρώην Γιουγκοσλαβίας.

Δεν δόθηκε στο Cirea η ευκαιρία να πραγματοποιήσει συνεδρίαση με τη Φινλανδία, αλλά έλαβε ένα έγγραφο από τη χώρα αυτή, το οποίο περιείχε λεπτομερή περιγραφή πολλών στοιχείων ενδιαφέροντος στον τομέα του ασύλου (χειρισμός των αιτήσεων παροχής ασύλου, αιτιολόγηση των αποφάσεων, κατάσταση όσον αφορά την προσφυγή καθώς και διαδικασία λήψης αποφάσεων στον τομέα του ασύλου).

II. ΕΚΔΟΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ CIREA

Κατά το 1994, το Συμβούλιο εξέδωσε τις ακόλουθες αποφάσεις σχετικά με το Cirea:

- διαδικασία εκπόνησης των εκθέσεων στα πλαίσια της κοινής εκτίμησης της κατάστασης στις τρίτες χώρες,
- προσανατολισμοί σχετικά με το περιεχόμενο των κοινών εκθέσεων για τις τρίτες χώρες⁽²⁾,
- κανόνες σχετικά με τη διανομή και τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των κοινών εκθέσεων σχετικά με την κατάσταση σε ορισμένες τρίτες χώρες⁽³⁾.

III. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟΥ CIREA ΚΑΤΑ ΤΟ 1994 ΚΑΙ ΤΟ 1995

α) Εξέταση της κατάστασης στις τρίτες χώρες από τις οποίες προέρχονται αιτούντες άσυλο

Κατά το 1994 και το 1995, το Cirea εξέτασε διεξοδικά την κατάσταση στις ακόλουθες τρίτες

⁽¹⁾ Τρεις από τις συνεδριάσεις αυτές πραγματοποιήθηκαν κατά το δεύτερο εξάμηνο.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 274 της 19. 9. 1996, σ. 52.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 274 της 19. 9. 1996, σ. 43.

χώρες ή περιοχές, από τις οποίες προέρχονται αιτούντες άσυλο σε πολλά κράτη μέλη:

- Αλβανία
- Μπουτάν
- Μπουτανόι υπήκοοι, καταγωγής Νεπάλ
- Καύκασος
- Βουλγαρία
- Μιανμάρ
- Ιράκ
- ανεξάρτητες Δημοκρατίες (Γεωργία, Αζερμπαϊτζάν) και Δημοκρατίες της Ομοσπονδίας της Ρωσίας (Βόρεια Οσσετία, Ινγκουσετία, Τσετσενία)
- Ρουμανία
- Σρι Λάνκα
- ισλαμικός φονταμενταλισμός (Ιράν, Αίγυπτος, Τυνησία, Αλγερία)
- Τουρκία
- Ζαΐρ

Το Círea εξέτασε επίσης ορισμένες πτυχές που αφορούν άλλες τρίτες χώρες, αλλά λιγότερο διεξοδικά από τις τρίτες χώρες που αναφέρονται παραπάνω, και συγκεκριμένα:

- Κούβα
- Μπουρούντι
- Μαυριτανία
- Ρουάντα
- Σιέρα Λεόνε
- αλβανοί του Κοσσυφοπεδίου

Σε γενικές γραμμές, οι εργασίες αυτές πραγματοποιήθηκαν αφού ελήφθησαν υπόψη οι απαντήσεις που έδωσαν τα κράτη μέλη σε ένα ερωτηματολόγιο σχετικά με την εκάστοτε χώρα ή περιοχή. Ελήφθησαν υπόψη ιδίως τα ακόλουθα στοιχεία:

- στατιστικά στοιχεία (αιτήσεις ασύλου και ποσοστό αναγνώρισης),
- η τυπολογία της αίτησης ασύλου (χαρακτηριστικά του αιτούντος, όπως η εθνική καταγωγή ή η θρησκεία),
- οι αναφερόμενοι λόγοι,
- τα δρομολόγια που ακολουθούνται από την αναχώρηση από τη χώρα καταγωγής και μετά,
- η αξιολόγηση της αίτησης στα πλαίσια της σύμβασης της Γενεύης (τρόπος ανάλυσης των αιτήσεων ασύλου, η έννοια του εσωτερικού ασύλου, χειρισμός των ειδικών περιπτώσεων),
- η επικρατούσα κατάσταση στη χώρα καταγωγής,
- η πρακτική της εξέτασης των αιτήσεων ασύλου από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, καθώς και
- τα μέτρα που λαμβάνονται σε περίπτωση μη αναγνώρισης του καθεστώτος του πρόσφυγα.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα κράτη μέλη ήταν σε θέση να εξετάσουν την κατάσταση, λαμβάνοντας υπόψη κοινές εκθέσεις που εκπονήθηκαν σε μια πρώτη φάση από τους αρχηγούς αποστολών των κρατών μελών στην υπό εξέταση τρίτη χώρα και οι οποίες τελικά εγκρίθηκαν από τις ομάδες και τις επιτροπές της ΚΕΠΠΑ. Οι εκθέσεις αυτές επιτρέπουν να ληφθεί υπόψη μια συνολική και επιτόπια εκτίμηση, εφόσον αυτό παρουσιάζει ενδιαφέρον όσον αφορά το άσυλο⁽¹⁾.

Η Ύπατη Αρμοστεία για τους Πρόσφυγες υπέβαλλε συστηματικά ένα ενημερωτικό έγγραφο σχετικά με την κατάσταση στις εν λόγω τρίτες χώρες, επισημαίνοντας τα σημαντικότερα σημεία ενδιαφέροντος για το Círea. Τα έγγραφα αυτά έχουν συνταχθεί με βάση τις σχετικές διαθέσιμες δημόσιες πληροφορίες.

Εξάλλου, το Círea επωφελήθηκε από τη συμβολή των εκθέσεων αποστολής που εκπονούνται επιτόπου από τα διάφορα κράτη μέλη. Στις εκθέσεις αυτές λαμβάνονται υπόψη οι γενικές αρχές που διέπουν την οργάνωση της χώρας και ο αντίκτυπος της κατάστασης στα πρόσωπα που κατοικούν τη χώρα αυτή [Βλέπε σημείο III.β)].

Τέλος, το Círea έλαβε εκθέσεις που εκπονήθηκαν από μη κυβερνητικούς οργανισμούς και οι οποίες του εστίασαν με πρωτοβουλία των οργανισμών αυτών.

β) Κοινές αποστολές στις χώρες καταγωγής των αιτούντων άσυλο

Κατά το 1995, το Círea εξέτασε τη δυνατότητα διεξαγωγής κοινών αποστολών, στις οποίες θα συμμετείχαν πολλά κράτη μέλη, στις χώρες καταγωγής των αιτούντων άσυλο. Οι αποστολές αυτές θα επέτρεπαν επίσης τον καλύτερο προσδιορισμό της κατάστασης που επικρατεί επιτόπου, λαμβάνοντας υπόψη ορισμένα τεχνικά ή γενικά στοιχεία, τα οποία δύσκολα εντοπίζονται με αφετηρία το κράτος μέλος και η αναγνώριση των οποίων επιτρέπει μια καλύτερη αξιολόγηση των αιτήσεων ασύλου. Το Círea, καθώς και η Διευθύνουσα Ομάδα, δεν είχαν την ευκαιρία να διαμορφώσουν οριστική θέση στο θέμα αυτό.

Εναλλακτικά, συμφωνήθηκε ότι κάθε κράτος μέλος θα αναλάβει την υποχρέωση να ενημερώνει τα άλλα κράτη μέλη για τα αποτελέσματα των αποστολών τις οποίες θα έχει πραγματοποιήσει σε μια τρίτη χώρα, εφόσον αυτό θα αφορά θέματα ασύλου. Εξάλλου, πριν από την έναρξη κάθε αποστολής, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος θα μπορούσε να καλέσει άλλα κράτη μέλη να συμμετάσχουν σε αυτήν ή να συγκεντρώσει τα ζητήματα ή τις απόψεις που έχουν θιγεί στα πλαίσια του Círea από άλλα κράτη μέλη ώστε να ληφθούν υπόψη κατά την αποστολή. Προς τούτο, συμφωνήθηκε να εγγραφεί ένα σημείο στην ημερήσια διάταξη κάθε συνεδρίασης του Círea σχετικά με τις αποστολές οι οποίες διενεργήθηκαν ή

⁽¹⁾ Κατά το 1994 και το 1995, εκπονήθηκαν οι ακόλουθες κοινές εκθέσεις: Ζαΐρ, Αλβανία, Βουλγαρία, Τουρκία, Σρι Λάνκα, Κίνα, Αγγκόλα, Νιγηρία.

πρόκειται να διενεργηθούν από τα κράτη μέλη στις χώρες καταγωγής των αιτούντων άσυλο.

Κατά το 1995, το Círea έλαβε γνώση των πεπραγμένων κατά τις αποστολές που διενεργήθηκαν στη Σρι Λάνκα, στο Ζαΐρ και στην Αιθιοπία.

γ) Ανταλλαγή πληροφοριών στον τομέα του ασύλου

Στην αρχή κάθε συνεδρίασης, τα μέλη του Círea προέβαιναν σε ανταλλαγή προφορικών και γραπτών πληροφοριών σχετικά με πτυχές ή εξελίξεις που σημειώθηκαν σε εσωτερικό επίπεδο. Η διαδικασία αυτή επικεντρώθηκε στις ακόλουθες πτυχές, μεταξύ άλλων:

- τις νομοθετικές ή διοικητικές τροποποιήσεις στον τομέα ασύλου οι οποίες έχουν γίνει στα κράτη μέλη ή είναι υπό εξέταση. Στην συνέχεια αυτή, είναι σκόπιμο να επισημανθεί ότι αρκετά κράτη μέλη τροποποίησαν την εσωτερική τους νομοθεσία σχετικά με το άσυλο σε πολλούς τομείς (ιδίως οι Κάτω Χώρες, η Ελλάδα, η Ισπανία, η Δανία και η Πορτογαλία). Οι τροποποιήσεις αυτές, που ακολουθούν αυτές τις οποίες άρχισαν κατά το 1993 πολλά κράτη μέλη, επέφεραν ενίοτε σημαντικές μεταβολές στους κανόνες στον τομέα του ασύλου. Σε άλλες περιπτώσεις, οι επελθούσες τροποποιήσεις αφορούν ειδικά θέματα, όπως την ενίσχυση για τον εκούσιο επαναπατρισμό, τις άδειες διαμονής που εκδίδονται για τους αιτούντες άσυλο ή το καθεστώς υποδοχής των αλλοδαπών σε κέντρα υποδοχής,
- τη νομολογία που ισχύει σε ορισμένα κράτη μέλη,
- τις περιοχές ή τις χώρες καταγωγής από τις οποίες, κατά τους μήνες που προηγούνται κάθε συνεδρίασης, προέρχεται ο μεγαλύτερος αριθμός προσώπων που ζητούν άσυλο σε κάθε κράτος μέλος,
- τις εθνικές διαδικασίες που εφαρμόζονται στους αιτούντες άσυλο κατά την άφιξή τους στα σύνορα,
- τις ενδεχόμενες συμφωνίες επανεισδοχής που έχουν συναφθεί από κάθε κράτος μέλος με τρίτες χώρες,
- τα μέτρα που λαμβάνονται όσον αφορά τις θεωρήσεις, στο μέτρο που αυτό μπορεί να έχει κάποιον αντίκτυπο στον τομέα του ασύλου,
- ανταλλαγή απόψεων για τον επαναπατρισμό των αιτούντων άσυλο η αίτηση των οποίων έχει απορριφθεί,
- ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τη νομοθεσία που εφαρμόζεται στα κράτη μέλη όσον αφορά τη δυνατότητα χορήγησης άδειας διαμονής σε πρόσωπα που ζητούν άσυλο και τα οποία δεν πληρούν τις προϋποθέσεις της σύμβασης της Γενεύης του 1951,
- τις αιτήσεις ασύλου στα κράτη μέλη εκ μέρους ασυνόδευτων ανηλίκων: συχνότητα και προβλεπόμενες λύσεις,

— τη νομική βοήθεια που παρέχεται στους αιτούντες άσυλο,

— την εκπαίδευση των παιδιών των αιτούντων άσυλο.

δ) Διαβήματα προς τις αρχές τρίτων χωρών

Όπως είχε συμβεί με τις πρωτοβουλίες που είχαν αναληφθεί ήδη κατά το 1993, το Círea συγκεντρώνει τα απαιτούμενα στοιχεία προκειμένου οι αρμόδιες αρχές να προβούν σε διαβήματα προς τις κινεζικές αρχές, λόγω της αύξησης του αριθμού των προσώπων κινεζικής καταγωγής των οποίων η αίτηση παροχής ασύλου έχει απορριφθεί και τα οποία παραμένουν παρ'όμως στο έδαφος κράτους μέλους. Οι πληροφορίες αυτές διαβιβάστηκαν στην ΚΕΠΠΑ προκειμένου να αναληφθούν συγκεκριμένα διαβήματα επί τόπου.

Το Círea προέβη σε ανάλογες ενέργειες όσον αφορά τους βιετναμέζους αιτούντες άσυλο, προκειμένου να ετοιμασθούν διαβήματα προς τις βιετναμικές αρχές.

ε) Εξέταση της διαφοράς των ποσοστών αναγνώρισης του καθεστώτος του πρόσφυγα μεταξύ των κρατών μελών

Το Círea εξέτασε τη διαφορά των ποσοστών αναγνώρισης του καθεστώτος του πρόσφυγα μεταξύ των κρατών μελών. Με την ευκαιρία αυτή, τα κράτη μέλη εξέτασαν διεξοδικότερα τους λόγους που δικαιολογούν, σε ορισμένες περιπτώσεις, τις διαφορές του ποσοστού αναγνώρισης από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, όσον αφορά αιτούντες άσυλο που προέρχονται από την ίδια τρίτη χώρα ή την ίδια περιοχή. Η εξέταση αυτή έγινε επίσης στα πλαίσια της εξέτασης της κατάστασης σε τρίτες χώρες των οποίων πολλοί υπήκοοι ζητούν άσυλο.

στ) Στατιστικές

Το Círea κατήρτισε αρκετά μεγάλο αριθμό στατιστικών σχετικά με τους αιτούντες άσυλο οι οποίοι είχαν υποβάλει αίτηση σε ένα κράτος μέλος, καθώς και σχετικά με το ποσοστό αναγνώρισης που αποδέχθηκαν αυτά τα κράτη μέλη. Τα στοιχεία αυτά αφορούν το 1994 και το 1995.

Συγκεντρώνονται κατά γεωγραφική περιοχή (ολόκληρος ο κόσμος, Ευρώπη, Ασία, Αφρική, Αμερική και Ωκεανία), καθώς και στο επίπεδο των τρίτων χωρών από τις οποίες προέρχεται ο μεγαλύτερος αριθμός αιτούντων άσυλο στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Υπενθυμίζεται ότι οι στατιστικές αυτές συνιστούν μέσο ταχείας πληροφόρησης των κρατών μελών όσον αφορά τις εξελίξεις στον τομέα του ασύλου, ιδίως όσον αφορά την κατάσταση του αριθμού των αιτήσεων ασύλου που υποβάλλονται στα κράτη μέλη. Δεν επιδιώκεται να παρασχεθούν τελικά στατιστικά στοιχεία στο επίπεδο του κάθε κράτους μέλους.

ζ) **Εμβάθυνση των θεμάτων για την κοινή θέση σχετικά με την εναρμονισμένη εφαρμογή του ορισμού του όρου «πρόσφυγας» κατά την έννοια του άρθρου 1 της σύμβασης της Γενεύης**

Η ομάδα «άσυλο» εξέτασε, κατά το 1994 και το 1995, ένα σχέδιο κοινής θέσης σχετικά με την εναρμονισμένη εφαρμογή του ορισμού του όρου «πρόσφυγας» κατά την έννοια του άρθρου 1 της σύμβασης της Γενεύης⁽¹⁾.

Για την καλύτερη θεμελίωση των εργασιών της ομάδας «άσυλο», το Círea εξέτασε:

- τη διεκπεραίωση των αιτήσεων ασύλου που υποβάλλονται από πρόσωπα που κατάγονται από ζώνη εμφυλίου πολέμου ή βίας ή γενικευμένης εσωτερικής σύγκρουσης. Ειδικότερα, συζητήθηκε το κατά πόσον ο φόβος της καταδίωξης είναι δικαιολογημένος, στις περιπτώσεις αυτές, για έναν από τους λόγους που επισημαίνονται στο άρθρο 1 μέρος Α της σύμβασης της Γενεύης. Προς τούτο, το Círea έλαβε υπόψη την κατάσταση σε ορισμένες τρίτες χώρες που βρίσκονται σε εσωτερική αναταραχή (Αγκόλα, Σομαλία και Λιβερία),
- την εφαρμογή του άρθρου 1 μέρος Γ σημείο 5 της σύμβασης της Γενεύης σε Ρουμάνους στους οποίους έχει αναγνωρισθεί το καθεστώς του πρόσφυγα,
- την πρακτική των κρατών μελών όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 1 μέρος ΣΤ της σύμβασης της Γενεύης και τον κατάλογο των διεθνών πράξεων που θα μπορούσαν να εγγραφούν στο άρθρο αυτό.

η) **Προσανατολισμοί σχετικά με τη διανομή και τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των κοινών εκθέσεων⁽²⁾**

Κατά το 1994, το Συμβούλιο καθόρισε τους προσανατολισμούς για τη διανομή και τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των κοινών εκθέσεων όσον αφορά την κατάσταση σε ορισμένες τρίτες χώρες. Ειδικότερα, συμφωνήθηκε:

- οι εθνικές αρχές οι αρμόδιες για τα θέματα ασύλου και αλλοδαπών να μπορούν να περιλάβουν τις εκθέσεις αυτές μεταξύ των πληροφοριών που διαθέτουν,
- σύμφωνα με τις εθνικές διαδικασίες, οι εκθέσεις αυτές μπορούν να γνωστοποιούνται στους διαδίκους στα πλαίσια προσφυγής κατά αποφάσεως των αρμοδίων αρχών για θέματα ασύλου ή αλλοδαπών.

θ) **Ειδικευμένες προπαρασκευαστικές συνεδριάσεις του Círea σχετικά με χώρες καταγωγής**

Το Círea άρχισε να μελετά τη σκοπιμότητα εξέτασης της κατάστασης ορισμένων τρίτων χωρών, οι

οποίες είναι ιδιαίτερα σημαντικές μόνον για ορισμένα κράτη μέλη. Η πρωτοβουλία αυτή απορρέει από το γεγονός ότι τα κράτη μέλη επιθυμούν να διεξαχθεί η αξιολόγηση αυτή στα πλαίσια του Círea. Στις συνεδριάσεις αυτές θα συμμετάσχουν τα κράτη μέλη που το επιθυμούν και για τα οποία η διεξαγωγή των συνεδριάσεων αυτών παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον. Κατά το τέλος του 1995, το Círea δεν είχε ακόμη ολοκληρώσει τον προβληματισμό του σχετικά με τα θέματα αυτά.

ι) **Συλλογή στον τομέα του ασύλου**

Το Círea ενημέρωσε τη συλλογή της ευρωπαϊκής πρακτικής στον τομέα του ασύλου. Η συλλογή αυτή περιλαμβάνει τις πράξεις και άλλα σημαντικά κείμενα στον τομέα του ασύλου, τα οποία εξέδωσαν τα κράτη μέλη πριν και μετά την έναρξη ισχύος της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

κ) **Υλοποίηση της συνεργασίας μεταξύ CDR/HCR και Círea**

Η υπουργική απόφαση για τη δημιουργία του Círea προβλέπει ότι, στα πλαίσια της ανταλλαγής πληροφοριών που θα καθιερωθεί μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα του ασύλου, θα ήταν σκόπιμο να λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία που έχει συγκεντρώσει η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες. Εξάλλου, έχει προβλεφθεί ότι το Círea θα πρέπει να εισηγηθεί την καθιέρωση οιασδήποτε συνεργασίας η οποία κρίνεται χρήσιμη στον τομέα αυτόν.

Με την προοπτική αυτή, το Círea μελέτησε τη σκοπιμότητα δημιουργίας ενός συστήματος που θα επιτρέψει στα κράτη μέλη να συμβουλευθούν τα δεδομένα του κέντρου τεκμηρίωσης για τους πρόσφυγες (CDR) της HCR, μέσω μιας τράπεζας δεδομένων που θα εγκατασταθεί στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου.

Κατά τις συζητήσεις σχετικά με το σημείο αυτό, διατυπώθηκε η ιδέα να μελετηθεί η δυνατότητα καθιέρωσης συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών σε ηλεκτρονική βάση. Κάθε κράτος μέλος θα εισάγει στο ηλεκτρονικό σύστημα τις πτυχές για τις οποίες επιθυμεί να λάβει απάντηση από τα άλλα κράτη μέλη. Το μήνυμα αυτό θα εκπέμπεται αυτομάτως και ταυτοχρόνως σε όλα τα μέλη του Círea. Εντός των προθεσμιών που θα ορίζονται από το κράτος μέλος που υποβάλλει την αίτηση, κάθε κράτος μέλος θα προσπαθεί να δώσει την αιτούμενη απάντηση. Το Círea δεν μπόρεσε να λάβει οριστική θέση σχετικά με το θέμα αυτό έως το τέλος του 1995.

(1) Στο μεταξύ, το Συμβούλιο εξέδωσε την πράξη αυτή (ΕΕ αριθ. L 63 της 13. 3. 1996, σ. 2).

(2) ΕΕ αριθ. C 274 της 19. 9. 1996, σ. 43.

Έκθεση δραστηριοτήτων του κέντρου πληροφόρησης, μελετών και ανταλλαγών σε θέματα ασύλου (Cirea) για το 1996

(Κείμενο εγκριθέν από το Συμβούλιο στις 26 Μαΐου 1997)

(97/C 191/06)

Το κέντρο πληροφόρησης, μελετών και ανταλλαγών σε θέματα ασύλου (Cirea) συνεδρίασε, κατά τη διάρκεια του 1996, οκτώ φορές:

- στις 16 Ιανουαρίου,
- στις 26 Φεβρουαρίου,
- στις 3 Μαΐου,
- στις 2/3 Ιουλίου,
- στις 3 Σεπτεμβρίου,
- στις 30 Σεπτεμβρίου,
- στις 28 Οκτωβρίου,
- στις 5 Δεκεμβρίου.

Το Cirea διεξήγαγε δύο κατηγορίες εργασιών: αφενός, συνέχισε την αποστολή του στον τομέα της ανταλλαγής πληροφοριών, αφετέρου, μελέτησε τις μεθόδους εργασίας του.

Εξάλλου, στο πλαίσιο του διατλαντικού διαλόγου, οργανώθηκε συνάντηση των εμπειρογνομόνων Cirea με τους εμπειρογνώμονες των ΗΠΑ, με σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών στον τομέα του ασύλου.

I. ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

1. Νομοθεσία, κανονιστικές ρυθμίσεις, νομολογία των κρατών μελών σε θέματα ασύλου

Το Βέλγιο, η Ισπανία, η Ιρλανδία, το Λουξεμβούργο και το Ηνωμένο Βασίλειο ενημέρωσαν το Cirea σχετικά με τις τροποποιήσεις της νομοθεσίας τους κατά το 1996, ενώ διανεμήθηκαν σχετικές παρατηρήσεις ή αντίγραφα των νέων κειμένων:

Βέλγιο: Νόμοι της 10ης Ιουλίου 1996 και της 15ης Ιουλίου 1996 για την τροποποίηση του νόμου της 15ης Δεκεμβρίου 1980 σχετικά με την είσοδο στο έδαφος, τη διαμονή, την εγκατάσταση και την απομάκρυνση των αλλοδαπών, οι οποίοι δημοσιεύτηκαν στη βελγική Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της 5ης Οκτωβρίου 1996,

Ισπανία: Βασιλικό διάταγμα 155/96 της 2ας Φεβρουαρίου περί εγκρίσεως του εκτελεστικού κανονισμού του οργανικού νόμου 7/1985,

Ιρλανδία: «Irish Refugee Act» του 1996 (26 Ιουνίου 1996),

Λουξεμβούργο: Νόμος της 3ης Απριλίου 1996 για τη θέσπιση διαδικασίας εξέτασης των αιτήσεων ασύλου καθώς και εκτελεστικοί κανονισμοί του Μεγάλου Δουκάτου της 22ας Απριλίου 1996,

Ηνωμένο Βασίλειο: «Asylum and Immigration Act» του 1996 (24 Ιουλίου 1996).

Στη Δανία, την Ελλάδα, τις Κάτω Χώρες και τη Σουηδία πραγματοποιούνται επί του παρόντος αναθεωρήσεις. Η Σουηδία διαβίβασε δύο σημειώματα στο Cirea — μια περίληψη της εκθέσεως που υπέβαλε στη σουηδική κυβέρνηση η κοινοβουλευτική επιτροπή για την πολιτική έναντι των προσφύγων και μια περίληψη του νομοσχεδίου 1996/97:25 σχετικά με τη σουηδική πολιτική μεταναστευσης σε μια συνολική θεώρηση.

Με πρωτοβουλία της αποστολής της Σλοβακίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το Cirea παρέλαβε αντίγραφο του «Refugee Act» που εξέδωσε η Σλοβακική Βουλή στις 14 Νοεμβρίου 1995.

Τέλος, η Γερμανία διαβίβασε στο Cirea αναλυτικό σημείωμα που αφορά τις αποφάσεις του Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου της 14ης Μαΐου 1996, σχετικά με τη νέα ρύθμιση του δικαιώματος ασύλου, στις οποίες το Συνταγματικό Δικαστήριο έκρινε ότι οι νέες διατάξεις περί του δικαιώματος ασύλου, που αφορούν τα ασφαλή τρίτα κράτη και τα ασφαλή κράτη καταγωγής καθώς και τη διαδικασία που εφαρμόζεται στα αεροδρόμια, είναι συμβατές με το γερμανικό Σύνταγμα.

2. Στατιστικές

Η Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου κατήρτισε τις στατιστικές για τους αιτούντες άσυλο, για το δεύτερο εξάμηνο του 1995, το πρώτο τρίμηνο του 1996 και το πρώτο εξάμηνο του 1996. Αυτές περιλαμβάνουν τα δεδομένα σχετικά με τις αιτήσεις και τα ποσοστά αναγνώρισης ανά γεωγραφική περιοχή, καθώς και με τις 50 τρίτες χώρες από τις οποίες προέρχονται οι περισσότεροι αιτούντες άσυλο στην Ευρωπαϊκή Ένωση — δεδομένα τα οποία έχουν κοινοποιήσει τα κράτη μέλη.

Τα κράτη μέλη παρελάμβαναν επίσης, σε κάθε συνεδρίαση του Cirea, τις τελευταίες διαθέσιμες πληροφορίες (προσωρινές πληροφορίες) που κοινοποιούσε καθένα από αυτά με τη μορφή του υποδείγματος που είχε επιλεγεί το 1993.

3. Κατάσταση στις χώρες καταγωγής των αιτούντων άσυλο

α) Εξέταση στο πλαίσιο του *Cirea*

Το *Cirea* εξέτασε την κατάσταση που επικρατεί στις χώρες οι οποίες προέκυψαν από την πρώην Γιουγκοσλαβία, και ιδίως στο Κοσσυφοπέδιο, καθώς και την κατάσταση στο Ιράκ και τη Σομαλία. Ένα ερωτηματολόγιο απεστάλη στα κράτη μέλη ενόψει της προσεχούς εξέτασης της κατάστασης στην Κίνα.

Η αξιολόγηση για καθεμία από αυτές τις χώρες περιέλαβε:

- τα χαρακτηριστικά των υποβληθεισών αιτήσεων (γενικά χαρακτηριστικά του αιτούντος, λόγοι που επικαλείται, τρόπος εξόδου από τη χώρα καταγωγής, δρομολόγιο που ακολουθήθηκε, τύπος και γνησιότητα των υποβληθέντων εγγράφων),
- την εκτίμηση των αιτήσεων βάσει της συμβάσεως της Γενεύης (γενική κατάσταση της χώρας — συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής κατάστασης και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων — και ακολουθούμενη πρακτική στα κράτη μέλη για την αναγνώριση της αίτησης) και τις βασικές διαδικασίες εξέτασής τους,
- την ενδεχόμενη εφαρμογή των ρητρών αποκλεισμού ή παύσης,
- σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης, τη δυνατότητα του αιτούντος να μείνει στο έδαφος ενός κράτους μέλους, βάσει ενός άλλου λόγου, ή την απομάκρυνση (επαναπατριsmός σε περιοχές της χώρας καταγωγής που θεωρούνται ασφαλείς, απέλαση σε τρίτες χώρες, ενδεχόμενες πρακτικές δυσχερείς συνδεδεμένες με την απομάκρυνση).

Το *Cirea* κάλεσε την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες να συμμετάσχει στην εκτίμηση της κατάστασης στις χώρες αυτές και να γνωστοποιήσει τη δική της ανάλυση με προφορική έκθεση εμπειρογνώμονά της σχετικά με την υπό εξέταση χώρα. Η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες συμπλήρωσε αυτήν την προφορική έκθεση με σημειώματα που διαβίβασε στο *Cirea*, στα οποία περιγράφεται το ιστορικό των αιτήσεων που προέρχονται από αυτές τις χώρες.

β) Κοινές εκθέσεις ΚΕΠΠΑ

Κατόπιν αιτήσεως του *Cirea*, οι αρμόδιες υπηρεσίες της ΚΕΠΠΑ του διαβίβασαν το Μάρτιο του 1996 μια ενημερωμένη κοινή έκθεση σχετικά με τη Νιγηρία, που είχε εκπονηθεί τον Φεβρουάριο του 1995, και το Σεπτέμβριο του 1996 μια έκθεση σχετικά με την κατάσταση των Αφγανών προσφύγων στο Πακιστάν.

Το *Cirea* είχε επίσης ζητήσει κοινή έκθεση σχετικά με την Αλγερία και το Ιράκ, αλλά αυτή

δεν μπόρεσε να του παρασχεθεί μέχρι σήμερα, λόγω της πολιτικής καταστάσεως που επικρατεί επί του παρόντος σε αυτές τις χώρες.

γ) Αποστολές που πραγματοποίησαν τα κράτη μέλη στις χώρες καταγωγής

Το *Cirea* ενημερώθηκε, από καθένα από τα κράτη μέλη που πραγματοποίησαν αποστολή σε τρίτη χώρα, για τα αποτελέσματα της αποστολής αυτής. Μπόρεσε έτσι να ακούσει εκθέσεις για την κατάσταση στο Ζαΐρ, στη Δημοκρατία της Γουινέας, στο Ιράν, στην Αρμενία και στη Βορειοανατολική και τη Βορειοδυτική Σομαλία.

Το 1995 εξετάστηκε η δυνατότητα πραγματοποίησης αποστολών με συμμετοχή διαφόρων κρατών μελών. Μια τέτοια αποστολή πραγματοποιήθηκε το 1996, στο Πακιστάν, όταν ένα κράτος μέλος ανήγγειλε το σχέδιο του για αποστολή στη χώρα αυτή και τρία άλλα κράτη μέλη εκδήλωσαν το ενδιαφέρον τους να συμμετάσχουν. Αυτή η εμπειρία μιας «κοινής» αποστολής, θεωρήθηκε άκρως θετική από όλους τους συμμετέχοντες.

Το *Cirea* ενημερώθηκε εξάλλου σχετικά με την προετοιμασία μιας αποστολής στο Μπαγκλαντές, στη Σρι Λάνκα/Μπαγκλαντές/Πακιστάν και στο Αζερμπαϊτζάν.

4. Άλλα θέματα που εξετάστηκαν

Ειδικά και ποικίλα θέματα, τα οποία τέθηκαν λόγω της διεθνούς καταστάσεως ή του ενδιαφέροντος ενός κράτους μέλους, προσήλκυσαν επίσης το ενδιαφέρον του *Cirea*: τέτοια θέματα είναι:

- οι συνέπειες της υπογραφής της συμφωνίας Ντίτον/Παρισιού για την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα στους αιτούντες άσυλο που προέρχονται από τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη,
- οι αιτούντες άσυλο πακιστανικής καταγωγής που προέρχονται από το Μπαγκλαντές (Μπεχαρίς),
- η κατάσταση όσον αφορά τη διαμονή των απατρίδων,
- οι όροι απέλασης προς την Ακτή του Ελεφαντοστού,
- η επιστροφή των υπηκόων του Ζαΐρ, του Νότιου Σουδάν, του Νότιου Λιβάνου, η αίτηση ασύλου των οποίων απορρίφθηκε.

Το *Cirea* αποφάσισε να εκπονήσει κατάλογο των σημείων επαφής των προσώπων που εξετάζουν, στα κράτη μέλη, αιτήσεις ασύλου. Ο κατάλογος αυτός θα πρέπει να ενημερώνεται τακτικά.

Μια ενημέρωση (του Μαρτίου 1996) της συλλογής της ευρωπαϊκής πρακτικής στον τομέα του ασύλου διανεμήθηκε από τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου.

II. ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ CIREA

Στις αρχές της Ιταλικής Προεδρίας, οι προϊστάμενοι των οργανισμών που είναι επιφορτισμένοι στα κράτη μέλη με την αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα συναντήθηκαν για δεύτερη φορά (η πρώτη συνάντηση είχε πραγματοποιηθεί τον Ιούνιο του 1995, με πρωτοβουλία της Γαλλικής Προεδρίας). Ζήτησαν συγκεκριμένα, με πρωτοβουλία της Γαλλίας, να πραγματοποιηθεί αξιολόγηση της δραστηριότητας του Cirea. Η διευθύνουσα ομάδα I, κατά τη συνεδρίασή της στις 8 και 9 Ιουλίου 1996, αποφάσισε ότι οι μέθοδοι και πρακτικές εργασίας του Cirea έπρεπε να αναθεωρηθούν.

Αυτή η αξιολόγηση διενεργήθηκε επί Ιρλανδικής Προεδρίας, κατά την οποία εξετάστηκαν διεξοδικά οι μέθοδοι εργασίας του Cirea εν όψει μιας αποτελεσματικότερης χρησιμοποίησης των πόρων των εθνικών αντιπροσωπειών, της Επιτροπής και της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου. Το Cirea εργάστηκε βάσει σημειώματος της Ιρλανδικής Προεδρίας. Το έγγραφο αυτό περιλαμβάνει σειρά συμπερασμάτων που εξετάζονται επί του παρόντος από την επιτροπή του άρθρου K.4.

Εξάλλου, αποτελούν αντικείμενο ειδικής εξέτασης, αφενός, η δημιουργία ηλεκτρονικής τράπεζας δεδομένων, και αφετέρου, η βελτίωση της συλλογής δεδομένων και της κατάρτισης στατιστικών σχετικά με το άσυλο. Έχει αρχίσει η μελέτη των δύο αυτών φακέλων.

α) Τράπεζα δεδομένων

Το Cirea συμφώνησε να μην δώσει, επί του παρόντος, συνέχεια στο σχέδιο για λήψη, μέσω του Cirea, των πληροφοριών της τράπεζας δεδομένων του CDR/HCR, επειδή οι πληροφορίες αυτές μπορούν να ληφθούν απευθείας από κάθε κράτος μέλος.

Οι προϊστάμενοι των οργανισμών που είναι υπεύθυνοι στα κράτη μέλη για την αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα, κατά τη συνάντηση που είχαν στο πλαίσιο της συνεδρίασης Cirea της 26ης Φεβρουαρίου 1996, έκριναν ότι η δημιουργία μιας τράπεζας δεδομένων Cirea θα μπορούσε να είναι χρήσιμη για τα κράτη μέλη, με την επιφύλαξη ότι θα περιληφθούν σε αυτήν τα κατάλληλα δεδομένα ώστε να εξυπηρετηθεί η χρήση που επιθυμούν τα κράτη μέλη. Από τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου ζητήθηκε σημείωμα για τις δυνατότητες τεχνικής υλοποίησης μιας τέτοιας τράπεζας

δεδομένων, καθώς και για το κόστος της, με συνεκτίμηση της ανάγκης ταχείας διάθεσης των πληροφοριών καθώς και των γλωσσικών προβλημάτων.

Οι αντιπροσώποι έλαβαν σημείωμα του τμήματος «τεχνολογία των πληροφοριών» της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου σχετικά με την τεχνική υλοποίηση, το οποίο δεν συζητήθηκε ακόμη στο πλαίσιο του Cirea.

Η συζήτηση για τα δεδομένα που θα περιληφθούν σε μια τέτοια βάση δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί.

β) Στατιστικές

Το Cirea, επιθυμώντας να βελτιώσει το υπάρχον στατιστικό σύστημα, κάλεσε τους αντιπροσώπους της Στατιστικής Υπηρεσίας της Επιτροπής (Στατιστική Υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων — Eurostat) να συμβάλουν με την εμπειρία τους σε αυτήν τη μελέτη. Με την ευκαιρία αυτή, οι υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής διαβίβασαν στο Cirea έγγραφο εργασίας που παρουσιάζει τις εργασίες σε αυτόν τον τομέα. Συμφωνήθηκε να αναλάβει το Cirea να προσδιορίσει τις ανάγκες του ενόψει μιας ενδεχόμενης συνδρομής της Στατιστικής Υπηρεσίας της Επιτροπής, κατά τη συλλογή, την παρουσίαση και την ανάλυση των στατιστικών δεδομένων για το άσυλο που διατίθενται στο πλαίσιο της.

III. ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΩΝ CIREA — ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΩΝ ΤΩΝ ΗΠΑ

Κατά το 1996, στο πλαίσιο του διατλαντικού διαλόγου, αποφασίστηκε η καθιέρωση επαφών μεταξύ των εμπειρογνομόνων των ΗΠΑ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης για θέματα ασύλου: τις σχετικές λεπτομέρειες καθόρισε η Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων: περιοδικές συνεδριάσεις που, για πρακτικούς λόγους, θα πραγματοποιούνται αμέσως μετά από μια συνεδρίαση Cirea («back-to-back meetings»).

Η πρώτη από τις συναντήσεις αυτές μεταξύ των εμπειρογνομόνων Cirea και των αμερικανών εμπειρογνομόνων πραγματοποιήθηκε στο τέλος του 1996, αμέσως μετά τη συνεδρίαση Cirea της 5ης Δεκεμβρίου. Η πρώτη αυτή συνάντηση αφιερώθηκε, σε μεγάλο βαθμό, σε αμοιβαία ενημέρωση για τις δραστηριότητες του Cirea και τις δραστηριότητες των ΗΠΑ στον τομέα του ασύλου.